

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
547

Subotica, 27. rujna 2013. Cijena 50 dinara

SJEDNICA DVA SKUPSTINSKA
ODBORA U SUBOTICI

»ZA SLOBODU OSLOBOĐENI«

SURADNJA U OČUVANJU
BOSUTA I STUDVE

GOSPODARSKI
SUNOV RAT SOMBORA

INTERVJU
MIHAJLO SKENDEROVIĆ

Rekordan broj izvođača

Festival duhovne glazbe
HosanaFest 2013

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

OGLAŠAVANJE ZAHTIJEVA VRIJEME I NOVAC

NE EKSPERIMENTIRAJTE!

RJEŠENJE JE

VOJVODANSKA
Svastara

www.svastara.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostore NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Izaberite Internet kakav zaslužujete!

Izaberite TippNet.

U TippNetu dobijate više za manje!

Do kraja listopada, paket ADSL max 10
dobijate po cijeni paketa ADSL max 5!

Ne propustite priliku!

Čitajte o akciji na:
www.tippnet.rs

Karađorđev put 2, Subotica 024/555-765

TIPPNET
INTERNET

MILENIJUM
OSIGURANJE

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

Dosta kukanja

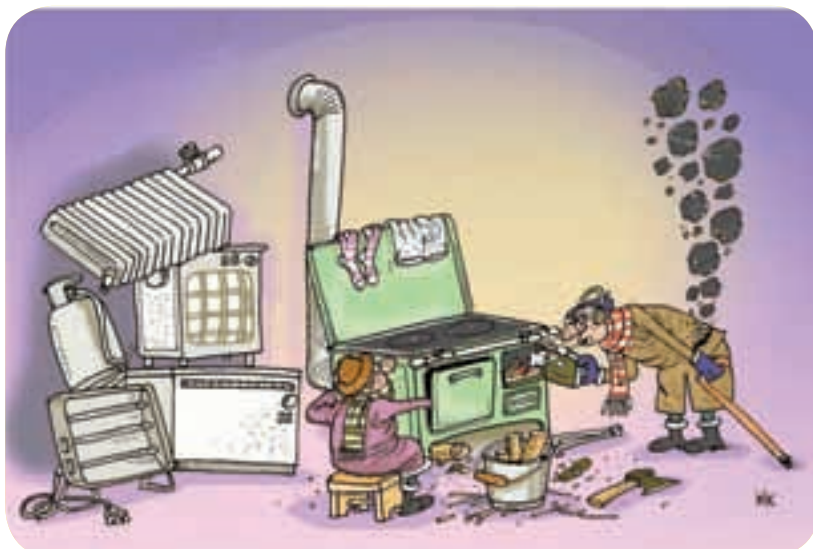
Pitanje identiteta i opstanka Hrvata u Srbiji uvijek je aktualno i to iz različitih kutova promatranja. Na žalost, prečesto je taj kut pesimiističan. Prečesto se govor o očuvanju identiteta svodi na žalopojke i fraze. Govori se najčešće o nepoštovanju određenih prava, diskriminaciji, demografskom opadanju i starenju, nestajanju, utapanju u većinsku kulturu, predrasudama, neprihvatanju od strane većine itd. Jednom riječju, diskurs koji prevladava, pa čak i od ponekih lidera u hrvatskoj zajednici, nije niti malo poticajan, već češće deprimira i obrashrabruje. Iako bi trebalo biti suprotno! Još kada se tome dodaju međusobna predbacivanja za određene neuspjehe u ostvarivanju zajamčenih prava kao što je to, na primjer, ostvarivanje prava na školovanje na materinjem jeziku, situacija dodatno postaje deprimirajuća.

Upravo će zato, čini mi se, znanstveni kolokvij pod nazivom »Očuvanje kulturnog identiteta bačkih Šokaca kroz aktivnost zaštite prirode i kulturnih dobara«, koji će biti održan u Bačkom Monoštoru ovoga vikenda, biti iskorak iz uobičajene vizure kukanja i pasivnosti koja uz to ide. Jer, kao što je to rekao predavač na kolokviju, izvanredni profesor dr. sc. Vladimir Stojanović u nedavno objavljenom intervjuu za Hrvatsku riječ, brojni kulturni resursi – spomenici kulture, povijesno značajni objekti, materijalna i nematerijalna baština, imaju veći potencijal nego što nam se to trenutačno čini. I to potencijal ne samo u smislu očuvanja identiteta, već i za razvoj kulturnog turizma koji može biti i od gospodarskog značaja za lokalno stanovništvo pogođeno siromaštvom i nezaposlenošću.

O tome kako od tradicije stvarati vidljivu prepoznatljivost, kako razvijati kulturni i ruralni turizam, govorit će se na kolokviju. Nadamo se, urodit će i nekim konkretnim inicijativama, projektima.

A pravi, ne i jedini primjer kako se puno toga može učiniti i vlastitim snagama uz dobru volju i još ponešto, jest i priča o »Stopi« i Ljetnoj školi jezika, kulture i duhovnosti koju nam priča Mihajlo (Mićo) Skenderović u aktualnom broju našeg tjednika. Priča je to o volonterskom radu zahvaljujući kojem već sedmu godinu zaredom djeca iz hrvatskih odjela odlaze na more, upoznaju se i druže međusobno, uče svoj jezik i kulturu. Priča je to o istinskoj skrbi za djecu, gdje manjinska prava i identitet nisu tek puki paravan i kulise za ostvarivanje nekih drugih interesa.

J. D.

27. rujna 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

SASTANAK ČELNIŠTVA DSHV-A I SVM-A.....6

INTERVJU

Mihajlo Skenderović, predsjednik udruge »Stopa«

NAŠA LJETNA ŠKOLA JE ČIN I DJELO BOŽJE PROVIDNOSTI.....12-13

TEMA

Neodazivanjem relevantnih predstavnika na poziv na zajedničku sjednicu dva skupštinska odbora na Palić Ministarstvo poljoprivrede ispunilo očekivanja da će se ponovno obrukati

ZOVI, SAMO ZOVI.....18-19

SUBOTICA

Gradska šetnja kartom klasicizma

RAZDOBLJE BUĐENJA GRAĐANSKE KLASKE.....21

DOPISNICI

Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u Sotu

NASTAVA MOŽE POČETI.....27

KULTURA

Održana Međunarodna likovna kolonija »Sonta 2013.«

PLES MUZA NA DUNAVU.....32

SPORT

Franjo Raspudić, tenisač

SUBOTICU ĆU ZAUVIJEK PAMTITI.....49

Izuzetno me je iznenadilo kada je prije par tjedana zastupnik Vučićeve Srpske napredne stranke u Skupštini Srbije pozvao okupljene da uče od prvog predsjednika neovisne Hrvatske dr. Franje Tuđmana. O Tuđmanu se teško može čuti pozitivnoga i u Hrvatskoj, a u Srbiji je to nezabilježeno. No, eto, neke su mu stvari ipak priznali, poput kadriranja u visokoj politici.

Koliko se sjećam, tijekom teških poratnih godina u Zagreb je došlo izaslanstvo najveće energetske tvrtke u povijesti - američkog Enrona. Oni su na Savi željeli graditi veliki pogon. U Jertovcima su planirali graditi elektranu na plin čemu su se mnogi protivili. Pregovori su počeli 1996. i trajali su tri godine do potpisivanja ugovora. Taj je ugovor bio toliko nepovoljan da je nazvan kolonizatorskim. Planirano je da Amerikanci naprave elektranu, te da je nakon 20 godina rabljenja predaju Hrvatskoj, a do tada bi imali zajamčenu otkupnu cijenu struje, koju su mogli i uzimati iz Bosne, praveći unosan profit na preprodaji. Temelji su položeni tijekom izborne kampanje 1999. godine.

Lako se dalo zaključiti kako je Tuđmanu Enron bio potreban da bi, uz njegov enorman utjecaj u SAD-u, osigurao pozicije Hrvatske na međunarodnoj sceni. Krvareća Hrvatska, razorena i siromašna, trebala je jake zaštitnike. Stoga je predsjednik morao pristati na te loše poslovne uvjete. No, ulaznice za Svjetsku trgovačku organizaciju, Partnerstvo za mir, te NATO, postali su mnogo bliže.

Mega-kompanija Enron je koncem 2001. bankrotirala, tako da se crne slutnje energetskog porobljavanja Hrvatske nisu ostvarile, dok su neki od hrvatskih interesa ostvareni uz pomoć američkog utjecaja.

O tome razmišljam dok gledam što radi prvi potpredsjednik Vlade Srbije, dok arapski šeici potpisuju ugovore u Srbiji. Ako sam dobro shvatio, zbog izbjegavanja dvostrukog oporezivanja, Al Dahra neće plaćati porez u Srbiji, što je za srpske porezne platiše apsurd. Apsurd je i da se Arapima na tacni pruži zemlja. Ja uopće ne vidim logiku u tome, osim naravno kratkoročnog utjecaja svježih deviza koje će brzo biti potrošene. No, to je kao prodaja obiteljskog zlata zarad odlaska na ljetovanje.

Ali, nemam dosta informacija, ne znam predvidjeti budućnost. Znam samo da i velike tvrtke lako propadaju. Mislim da zapravo lakše propadaju nego države. Put od vrha do dna je nekada vrlo kratak. Zanima me je li Tuđman računao na to? Računa li sada Vučić? Nekada loši potezi neočekivano mogu dovesti do dobrog rezultata. Je li to sreća ili mudrost? Saznat ćemo za par godina.

Nikola Perušić

Sastanak čelništva DSHV-a i SVM-a

Poslije nekoliko godina zastoja, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i Savez vojvodanskih Mađara nedavno su u sjedištu SVM-a u Subotici održali sastanak na najvišoj razini u svezi s političkim pitanjima ovih dviju stranaka.

István Pásztor

Petar Kuntić

Razgovoru su prisustvovali predsjednik SVM-a *István Pásztor*, *Jene Maglai* i *Otto Bús*, te predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, *Martin Bačić* i *Vesna Prčić*.

Tema razgovora bila je aktualna politička situacija u Vojvodini, te u gradovima gdje su u vlasti SVM i DSHV, i moguć rasplet događaja u idućem razdoblju, navodi se u priopćenju stranke.

Druga tema bila je vezana za stajalište SVM-a o zajamčenim mandatima u predstavničkim tijelima, s obzirom da će DSHV uskoro uputiti prijedlog Republičkom izbornom povjerenstvu za izmjene postojećeg Zakona o izborima, a na temelju Sporazuma o zaštiti manjina između Republike Hrvatske i Republike Srbije.

»Hrvatska riječ« pomaže udruge

Ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* 24. rujna posjetio je HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu i tom je prigodom darovao računalo radi boljeg i aktivnijeg rada udruge. Ističući dobru suradnju s ovom udrugom izjavio je: »'Hrvatska riječ' nastavlja s akcijom pomoći hrvatskim kulturnim udrugama, time što poklanja i kompjutore. Sada uručujemo kompjutor jednom od najaktivnijih društava u hrvatskoj zajednici, koje ne samo što je u kulturnom pogledu među najaktivnijima, nego ovo društvo, koje prati i aplicira na veliki broj natječaja i to ne samo manjinskih, može poslužiti ostalima kao primjer«.

Karan je istaknuo da »Hrvatska riječ« ima dobru suradnju s ovom udrugom pomažući joj u pripremi godišnjaka 'Gupčeva lipa', zatim medijskim pokroviteljstvom većine aktivnosti 'Gupca', te izrazio očekivanje će i 'Gubec' podržati akciju ove medijske kuće kupnjom po povlaštenoj cijeni brojeve »Hrvatske riječi« u kojima se piše o aktivnostima ove udruge. »Većina pripadnika hrvatske nacionalne manjine nije upoznata s radom udruga te mi ovu akciju, koja se pokazala jako uspješnom, provodimo u nekoliko mjesta u Podunavlju, u zapadnoj Bačkoj i u Srijemu. Do sada na subotičkom području nismo naišli na podršku ove akcije. Nadamo se da će se HKPD 'Matija Gubec' uključiti u ovu akciju, jer tzv. građanski mediji jako slabo prate aktivnosti i rad hrvatskih udruga«, kazao je Ivan Karan. U ime HKPD-a »Matija Gubec« na vrijednom daru se zahvalio tajnik društva Ivica Dulić, koji je napomenuo kako je računalo stiglo u pravo vrijeme i da će zasigurno biti iskorišteno u potpunosti.

I. D.

Četiri nova natječaja za razvoj turizma i starih zanata

Pokrajinski tajnik za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova *Miroslav Vasin* predstavio je 23. rujna četiri novoobjavljena natječaja: tri iz oblasti turizma i jedan iz oblasti umjetničkih i starih zanata. Mala i srednja poduzeća, lokalne samouprave s teritorija AP Vojvodine, neprofitne institucije i udruge, kao i nevladine organizacije, mogu konkurirati podnošenjem tražene dokumentacije. Rok za podnošenje dokumentacije za dodjelu sredstava malim i srednjim poduzećima za financiranje projekata u oblasti turizma putem tekućih subvencija je 7. listopada, dok je za preostala tri natječaja 30. rujna 2013. godine.

Šire informacije kao i prijavnici obrasci na sajtu AP Vojvodine: www.vojvodina.gov.rs.

Predsjednik stranke »Zeleni Srbije« posjetio sjedište DSHV-a

Predsjednik stranke »Zeleni Srbije« i narodni zastupnik *Ivan Karić* posjetio je 23. rujna sjedište DSHV-a. »Zeleni Srbije« su parlamentarna stranka u Skupštini Republike Srbije, djeluju kao oporba, a na prethodnim parlamentarnim izborima nastupili su u koaliciji s Demokratskom strankom i izborili jedno zastupničko mjesto.

Karić je razgovarao s predsjednikom DSHV-a i narodnim zastupnikom *Petrom Kuntićem*, te s predsjednikom Mladeži DSHV-a *Sinišom Skenderovićem*, koji su mu čestitali na rastu popularnosti ove stranke, koja je za manje od dva tjedna uspjela prikupiti više od 35.000 ovjerenih potpisa građana protiv uvoza i uzgoja GMO sjemena biljaka.

Domaćini su gosta u kratkom razgovoru upoznali поближе s radom DSHV-a, te s problemima s kojima se DSHV susreće tijekom djelovanja parlamentarnog predstavnika hrvatske nacionalne manjine u Srbiji.

Petar Kuntić, Ivan Karić i Siniša Skenderović

Na kraju sastanka zaključeno je kako postoje međusobni interesi da se ova suradnja nastavi, a o nekim konkretnim prijedlozima o mogućim vidovima suradnje razgovarat će se tijekom ove godine

H. R.

Znanstveni kolokvij u Monoštoru

Znanstveni kolokvij »Očuvanje kulturnog identiteta bačkih Šokaca kroz aktivnosti zaštite prirode i kulturnih dobara«, u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, bit će održan, u suradnji s Kulturno-umjetničkim društvom Hrvata »Bodrog«, u subotu 28. rujna, s početkom u 18,00 sati u Domu kulture u Monoštoru.

Uvodničar: dr. sc. *Vladimir Stojanović*, izvanredni profesor Prirodno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Novom Sadu, navodi sljedeće o ovom kolokviju:

»Bački Hrvati (Šokci) nastanjuju već stoljećima bačko Podunavlje. Slično kao i u slučaju brojnih drugih manjinskih zajednica, pitanje njihova identiteta i opstanka veoma je aktualno iz različitih kutova promatranja. Funkcija zaštite prirode nije samo u zaštiti prirodnih fenomena, već je sadržana i u korisnosti za lokalno stanovništvo. U tom pravcu jasno se ističe tema korisnosti zaštite specijalnih rezervata prirode 'Gornje Podunavlje' i 'Karađorđevo' za zajednice lokalnog stanovništva, pa tako i za šokačku zajednicu na ovom prostoru. U trenutku proglašavanja Rezervata biosfere 'Bačko Podunavlje' aktualna su i pitanja prezentacije i promidžbe lokalne kulture zajedno s tim budućim Rezervatom. Slična je situacija kada se radi o spomenicima kulture. Koliko oni bilježe prisutnost Šokaca u bačkom Podunavlju i kako mogu prezentirati njihov kulturni identitet, samo su neke od važnih tema u ovom području.«

Ispravak

U vijesti o susretu s novim veleposlanikom Republike Hrvatske u Beogradu *Gordanom Markotićem* u prostorijama Generalnog konzulata u Subotici u petak, 13. rujna, izostavljeno je ime dogradonačelnika Subotice *Blaška Stantića* koji je također nazočio sastanku.

REGIONALNO HODOČAŠĆE U NIŠ

»Za slobodu oslobođenik«

Svečanim euharistijskim slavljem, 21. rujna na stadionu Čair u Nišu obilježena je 1700. obljetnica Milanskog edikta. Misu je predslavio posebni izaslanik pape *Franje* kardinal *Angelo Scola*, milanski nadbiskup metropolit, u zajedništvu s nadbiskupom beogradskim mons. *Stanislavom Hočevarem*, te članovima Međunarodne biskupske konferencije, koja obuhvaća Srbiju, Crnu Goru, Makedoniju i Kosovo, predvođenim nadbiskupom barskim mons. *Zefom Gashijem*, zatim u zajedništvu s vrhbosanskim kardinalom mons. *Vinkom Puljićem*, vašingtonskim kardinalom u miru mons. *Theodorom McCarickom* i nadbiskupima i biskupima iz: Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Albanije, Austrije, Italije, Bugarske, Rumunjske, Sjedi-

njenih Američkih Država, Velike Britanije i Srbije.

DRŽAVNI VRH NA MISI

Na misnom je slavlju koncelebriralo oko 120 svećenika, dijecezanskih i redovničkih, među kojima i veći

nih zemalja. Srpsku pravoslavnu crkvu predstavljalo je izaslanstvo u kojem su bili najbliži suradnici episkopa niškog gospodina *Jovana*. Tu su bili i predstavnici Islamske zajednice i Reformatske crkve u Srbiji, te anglikanski i evangelički svećenici. Na

kao i princ *Aleksandar II. Karađorđević* i princeza *Katarina Karađorđević*, te veći broj veleposlanika, kao i gradonačelnici Niša, Aleksinca i Zaječara i drugi uglednici. Misno slavlje izravno je prenosila Radiotelevizija Srbije.

Kardinal Angelo Scola, predsjednik Srbije Tomislav Nikolić i mons. Stanislav Hočevar

ČESTICA KRISTOVA KRIŽA

Uz zvuke fanfara na stadion je donesena i kod oltara postavljena čestica Kristova križa, darom Modenske biskupije i svetišta Nonantola nedaleko od Milana, te moći sv. *Jelene*, koje su dar njemačke biskupije Trier. Pred moćima molitvu je predvodio križevački grkokatolički biskup mons. *Nikola Kekić*. Dok su biskupi i svećenici u svečanoj procesiji išli prema oltaru, mladi su na travnjaku stadiona napravili veliki znak

POVODOM 1700. GODINA OD DONOŠENJA MILANSKOG EDIKTA

Proslava u Srijemskoj Mitrovici

Događaji koji su popratili protekli vikend u Srijemskoj Mitrovici bili su usmjereni na proslavu 1700. obljetnice od donošenja Milanskog edikta. Naime, u subotu 21. rujna i nedjelju 22. rujna Mitrovica je bila domaćinom mnogih kulturnih događanja, a posjetio ju je velik broj gostiju iz kulturnog i političkog života.

Trg Čire Milekića u Srijemskoj Mitrovici u nedjelju je bio središte događanja. Održana je arhijerijska liturgija poslije koje je bila litija do iskopina bazilike svetog *Dimitrija* iz 4. stoljeća na Trgu vojvođanskih brigada. Tijekom cijelog dana na trgu su bili postavljeni štandovi ustanova i udruga na kojima su posjetitelji mogli bolje upoznati Milanski edikt.

SVEČANOST U CARSKOJ PALAČI

Jedan dio ove velike svečanosti održan je u Carskoj palači. Lokalizet ove palače otkriven je tek 1957. godine prilikom pripremanja terena za gradnju stambene zgrade. Kada je otkriven i rimski hipodrom u neposrednoj blizini palače, objekt su arheolozi identificirali kao Carsku

palaču. Ovaj građevinski kompleks jedan je od najvažnijih arheoloških nalazišta u Srijemskoj Mitrovici, koji je

križa. Prije početka misnog slavlja pročitano je pismo pape Franje upućeno kardinalu Scoli, kojim ga imenuje svojim izvanrednim izaslanikom na slavlju u Nišu.

U svom pozdravu nadbiskup Hočevar je pozvao da se radujemo »Svi s Istoka i Zapada, sa Sjevera i Juga«, ističući kako znak Križa, u čije su ime okupljeni, »povezuje sve i svemu daje pravo mjesto i prave odnose, prave uloge i prave zadaće. Blagoslovljen Kristov križ, koji pobjeđuje podijeljenost i stvara jedinstvo, pobjeđuje zlo, grijeh i smrt, te daje milost, život i snagu.«

U prigodnoj propovijedi kardinal Scola je sve pozdravio u ime Njegove svetosti pape Franje, koji mu je iskazao čast imenovavši ga svojim izvanrednim izaslanikom. Također je spomenuo kako su se na stadionu okupili katolici, kršćani, vjernici drugih religija i nevjernici, podrijetlom iz Srbije, Makedonije, Kosova, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Slovenije, Bugarske, Austrije i Italije, ističući da ih je Isus, raspeti i uskrsli, svojom porukom mira i pomirenja privukao k sebi i doveo ih na put hodočašća i molitve.

Molitva vjernika izrečena je na nekoliko jezika. Darove su na oltar donijeli djeca, mladi i odrasli obučeni u narodne nošnje kraja, odnosno zemalja iz kojih su došli, čime je izražena simbolika hodočašća. Na kraju mise kardinal Scola je blagoslovio Jubilarni križ, potom je dvoje mladih pročitao Proglas mladih »U godini vjere, o obljetnici 1700 godina slobode kršćanstva«.

Tijekom mise pjevao je mješoviti zbor »Zvon Katolikon« uz pratnju Zemunskog komornog orkestra maestra *Đorđa Stankovića*.

SVEČANO VEČERNJE

Ovoj svečanosti prethodilo je svečano pjevano Večernje koje je održano u petak 20. rujna u sportskoj dvorani Čair u Nišu.

Nakon Plenuma uslijedilo je Molitveno bdjenje koje su pripremili i predvodili mladi aktivni u Nadbiskupijskom centru za pastoral mladih »Ivan Pavao II.«, a pjevanje su animirali članovi VIS »Proroci« iz Subotice. Bdjenje je završilo oko ponoći, kada je pred Presvetim oltarskim sakramentom nastavljeno klanjanje i bdjenje do jutarnjih sati.

Priredila: Ž. Vukov

u rimsko doba imao i službeni prostor za obavljanje carskih dužnosti, a također i privatne prostorije za stanovanje cara

i njegove obitelji. U ovoj je palači nešto više od dvije godine boravio i car *Konstantin*. Povodom proslave u njoj je restaurirana fontana čiji su ostaci pronađeni u jednoj od, kako kažu stručnjaci, najrepresntativnijih dvorana nekadašnjeg carskog zdanja u Sirmiju. Osim predstavnika Vlade Republike Srbije i Vlade Vojvodine, Carsku palaču je posjetio i veleposlanik SAD-a *Michael Kirby*, koji je donirao 70.000 dolara. Proslava je završena koncertom glazbene skupine »Legende« na gradskom trgu.

IZLOŽBA U MUZEJU

Muzej Srijema u Srijemskoj Mitrovci je povodom proslave 17. stoljeća od donošenja edikta otvorio izložbu »Kršćanstvo u Sirmiju – povodom Milanskog edikta 313. godine«. Ova izložba, čiji su autori povjesničar i asistent na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu mr. *Aleksandra Smirnov Brkić* i arheolog Muzeja Srijema *Jasmina Davidović*, bila je otvorena 21. lipnja, a posvećena je upravo ovom događaju i posljedicama koje je on ostavio u Sirmiju.

Na izložbi je prikazano 40 predmeta vezanih za ranokršćansko razdoblje, a posebnu zanimljivost predstavljaju replike nadgrobnih ploča koje se nalaze u Arheološkom muzeju u Zagrebu, koje će trajno ostati na stalnoj postavci Muzeja Srijema.

U okviru proslave mitrovačko je kazalište u subotu prikazalo predstavu »Konstantin«. Ova povijesna drama govori o životu i djelu *Konstantina Velikog* kroz prizmu najbitnijih trenutaka iz njegova života.

Ana Dujić

GOSPODARSKI SUNOVRAT SOMBORA

NI POSLA, NI PLAĆE

Prije desetak godina, na samom početku predizborne kampanje za predsjedničke izbore u Hrvatskoj, gostujući na HRT-u jedan od predsjedničkih kandidata, autsajder u predizornoj utrci, pozvao je birače da glasuju za njega riječima – glasujte za mene, bit će bolje, ako ne vama, meni sigurno. Sjetila sam se tih riječi ovih dana u jeku (ne)prekomponiranja loklane vlasti u Somboru. Jedina briga onih na vlasti i onih koji to žele biti jest kako uzeti što više plaćenih privilegija, kako u javna poduzeća udomiti svoje, a sve pod parolom velike brige za građane. Tko se od tih što brinu za građane zapitao zašto je Sombor kao središte Zapadnobačkog okruga došao na začelje po prosječnoj zaradi u tom okrugu, zašto je broj nezaposlenih za pola godine povećan, zašto godinama nema novih radnih mjesta u Somboru?

NEUMOLJIVA STATISTIKA

Da Apatinci, zahvaljujući svojoj pivovari, godina ma unazad najviše zarađuju u Zapadnobačkom okrugu dobro je poznato. Odmah iza Apatina bio je Sombor, koji je i administrativno središte ovog okruga, pa se nekako i podrazumijeva da su plaće u njemu bolje od manjih sredina kao što su Kula i Odžaci. No, s kraja prošle godine zarade u

Kuli premašile su Somborske plaće, a od polovice ove godine od Somboraca više zarađuju i Odžaci. Posljednji statistički podaci, a odnose se na srpanj, pokazuju kako su Apatinci zaradili skoro 62.000 dinara, Odžaci blizu 44.000 dinara, Kuljani 38.500, a Somborci 37.700. No, mnogo više od toga što je Sombor izgubio utrku s manjim općinama iz svoga okruženja brine to što se nitko nije zapitao zašto se to dogodilo.

Podaci Nacionalne službe za zapošljavanje pokazuju kako je u prvih osam mjeseci ove godine broj nezaposlenih u Zapadnobačkom okrugu jedino povećan u Somboru. Na kraju kolovoza u Somboru je prema evidenciji tržišta rada bilo 7.860 nezaposlenih. Četvrtina nezaposlenih čeka prvi posao, što znači da do sada nisu imali priliku za rad. Zabrinjavajući je podatak da skoro dvije trećine spada u dugoročno nezaposlene, što znači da na posao čekaju duže od godinu dana. I opet nitko nije reagirao na ove upozoravajuće podatke.

INVESTITORA NI NA VIDIKU

I dok se somborski političari bave očuvanjem ili osvajanjem vlasti, nitko se ozbiljno ne bavi gospodarstvom. Tako je već godinama, pa zato i ne čudi što od talijanske

Najmanje zarade u Zapadnobačkom okrugu imaju Somborci, a sliku gospodarskog sunovrata Sombora upotpunjuje i podatak da je nezaposlenost jedino povećana u Somboru

»Calzedonie«, koja je tvornicu otvorila prije nekoliko godina, ozbiljnih novih investicija u Somboru nije bilo. Izmaknula je Somboru i velika investicija iz Hong Konga »Jonson Electric«. Potencijalni investitori najavili su prilikom razgovora u Somboru skoro 2.000 novih radnih mjesta. No, nije nam se posrećilo. Uzalud su gradski oci nudili lokaciju koja je kompletno opremljena infrastrukturom i obrazovane kadrove tehničke struke, jer tvornica će umjesto u Somboru biti otvorena u Nišu.

Nedavno je predsjednik Skupštine Grada Sombora *Siniša Lazić* za to kao krivca imenovao nekadašnjeg ministra financija i gospodarstva *Mladana Dinkića*, jer je za tvornicu u Nišu investitor dobio 10.000 eura po radnom mjestu, a u Somboru bi to bilo mnogo manje. Ima istine i u tome, ali se onda nameće pitanje kako se novi pogoni grade u drugim općinama i gradovima gdje se također manje novca dobiva za nova radna mjesta.

A Somboru će novih radnih mjesta itekako trebati, jer nekoliko poduzeća sa skoro

tisuću zaposlenih nalazi se u restrukturiranju. Ukoliko se nešto ne promijeni, njihov status mora biti riješen za manje od godinu dana, u protivnom ih čeka stečaj ili likvidacija. Jedno od tih poduzeća je i »Zastavina« tvornica specijalnih vozila za koju su, kako se posljednjih dana govori, zainteresirani Kinezi. Autobusni prijevoznik »Severtrans«, iako opterećen dugovima, radi i osim prigradskog prijevoza održava i profitabilne linije prema većim gradovima i inozemstvu, pa se usprkos velikim dugovima mogu očekivati zainteresirani kupci.

Najvećih problema čini se bit će u dva velika poljoprivredna poduzeća – »Graničaru« iz Gakova i »Aleksa Šantiću« iz Aleksa Šantića. »Graničar« nema ni hektar svoje zemlje, »Aleksa Šantić« samo 800 hektara, a ukupno imaju više od 500 zaposlenih. Predmet su borbe političkih, tajkunskih i raznih drugih interesa. U toj borbi interesa nikoga ne brine što će prvi srpanj sljedeće godine, koji je dan »D« za poduzeća u restrukturiranju vrlo brzo doći.

Zlata Vasiljević

KONFERENCIJA: ZA ODGOVORNU VLAST U ZEMLJAMA ZAPADNOG BALKANA

Zakoni bez javne rasprave

*Premda pravo podnošenja
prijedloga zakona imaju i
građani, to podrazumijeva
prikupljanje 30 tisuća
potpisa, veoma
kompliciranu proceduru
i stručno znanje, što sve
praktično onemogućava
građane da sudjeluju u
zakonodavnim procesima*

Zanemarivo malo je zakona, koji se usvajaju u Narodnoj skupštini, prehodno bilo na javnoj raspravi, pa čak i kada se organiziraju, one su zapravo prezentiranje zakona, a ne prava rasprava u kojoj se ukazuje na neka bolja zakonska rješenja. Utjecaj građana na sadržaj zakona gotovo i ne postoji, ali ni sami skupštinski zastupnici ne utječu u dovoljnoj mjeri na sadržaj. Je li i koliko vlast otvorena i spremna dopustiti da dio javnosti sudjeluje u predlaganju i kreiranju zakona i koliko su građani i stručna javnost zainteresirani da se uključe u taj proces, bila je tema međunarodne konferencije »Za odgovornu vlast u zemljama Zapadnog Balkana«, održane prošlog vikenda na Paliću u organizaciji Centra za razvoj civilnog društva. Konferencija je dio projekta »Povećanje legislativne transparentnosti u zemljama Zapadnog Balkana«, koji se provodi godinu dana, do svibnja 2014., i u kojem sura-

đuju nevladine organizacije iz Slovačke, Mađarske, Poljske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Makedonije.

DONOŠENJE PO DVA ZAKONA DNEVNO

»Ovako površnoj ulozi zakonodavne vlasti njeni nositelji – zastupnici – ne pružaju previše otpora, uglavnom zbog preopterećenosti brojem zakonskih akata, nedovoljnih kompetencija i odsustva stručne potpore«, kaže *Snežana Ilić*, koordinatorica Centra za razvoj civilnog društva. Ona dodaje da se godinama ne primjenjuje niti jedan od tri uvjeta koji bi osigurali kvalitetu i primjenjivost zakona: da postoji plan zakona koji će biti usvojeni, da zakoni stoje nekoliko tjedana u Skupštini kako bi se zastupnici imali vremena konzultirati sa stručnjacima, te održavanje javne rasprave.

Stoga se uloga parlamenta svodi na formalni mehanizam za donošenje zakona, što pokazuju i podaci prema

kojima je u prethodnom sazivu Skupštine (2008. do 2012.) doneseno 807 zakona i 212 dugih pravnih akata, odnosno po dva zakona tijekom radnog dana. Pri tome se pribjegava donošenju zakona po hitnom postupku i u skraćenoj proceduri, a takvu praksu nastavlja i nova vlast te je od oko 70 zakona koji su ušli u proceduru novog saziva Skupštine 2012. njih 60 dostavljeno po hitnom postuku.

VAŽNO JE DOSEĆI EUROPSKE STANDARDE

Premda pravo podnošenja prijedloga zakona imaju i građani, to podrazumijeva prikupljanje 30 tisuća potpisa, veoma kompliciranu proceduru i stručno znanje, što sve praktično onemogućava građane da sudjeluju u zakonodavnim procesima. Za razliku od Mađarske, gdje posljednjih godina najviše zakonskih prijedloga podnose zastupnici, kod nas ne postoji takav trend i najveći broj prijedloga pod-

nosi Vlada, odnosno resorna ministarstva.

I pokraj svega usvojene zakone vrlo često ni sama vlast ne poštiva, niti postoji svijest o trajnosti zakona te se vrlo brzo poslije usvajanja pokreće postupak za njegovu izmjenu. Takav je primjer set zakona iz područja obrazovanja usvojen krajem lipnja po hitnom postupku i bez ikakve javne rasprave da bi samo dva i pol mjeseca kasnije, i to iz redova vladajuće koalicije, stizali komentari kako su zakoni neusklađeni s nastavnim planovima i programima, da treba ukinuti malu maturu, Vukovu diplomu, itd. »Uglavnom, bilo je bitno doseći europske standarde u području obrazovanja. I to nam je boljka – umjetno prepisivanje nekih tuđih zakona i umjetno implementiranje na naše uvjete i našu sredinu gdje se oni prosto ne mogu provesti. Tako se donese zakon, ali je krajnje neprovodiv«, kaže politologinja *Olivera Ristić*.

S. Mamužić

MIHAJLO SKENDEROVIĆ, PREDSEDNIK UDRUGE »STOPA«

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Naša ljetna škola je čin i djelo Božje providnosti

Ideja je nastala prije sedam godina Prvi boravak je osiguran na Velikom Lošinju* Više od dvadeset skupina djece iz hrvatskih odjela i njihovih roditelja koristilo je mogućnost višednevnog boravka na nekoj od morskih destinacija*

Sedmu godinu zaredom učenici hrvatskih odjela u subotičkoj općini, po veoma pristupačnoj cijeni imaju mogućnost odlaska na ljetovanje uz svojevrsnu kulturnu i duhovnu obnovu u nekoliko crkvenih objekata na hrvatskom primorju. Zahvaljujući angažmanu predsjednika udruge »Stope« Mihajla Skenderovića i učiteljice hrvatskog odjela iz OŠ »Matko Vuković« Ane Čavrgov, nekadašnja ideja je prerasla u akciju zahvaljujući kojoj je u suradnji sa samostanskim starješinama realizirano više od dvadeset osmodnevnih boravaka na Velikom Lošinju, Krku, Prviću i u Zaostrogu. A sve za dobrobit djece koja su se odvažila za školovanje na svom materinskom jeziku, te njihove roditelje koji nisu imali straha upisati ih u hrvatske odjele.

HR: Početkom ovoga mjeseca vratila se s Prvića posljednja ovogodišnja skupina učenika i njihovih roditelja, koji su po povlaštenoj cijeni osam dana boravili na ovom otoku pokraj Šibenika. Danas, nakon toliko godina i realiziranih smjena, to je već uhodana rutina, ali kako je to sve uopće započelo?

Odmah bih želio naglasiti kako je sve to rezultat čiste Božje providnosti nastale u čovječjem otvaranju prema Bogu i uzvratnom otvaranju mogućnosti zahvaljujući

kojima smo bili u prilici realizirati sve dosadašnja ljetne škole kroz duhovnu obnovu i raznovrsne radionice za učenike hrvatskih odjela u subotičkoj općini. I kada shvatiš kako ti dragi Bog pomaže preko ljudi koje na svom životnom putu susrećeš i s njima uspostaviš pravu komunikaciju, osjećajući i slijedeći Božju providnost, onda je sve lako. Konkretnije, sve je to na određeni način povezano s rođenjem naše najmlađe kćeri, koju je moja supruga rodila relativno kasno, u četrdeset i petoj godini, i kada je ona počela pohađati prvi razred na hrvatskom jeziku, sponatno je započela priča i razmišljanje na koji način bi se moglo pomoći toj djeci i nagraditi ih zato što pohađaju nastavu na materinjem jeziku. Na našu sreću i veliku radost uspjeli smo u nakani da učenicima hrvatskih odjela na ovaj način uljepšamo osmogodišnje i srednješkolsko doba.

HR: Gdje je realizirana prva ljetna škola?

Bilo je to prije sedam godina, nakon završetka prvoga razreda hrvatskog odjela u OŠ »Matko Vuković« koji je pohađala moja kćer i nakon pripremnih razgovora, kako s roditeljima i učiteljicom Anom Čavrgov, koja je uveliko zaslužna za višegodišnje uspješno provođenje ove lijepe akcije, tako i s našim domaćinima na Velikom Lošinju, organizirali smo prvo ljetovanje kroz duhovnu obnovu učenika hrvatskih odjela u subotičkoj općini. Naravno, svega toga ne bi bilo da nije bilo razumijevanja i susretljivosti franjevac na čelu s paterom Zlatkom Špeharom i časnom sestrom Tomasinom u crkvenom odmaralištu na ovom hrvatskom otoku. Ponovno bih istaknuo utjecaj Božje providnosti koja je odigrala veliku ulogu u prepoznavanju veličine i vrijednosti ove zamisli od

27. rujna 2013.

strane svih navedenih osoba i učinila stvarnim jednu lijepu i plemenitu akciju zahvaljujući kojoj smo omogućili odlazak na more za mnogo djece i njihovih roditelja.

HR: Koliko je odlazaka za proteklih sedam godina organizirano i na kojim sve lokacijama?

Od prve skupine, koja je prije sedam godina na Velikom Lošinj započela ovu akciju, pa sve do posljednje koja se nedavno vratila s Prvića, uspjeli smo organizirati više od dvadeset skupina za djecu različitih školskih uzrasta, od najmlađih pa sve do onih u završnim gimnazijskim odjelima. Kako se akcija proširivala, opravdavajući svoju postojanost, tako su se postupno otvarale nove mogućnosti i lokacije na kojima smo mogli organizirati smještaj i prateće aktivnosti koje krasi svaki odlazak na hrvatsku morsku obalu. Uz već spomenute objekte na Velom Lošinj i Prviću, uspjeli smo dogovoriti suradnju i smještaj u crkvenim objektima na Krku i Zaostrogu. S godinama koliko već traje ova naša zajednička akcija, uvećavao se i broj skupina koje su tijekom ljetne sezone odlazile na more, pa smo primjerice ove godine uspjeli realizirati četiri skupine na veliku radost svih koji su putovali u ovom aranžmanu.

HR: Na koji način uspijevate organizirati višednevne boravke na moru po zbilja minimalnim cijenama?

Uz susretljivost ljudi iz spomenutih crkvenih objekata, cjelokupni projekt ne bi se mogao realizirati po ovim pristupačnim cijenama da nije određenih donacija koje nam stižu iz inozemstva. Upravo zbog lakšeg platnog prometa i finacijskih tokova donacija bez kojih ne bismo mogli

osigurati potrebna sredstva za formiranje cijene za put i boravak na moru, osnovana je i neprofitna udruga »Stopa« na čijem se čelu nalazim, koja u suradnji s udrugom »Naša djeca« organizira ljetnu školu jezika, kulture i duhovnosti.

HR: Na temelju kojih kriterija se vrši formiranje skupina za odlazak na ovu morsku ljetnu školu?

Interes je velik, a mi nismo uvodili nikakve posebne kriterije prilikom formiranja skupina izuzev uvjeta da je dijete učenik hrvatskog dojela na teritoriju Grada Subotice. Što se tiče same cijene aranžmana nastojali smo učenike koji se ističu izuzetnim školskim rezultatima nagraditi besplatnim putovanjem, kao što kontinuirano nastojimo besplatan boravak omogućiti i učenicima iznimno slabijeg materijalnog stanja. Moram naglasiti kako se u ovaj projekt uključuje dosta ljudi sa strane, koji svojim donacijama pomažu realiziranje svake skupine, pa zbog toga najskuplji aranžman ne prelazi 150 eura, što je za današnje prilike zbilja povoljno za osmodnevni boravak na moru uz puni pansion. Posljednje dvije godine i HNV je prepoznao vrijednost ovog projekta pomažući njegovu provedbu.

HR: Što točno podrazumijeva termin ljetnja škola jezika, kulture i duhovnosti?

Ne volimo koristiti termin ljetovanje, jer skupine djece i njihovih roditelja ne provode dane u klasičnom smislu odlaska na ljetni odmor, već ih nastoje provoditi u svojevrsnoj kulturnoj i duhovnoj obnovi, uz vježbanje i usavršavanje hrvatskog jezika, te prilagođavanju boravljenja u crkvenim objektima. Svi budući putnici na more unaprijed su upoznati s pravilima

ponašanja i određenim obvezama koje trebaju ispunjavati i zbilja nikada nije bilo nikakvih problema oko pridržavanja kućnog reda, odlazaka na mise, poštovanja duhovnosti sakralnih objekata i ljudi koji u njima žive i rade. Također, ovo nisu klasična ljetovanja, jer su zahvaljujući angažmanu i agilnosti prosvjetnih djelatnika koji su vođe skupina, dani na moru protkani brojnim zanimljivim radionicama i natjecanjima kroz koje se jača duh zajedništva između djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku i njihovih roditelja. Plod svega toga je upoznavanje, zbližavanje i nastajanje novih prijateljstava, što je u osnovi bio i glavni pokretački cilj jedne lijepe ideje, koja je zahvaljujući dobrim ljudima zaživjela tolike godine. Pored samog baznog boravka u navedenim crkvenim objektima na jadranskoj obali, planom putnog programa obuhvaćeni su i posjeti gradovima, nacionalnim parkovima, zanimljivim mjestima u nastojanju što boljeg upoznavanja matične države.

HR: Zbog čega je boravak na Prviću specifičan u odnosu na druge destinacije?

Na Prviću smo, na naše veliko zadovoljstvo, prvi puta uspjeli ostvariti suradnju s nekom školom iz Hrvatske, jer su tijekom našeg boravka tamo bila i djeca iz škola u Zagrebu i Rijeci. Djeca su se spontano upoznavala, ostvareni su kontakti koji traju sve do danas, a sve u korist kvalitetnijeg svladavanja hrvatskog jezika. Ovo je još jedna kvalitetna značajka koja krasi našu ljetnu školu i vjerujemo kako će sve to u budućnosti donijeti kvalitetnije rezultate u raznim životnim aspektima naše djece.

HR: Ljetna škola jezika, kulture i duhovnosti s uspjehom radi već punih sedam godina, na radost svih njenih polaznika. Što je po vašem mišljenju njena najveća vrijednost?

Vratio bih se malo u prošlost i vrijeme kada sam otišao na prvi roditeljski sastanak u tadašnji 1 H odjel u OŠ »Matko Vuković«, gdje sam se ne malo iznenadio spoznajom kako gotovo nikoga ne poznajem i kako se svi mi, čija su djeca upisana u hrvatski odjel, ne poznajemo. Pokretanjem ovog projekta djeca i roditelji su se spontano počeli upoznavati i više družiti, a mimo odlazaka na ljetnu školu redovito smo organizirali i zajednička druženja na salašu *Grge Tikvickog*. I što su se roditelji bolje upoznavali, djeca su se počela više družiti.

HR: Postoji li mogućnost širenja ovog projekta i na slične tematske višednevne boravke na drugim destinacijama izuzev hrvatske morske obale?

Ukoliko uspijemo usuglasiti određene stvari, nastojat ćemo već u skorijoj budućnosti proširiti djelokrug naših aktivnosti i na drugim destinacijama, ali bih želio naglasiti kako se cijeli projekt realizira na čisto volonterskoj osnovi i svi uključeni u njega to rade bez nikakve materijalne koristi. Najveća nagrada svima nama je radost na licima naše djece, koja na ovaj način vide kako netko skrbi za njih i nastoji im uljepšati djetinjstvo, nagrađujući ih lijepim i nezaboravnim boravkom na moru. Također, lijepo je vidjeti kako se nakon povratka djeca iz različitih škola i krajeva grada nastavljaju družiti, što je bio i jedan od temeljnih ciljeva stvaranja ljetne škole jezika, kulture i duhovnosti.

ODRŽAN OSMI PO REDU HOSANAFEST

»Vjera te tvoja spasila«

kojoj se još uvijek nalazimo. Improvizirana barka (bina) prevezla je svih 15 skladbi i brojne izvođače do samoga cilja – slaviti Gospodina pjesmom. Voditelji programa bili su *Bernardica Vojnić Mijatov* i *Petar Pifat*.

U razgovoru s predsjednikom organizacijskog odbora Hosanafesta i idejnim tvorcem ovoga festivala vlč. *Marinkom Stantićem*, doznali smo kako je na festival prijavljeno 28 pjesama. »Mislim da broj prijavljenih pjesama dovoljno govori o zainteresiranosti za ovaj festival. Pobjednici su iz Osijeka i imamo lijepu puruku u Godini vjere 'Ti si naš Bog'. Budući da pratim evo osam godina broj sudionika, mogu reći kako ove godine brojčano imamo najviše sudionika, njih 139, što je rekordno. Ove smo godine imali sudionike iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i naravno iz Vojvodine. Istina, malo se slabije javljaju sastavi iz Vojvodine, ali nekako mislim da će kvaliteta organizacije privući mlade«, kazao je Stantić.

U subotu 21. rujna mladi su po dolasku u Suboticu imali i kratku duhovnu pripravu za Hosanafest, koja je održana u Zajednici »Hosana« u Starom Žedniku. »Jučer je bilo predivno duhovno poslijepodne, jer su svi sudionici imali priliku biti na jednoj emocionalnoj svijesti kontroliranja osjećaja. Radionica se sastojala iz triju dijelova: prvi dio je bio na razini psihologije, kada smo otkrivali svoje osjećaje koji su možda potisnuti. Drugi dio je bio upoznavanje s načinima kako se ti osjećaji mogu potisnuti na pogrešan način (kroz drogu, alkohol...). U trećem dijelu je svjedočio bivši štićenik 'Hosane', koji je govorio o životu u zajednici, te je na taj način upozorio mlade na opasnost, gdje je on skrenuo

Sudionici Hosanafesta 2013: *Naša si pjesma* – »Damjan« Vukovar, *Tvoj me križ čuva* – Ljubo Vuković i Davor Terzić (Zagreb i Rovinj), *Ti si naš Bog* – »Familias« (Osijek), *Croce d'Amore* – »Apostoli Radio Marije« (Subotica), *Dok nebo 'jubi zemlju* – Dalija Grahovac Fedešin (Zagreb), *Biti čovjek* – »Sliryc 33« (Dugo Selo), *Otisci u pjesku* – »Imakulata« (Gromiljak-Sarajevo), *Tvoje riječi živjeti* – Ana Ivanković Radak (Subotica), *Krist nad svime vlada* – »Tobija« (Zagreb), *Pogled ljubavi* – »Matheus« (Bizovac-Osijek), *Blues posmulih* – »Novo Nebo« (Zenica), *U Tvom ćemo znaku pobijediti* – Tajana Šarić (Zagreb), *Usluži mi molitve* – Antonia Perak (Zagreb), *Otvori Mu svoje srce* – »Križ života« (Osijek) i *Bože moj, vodi me* – Leonora i Juraj Sudi (Selenča-Bač).

Pobjedničku pjesmu Hosanafesta 2013, koja jasno poručuje »Ti si naš Bog, naša nada, naša ljubav, naša istina!« izveli su mladi iz Osijeka – VIS »Familias«.

Osmi po redu Hosanafest pod geslom »Vjera te tvoja spasila« održan je 22. rujna u Dvorani sportova u Subotici, a dodijeljeno je pet nagrada. Prvu i glavnu nagradu, koju dodjeljuju sami izvođači među sobom, kako je već rečeno, primili su mladi iz skupi-

ne »Familias« iz Osijeka. Nagrada stručnoga žirija pripala je VIS-u »Imakulata« iz Gromiljaka kraj Sarajeva za pjesmu »Otisci u pjesku«, dok je publika putem SMS glasovanja za najbolju skladbu odabrala pjesmu »Otvori Mu svoje srce« koju je izvela skupina »Križ života« iz Osijeka. *Marina Gabrić* nagrađena je za najbolji tekst, za pjesmu »Croce d'amore«, koju je izveo VIS »Apostola Radio Marije« iz Subotice. Štićenici Humanitarno – terapijske

zajednice za pomoć ovisnicima »Hosana« svoju su nagradu dali *Tajani Šarić* iz Zagreba koja je nastupila s pjesmom »U Tvom ćemo znaku pobijediti«.

REKORDAN BROJ IZVOĐAČA

Kao i svake godine do sada na Hosanafestu je nezabavljiva scenografija koja je uvijek posebna i vezana za moto susreta, konkretno ovoga puta za Godinu vjere u

VIS »Imakulata« - Gromiljak - Sarajevo

VIS »Križ života« - Osijek

Nagrada štitenika Zajednice »Hosana« pripala je Tajani Šarić iz Zagreba

Marina Gabrić

i kako je došao na put izlaska iz svega toga«, pojasnio je vlč. Marinko Stantić.

Susret u Zajednici »Hosana« završio je euharistijskim slavljem. Hosanafest je humanitarnog karaktera, te sav prikupljen novac od ulaznica i prodaje CD-a ide za potrebe štitenika Zajednice.

DOJMOVI NAGRAĐENIH

Dodjela nagrada je ipak najvažnija samim izvođačima, osobito što glavnu nagradu mladi dodjeljuju međusobno. Za vrijeme glasovanja nazočnu publiku zabavljao je tamburaški sastav »Zlatni zvuci« iz Sombora koji su se također predstavili duhovnom glazbom.

Marina Gabrić, dobitnica nagrade za najbolji tekst

za pjesmu »Croce d'amore«, kaže: »Zahvaljujem svima koji su odlučili da je baš moj tekst najbolji na ovogodišnjem Hosanafestu. Već nekoliko godina pišem tekstove za VIS 'Apostoli Radio Marije', ali nikada do sada nisam dobila nikakvo priznanje. Jako sam ponosna i zahvalna Bogu što me inspirirao da napišem jedan takav tekst«, rekla je Marina. VIS »Apostoli Radio Marije« čine mladi volonteri iz raznih župa u Subotici, a sastav postoji od 2009. godine.

Stručni žiri nagradu je dodijelio VIS-u »Imakulata«. Tim smo povodom razgovarali sa sestrom *Marinelom Zeko*, Služavkom Malog Isusa, koja je ujedno i voditeljica ovoga sastava. »Ovo nam je druga godina i doista je lijepo biti ovdje. Sprijateljili smo se s

ljudima i ovdje smo već kao na svome terenu. Ove smo se godine predstavili pjesmom 'Otisci u pijesku' i dobili nagradu stručnog žirija. Presretni smo!«, rekla je s. Marinela. Ovaj sastav čine djevojke koje pohađaju srednju školu, a ujedno su članice Društva Prijatelji Maloga Isusa, koje djeluje na župi Imena Marijina u Gromiljaku blizu Sarajeva odakle i dolaze.

VIS »Familias«, pobjednici Hosanafesta 2013, svoju radost nisu skrivali. Razgovarali smo s predstavnicom ove skupine *Mijom Zoraja*, koja je rekla: »Sve je prekrasno, organizacija, grad, ljudi kod kojih smo bili smješteni, još uvijek ne mogu vjerovati da smo pobijedili, jer se iskreno rečeno nisam nadala pobjedi. Ovdje smo drugu godinu zaredom

i presretni smo! Tekst, kao i glazbu za pjesmu 'Ti si naš Bog' koju smo izveli potpisuje Tajana Šarić, koja je također nagrađena, dok obradu potpisuje *Grgur Sesar*.« Na pitanje je li duhovna glazba potrebna mladima današnjice, Mia je rekla: »Mišljenja sam da je duhovna glazba više nego potrebna mladima. To mogu reći iz osobnog iskustva, jer i mi sami volimo kada dodemo na festival duhovne glazbe, jer je tu prisutno zajedništvo. Duhovno okruženje nas zbližava i čini sretnima.«

Ž. Vukov

Svi koji žele pomoći rad Humanitarno – terapijske zajednice »Hosana«, koja je dobrotvorna ustanova i nema stalnih prihoda, mogu to učiniti uplatom na broj:

310-174239-35
(dinarski tekući račun)

00-708-02003402
(devizni tekući račun)

IBAN:
RS35310007080200340264
(obvezno navesti)

Usmjeriti sredstva na:
»donacija Zajednici
HOSANA«

Sve detaljnije informacije
možete vidjeti na
www.hosana.rs

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 27. rujna do 3. listopada 2013.

27. RUJNA 1919.

U Subotici je, slijedom uputa Ministarstva unutarnjih djela, otvoren prihvatni logor za sve južnoslavenske podanike koji su se vraćali iz Rusije i drugih zemalja. U njemu su povratnici saslušavani osobito glede njihova eventualnog sudjelovanja u neprijateljskoj vojsci, Crvenoj gardi, Crvenoj armiji i drugim postrojbama.

28. RUJNA 1962.

U organizaciji Likovnog susreta, u Subotici je održan prvi skup likovnih umjetnika Jugoslavije, na kojem je raspravljano o perspektivama suvremene likovne umjetnosti u zemlji. Cjelokupna građa s ovoga značajnoga skupa tiskana je u časopisu za književnost, umjetnost i društvena pitanja »Rukovet«, 11.-12., 1962.

28. RUJNA 1963.

Nakladom književnog časopisa »Rukovet«, u ediciji »Osvit« objavljene su tri knjige subotičkih književnika – »Do neba drvo«, zbirka hrvatskih (bunjevačkih) narodnih pripovjedaka, koje je sakupio i obradio *Balint Vujkov*, »Četiri komedije« *Matije Poljakovića* i roman »Put dug pet života« *Lazara Merkovića*.

29. RUJNA 1900.

U 53. godini, u valovima jezera Palić, okončao je život prepošt *Matija Mamužić*,

župnik crkve svete Terezije Avilske. Premda slabog zdravlja, predan je svom zvanju i stoga cijenjen među sugrađanima i vjernicima, koji su ga smatrali osobom mira i kulture. Među ostalim potaknuo je osnutak »Društva svetog Vinka«, »Katoličkog momačkog kola«, »Oltarskog društva« i »Pučke kuhinje svetog Antuna«.

30. RUJNA 1841.

Prva Gradska bolnica u Subotici otvorena je u preuređenoj zgradi *Antuna Trančaka*, na prostoru između Vatrogasne postaje i Tehničke škole. U prostranoj zgradi bilo je mjesta za 20 bolesničkih postelja, rad medicinskog osoblja i odmor, uz potrebne nusprostorije. Do kraja te godine u bolnici je liječeno 11 pacijenata.

30. RUJNA 1993.

Za 27 milijardi dinara, koliko je iznosila prosječna mirovina (na dan 30. rujna) moglo se kupiti: 7,5 kg paprike, ili 7,5 kg krumpira, ili 4 kg graha, ili nešto manje od 20 kg kruha, ili 19 litara mlijeka, ili 44 kokošja jajeta, ili ...

1. LISTOPADA 1914.

Rođen je *Albe Vidaković*, svećenik, skladatelj i muzikolog. Nakon studija na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, specijalizira glazbu u Rimu. Skladao je mise,

oratorije, litanije, te druge duhovne skladbe. Stručna kritika svrstala ga je među najistaknutije poznavatelje i stvaratelje sakralne glazbe u nas. Umro je 18. travnja 1964.

1. LISTOPADA 1942.

U Subotici je rođen *Milivoj Prčić*, pisac i publicist, po obrazovanju pravnik. Prve priče objavljuje sedamdesetih godina XX. stoljeća u književnim i drugim glasilima (Rukovet, Večernji list, Start, Vjesnik, Klasje naših ravni, Žig, Hrvatska riječ). Zbog sudjelovanja u hrvatskom proljeću više godina onemogućen mu je rad u pravosuđu, uskraćena mogućnost istupanja u javnosti, objavljivanja u tisku, periodici i dr. Tiskana su mu djela: »Stari zid« (1992.), »Zadnja pošta: Subotica« (2001.), »Salaš u lampašu« (2004.), »I nakon desetljeća« (2005.), »Južno od tranšeja« (2007.), »Pisme za nuz sviću« (2008.).

1. LISTOPADA 1968.

Odlukom Skupštine općine utemeljena je Radio Subotica. Poslije uspješnog organizacijsko-tehničkog uhodavanja 28. studenoga iste godine započinje redovito emitiranje višesatnog samostalnog programa na dva jezika (srpsko-hrvatskom i mađarskom).

2. LISTOPADA 1902.

Rođen je dr. *Vaso Bogdanov*, povjesničar, književni kriti-

čar, sveučilišni profesor u Zagrebu, na početku karijere srednjoškolski profesor u Subotici. Suradivao je u ljevičarskom tisku (Szervezet Munkás i dr.). Autor je više značajnih povijesnih i književno-kritičarskih radova i djela. Umro je 9. listopada 1967.

2. LISTOPADA 1986.

Subotica je 80-ih godina XX. stoljeća imala oko 160 tisuća stanovnika, od kojih je oko 60 tisuća bilo u stalnom radnom odnosu, uz najviše do 2,5 tisuće nezaposlenih. Među zaposlenima bilo je 59 doktora znanosti, 296 magistara i 3.454 s fakultetskom diplomom.

3. LISTOPADA 1935.

U Subotici je rođen *Petar Šarčević*, redatelj, kritičar, esejist, putopisac i prevoditelj, istaknuti kazališni djelatnik i pedagog. Po završetku Pravnog fakulteta diplomira i na Akademiji za kazališnu umjetnost u Zagrebu. Bio je stalni redatelj zagrebačkog Hrvatskog narodnog kazališta (Drama i Opera), njegov dugogodišnji ravnatelj i profesor operne glume na Muzičkoj akademiji. Ostvario je oko 110 dramskih i opernih djela, te brojne radijske i TV-drame. Režirao je u svim vodećim hrvatskim kazalištima, među ostalim i u Subotici. Zapažena mu je knjiga eseja i kritika »Od danas do sutra«. Umro je 12. prosinca 2001. godine.

Osiguran dio novca za nastavak izgradnje kazališta

Fond za kapitalna ulaganja Vojvodine nastaviti će financiranje izgradnje Narodnog kazališta u iznosu od 85 milijuna dinara, čime će do sredine sljedeće godine biti završeni radovi na zaštićenom dijelu zgrade. Gradonačelnik *Modest Dulić* je kazao kako lokalna samouprava ne odustaje od kompletnog završetka izgradnje ovog objekta. Pokrajina je za ovu godinu osigurala sredstva za nastavak izgradnje u ukupnom iznosu od 150 milijuna dinara, a očekuje se i sudjelovanje Republike. Za potpuni završetak radova na zgradi kazališta neophodno je oko 10 milijuna eura.

Swarovski počinje proizvodnju do kraja godine

Kompanija »Swarovski«, koja je iznajmila halu u Gospodarskoj zoni »Mali Bajmok«, planira do kraja godine početi proizvodnju. To podrazumijeva u prvoj fazi ulaganje od 15 milijuna eura, što bi osiguralo početak osnovne proizvodnje, koja obuhvaća proces obrade, spajanja i pakiranja kristala, a koji će u cijelosti biti namijenjeni izvozu, piše novosadski Dnevnik. U prvom razdoblju se planira zapošljavanje nekoliko desetina ljudi koji trebaju proći obuku, a do proljeća se planira i početak izgradnje tvorničke hale u industrijskoj zoni.

Subvencioniranje otvaranja novih radnih mjesta

Do 15. studenoga otvoren je javni poziv koji su raspisali Grad Subotica i Nacionalna služba za zapošljavanje, za dodjelu subvencija za otvaranje novih radnih mjesta koje će biti odobrene poslodavcima u jednokratnom iznosu radi zapošljavanja neuposlenih osoba prijavljenih na evidenciju Nacionalne službe za zapošljavanje na teritoriju Grada Subotice. Visina subvencije iznosi 150 tisuća dinara po novootvorenom radnom mjestu, odnosno 160 tisuća po novootvorenom radnom mestu u proizvodnji, uz dodatak u visini od 20 tisuća dinara ukoliko se zapošljava osoba iz kategorije teže zapošljivih nezaposlenih osoba (osobe s invaliditetom, žene, osobe mlađe od 30 godina ili starije od 45 godina, Romi). Odluku o dodjeli subvencije donosi gradonačelnik po pribavljenom mišljenju Savjeta za zapošljavanje Grada Subotice, a dodatne informacije mogu se dobiti u subotičkoj Filijali Nacionalne službe za zapošljavanje, Trg slobode 3/III, ured 69.

Imenovano Povjerenstvo za izradu Strategije interkulturalnosti grada

Gradonačelnik Subotice donio je rješenje o imenovanju Povjerenstva za izradu Strategije interkulturalnosti grada

za razdoblje od 2014. do 2024. godine. Kako je objavljeno u Službenom listu Subotice, predsjednik osmeročlanog Povjerenstva je gradonačelnik *Modest Dulić*, zamjenica predsjednika *Larisa Inić*, a članovi su: *Miloš Nikolić*, *Stevan Nikolić*, *Stanka Parać*, *Branko Pokornić*, *Zoltán Siflis* i *Tomislav Žigmanov*. Povjerenstvo ima zadatak izraditi Strategiju interkulturalnosti na temelju smjernica kao što su izgradnja međusobnih odnosa, stimuliranje takozvanog građanskog patriotizma, razvoj višejezičnosti, posvećenost inkluziji svih skupina u život grada, razvoj otvorenosti prema svijetu i kozmopolitizam.

Formiran odbor za realizaciju aplikacije Subotice za Europsku prijestolnicu kulture

Gradonačelnik Subotice donio je rješenje o formiranju Organizacijskog i programskog odbora čiji će zadatak biti poslovi na realizaciji aplikacije Subotice za Europsku prijestolnicu kulture 2020. godine. Predsjednik osmeročlanog odbora je gradonačelnik *Modest Dulić*, koordinatorka *Larisa Inić*, dok su članovi: *Miloš Nikolić*, *Mártha Dobó*, *Dezső Kis*, *Kornelija Evtović*, *Nela Tonković* i *Branislav Filipović*.

Marija Ušumović-Davčik ponovno načelnica Gradske uprave

Dosadašnja načelnica Gradske uprave dipl. pravica *Marija Ušumović-Davčik* ponovno je imenovana na tu dužnost. Ona je bila jedina kandidatkinja na javnom oglasu, te joj je Gradsko vijeće produžilo dužnost na još pet godina.

Sanacija subotičkih cesta

Sotpočimanjem radova na asfaltiranju Ulice Ibolye Ferenci Sotpočeo je i projekt sanacije i izgradnje subotičkih prometnica prema kojemu bi do kraja građevinske sezone trebalo biti sanirano 13 ulica i tri raskrižja. Radove u vrijednosti od 115 milijuna dinara, koji trebaju biti završeni najkasnije do sredine studenoga, izvodi konzorcij Kompanije »Vojput«.

Održan skup modificiranih automobila

U nedjelju 22. rujna na prostoru bivše Druge vojarne na Paličkoj cesti, održan je prvi skup modificiranih automobila u organizaciji auto motokluba North Side team. Osim subotičkih izlagača sudjelovali su brojni gosti iz zemlje i inozemstva: Mađarske, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Osim natjecateljskog dijela programa, u kojemu je sudjelovalo 50 izlagača, za brojne posjetitelje i goste priređen je i zabavni program u kojemu je sudjelovao subotički DJ Igor Horvat. Organizatori skupa, North Side team, ističu kako nisu klub koji broji puno članova, ali su s ovom manifestacijom dokazali spremnost za velika djela.

Jelena Dulić

NEODAZIVANJEM RELEVANTNIH PREDSTAVNIKA NA POZIV NA ZAJEDNIČKU SJEDNICU DVA SKUPŠTINSKA ODBORA NA PALIĆ MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE ISPUNILO OČEKIVANJA DA ĆE SE PONOVO OBRUKATI

ZOVI, SAMO ZOVI

Očekivanja optimista da se Ministarstvo poljoprivrede neće obrukati na zajedničkoj sjednici odbora za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša Skupštine Srbije, održanoj u ponedjeljak i utorak na Paliću, nisu se ispunila. Naime, iako najavljeno prisustvo samog direktora Uprave za državno zemljište *Zorana Kneževića* prvoga dana na sastanku s predstavnicima lokalne samouprave i udrugama poljoprivrednika i potpisivanje suglasnosti na godišnji plan zaštite, uređenja i izdavanja državnog zemljišta, nitko se iz te važne državne institucije nije pojavio u velebnj dvorani Velike terase.

Obrazloženje predsjednika Odbora za poljoprivredu Skupštine Srbije *Aleksandra Senića* da je toga dana dobio poruku (!) da su predstavnici Uprave za državno zemljište bili spriječeni doći u ponedjeljak, uz obećanje da će to učiniti u utorak, dovoljno govori o tomu s kakvom ozbiljnošću i odgovornošću u Ministarstvu doživljavaju poljoprivrednike sa sjevera Bačke.

KOLARIĆU BANIĆU

Tako su učinci gradonačelnika *Modesta Dulića*, člana Gradskog vijeća zaduženog za poljoprivredu *Simona Ostrogonca* i predsjednika

lokalnog Ureda za državno zemljište *Grgura Stipića* – koji su svi od reda govorili (i) o najbolnijem pitanju za poljoprivredu Subotice: davanju suglasnosti na program državnog zemljišta – bili tek nešto bolji nego da su se njih trojica okupili na nekom trgu i o istome govorili onima koji ih žele čuti. Razlika je, naime, u tome što su ih ovdje čuli zastupnici iz redova dva odbora državnog parlamenta.

Drugoga dana bruka je bila još veća. Nakon što je *Senić* obavijestio prisutne da su predstavnici Uprave za državno zemljište konačno stigli na Palić i nakon što je *Stipić* opetovao ono o čemu je skoro uzalud pričao dan ranije, *Vladica Banić* izašao je s toliko željenom informacijom: *Zoran Knežević* u toku toga dana potpisat će suglasnost na program državnog zemljišta u Subotici. Dodao je *Banić* još i to da će iz programa izdavanja državnog zemljišta biti izuzeto blizu 700 hektara koje je na besplatno korištenje dano crkvenim zajednicama sve do okončanja »privremene mjere«, odnosno nedavne odluke Osnovnog suda u Subotici da crkve imaju pravo, bez ikakve naknade, koristiti državno zemljište dok im se ne vrati njihovo. Nije *Banić*, međutim, ništa rekao o tome je li i sama Uprava uputila žalbu na presudu Osnovnog suda u

Prvoga dana predstavnici lokalne samouprave
o najbolnijoj točki subotičke poljoprivrede,
programu državnog zemljišta, govorili u prazno,
a drugoga osobama koje »nisu odatle« *

Takvim ponašanjem Ministarstvo još jednom pokazalo
kakav im je odnos prema republičkim zastupnicima,
lokalnoj samoupravi i ovdašnjim poljoprivrednicima

Subotici, jer su takve najave stizale upravo s te adrese. A kako bi *Banić* i mogao nešto reći o tome kada ga je petnaestak minuta kasnije poklopio kolega iz auta s kojim je doputovao na Palić *Tomislav Pavlović*, i to riječima da on pojma nema o čemu je ovdje riječ, jer im je u Ministarstvu rečeno da se sprema za teme onečišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodenih tokova u Srbiji! Ipak, najzanimljiviju izjavu, nakon svega, dao je opet *Banić* riječima da *Knežević* nije mogao doći na skup, jer se nalazi na službenom putu u inozemstvu! Tako se opet ispostavilo da su govori predstavnika lokalne samouprave, konkretno *Grgura Stipića*, imali učinak tek nešto bolji u odnosu na dan ranije, jer su ih ovoga puta (opet) čuli predstavnici dva odbora Skupštine Srbije i (prvi puta) nemjerodavni predstavnici Uprave za državno zemljište.

TEORIJE RELATIVNE ISTINE

Takav odnos Ministarstva prema skupštinskim tijelima, lokalnoj samoupravi i poljoprivrednicima nije prošao bez rekacija. Nakon što su prvo-

ga dana čuli da iz Uprave za državno zemljište nitko neće doći, veći dio predstavnika udruge poljoprivrednika vidno razočaran napustio je

skup. Potpredsjednik Udruge odgajivača goveda *Josip Mačković* rekao je kako je na skup došao čuti odgovore, a ne pitanja kojih je i sam imao, dok je član Upravnog odbora Asocijacije proizvođača mliječka Vojvodine *Josip Dulić* kratko prokomentirao skup ocjenom »jedno i bijedno«. Kao i *Mačković*, i *Árpád Zabos* iz Kluba proizvođača »Čantavir« tvrdi kako je neozbiljno pozvati poljoprivrednike na skup na koji ne dođu oni koji bi trebali. *Danijel Kovačević* iz Udruge poljoprivrednika »Subotica«

ističe kako su probijeni svi rokovi za usvajanje programa državnog zemljišta, dodajući kako postoji realna opasnost da poljoprivrednici (koji to još nisu učinili) uđu u posjede za koje nije raspisana dražba, jer Skupština grada nije mogla donijeti takvu odluku pošto Uprava za državno zemljište nije na to dala suglasnost.

Opisani događaji ni drugoga dana nisu prošli bez komentara. Tako su se, recimo, predsjedniku Udruge seljaka »Stari Žednik« *Ivanu Vidakoviću* nelogičnim učinile Banićeve riječi da će Knežević potpisati program državnog zemljišta iako se nalazi u inozemstvu.

konit čin i na taj način otvara Pandorinu kutiju za širok dijapazon budućih bezakonja. I član istoga Odbora, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i zastupnik te stranke u republičkom parlamentu *Petar Kuntić* nije mogao objasniti ovakvu neodgovornost Ministarstva. Po njegovim riječima, na prošlotjednom sastanku Odbora bilo je riječi upravo o tomu da će direktor, ili netko tko je za to ovlašten, doći na Palić i pred prisutnima potpisati odobrenje programa. Izostanak svega toga on tumači lošom organizacijom i pripremljenošću Uprave za državno zemljište za

Suzana Dulić, Grgur Stipić, Simon Ostrogonac, Gábor Meszáros

Vidaković ovu dvodijelnu konstrukciju tumači riječima da vjerojatno iz Uprave nije došao nitko mjerodavan, jer bi pred relevantnim auditorijem morao pravdati vlastite ili propuste koji su na štetu subotičke lokalne samouprave načinjeni radi određenih političkih interesa. Najkonkretniji, međutim, bio je član Odbora za poljoprivredu u Skupštini Srbije *Siniša Nikolić*, koji je istaknuo da usvajanjem necjelovitog programa (izuzeće tzv. crkvenog zemljišta) Uprava za državno zemljište radi jedan protuza-

tako važno pitanje. Konačno, Kuntićevu tvrdnju potvrdio je i Senić na otvorenju skupa u utorak riječima kako će upravo na Paliću »kruna sjednice« biti potpisivanje programa.

VIDIMO SE U BOLJEM DRUŠTVU

Nelogičnostima, izvrđavanjima i kupovini vremena od strane Ministarstva ni tu, međutim, nije kraj. Naime, kako smo uoči zaključenja broja saznali od Grgura Stipića lokalna samouprava iz

Priča o programu

Iako se priča o programu državnog zemljišta u kontinuitetu odvija već punih pola godine možda nije zgorega spomenuti što čini njegovu suštinu. Prvo, program kojega je lokalna samouprava posljednji puta na usvajanje poslala Upravi za državno zemljište 3. rujna predviđa izdavanje u najam blizu 14.000 hektara poljoprivrednog zemljišta, od čega blizu 6.500 hektara po pravu prečega najma, odnosno stočarima bez održavanja dražbe po unaprijed utvrđenim cijenama, ovisno o kategoriji tla. Drugo, površina posjeda za izdavanje, odnosno za koje je predviđeno održavanje dražbe, ograničena je (uglavnom) na maksimalnih 50 hektara po početnoj cijeni koja je jednaka prosjeku ranijih licitacija, ovisno također o kategoriji zemljišta. Treće, sam program opterećen je s dva krupna problema: prvi se tiče prava prečega najma, odnosno neusklađenosti kriterija o tomu kako se farme (i stoka na njima) vrednuju, a drugi već spomenutih 700 hektara koje Srpska pravoslavna, Katolička i Evangelička crkva godinama unazad besplatno koriste i time nanose milijunske štete gradskom, pokrajinskom i republičkom proračunu. U vezi s ovim drugim u javnosti postoje dvije verzije. Prva, koju je posljednji puta priopćio i Vladica Banić, glasi da će Uprava za državno zemljište dati suglasnost na program, bez obzira na to što će država ostati bez novca koji joj (od vlasništva) pripada. Druga, koju je u više navrata spomenuo Simon Ostrogonac, glasi da će Uprava za državno zemljište, Republičko javno pravobranilaštvo i lokalna samouprava uputiti žalbu na presudu Osnovnog suda u Subotici zbog nezakonitog davanja crkvama na korištenje zemljišta koje im u biti ne pripada.

Uprave za državno zemljište nije primila nikakav dokument s potpisom Zorana Kneževića na temu izdavanja državnog zemljišta u najam. Istina, Stipić kaže kako je neslužbeno čuo da će Uprava odobriti program, ali takve spoznaje nemaju nikakvu pravnu snagu bez ovjerenog i potpisanog dokumenta. U svezi s tim spomenimo i riječi Simona Ostrogonca, koji je, nakon sastanka u utorak, rekao kako ne vjeruje da će program uopće biti odobren.

Uz napomenu da će o drugom dijelu skupa – koji je bio posvećen temi onečišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodenih tokova u Srbiji – biti riječi u sljedećem broju »Hrvatske riječi« recimo da su mjerodavni predstavnici

Ministarstva poljoprivrede propustili jedan lijep vikend na Paliću, naravno o trošku poreznih obveznika. Uz utjehu da će im o tome pričati tridesetak zastupnika Skupštine Srbije i predstavnici nekoliko drugih državnih institucija, priliku da nadoknade propušteno predstavnici Ministarstva poljoprivrede vjerojatno će imati već u listopadu, kada bi u Subotici trebao biti održan treći »Forum poljoprivrede« pod zvučnim nazivom »Hrana za Europu«. Praksa je u prethodne dvije godine pokazala da im je u hotelu »Galerija« primjerenije društvo poput »MK comerca«, »Victoria groupa« i sličnih uglednih kompanija. Naravno, bez prisustva poljoprivrednika.

Z. R.

Virno prikazati kulturne vridnosti

Naši stari su ovu ravan obogatili i atarskim križovima

Svidoci smo sve češći raspredanja o važnijim društvenim vridnostima koje su ugledom davno iskoracile iz našeg atara. U raspredanje o njima sve se više miša i čeljad koja su pozivom stekli društvenu moć, s kojom danas obično ukorak ide i moć prosuđivat, pa i sudit. Bakću se o svačem, po ugledu na bit vladanja Luja XIV.: država to sam ja. Na priliku, podiko tako raspreda o Dužijanci, svetkovini bunjevački Hrvata. Zato se takim moćnicima triba usprotiviti virnom pokazivanju kulturni i materijalni vridnosti talovani od naši pridaka. Upačiću prstom (ukazat) na materijalne vridnosti iz kruga onog čim se bavim, koje bi tribalo sačuvati da se ne zatome.

ATARSKI KRIŽOVI

Naši stari su Bačku ravan marnim rukama godinama od pustara pritvarali u rodnu ravan, da Bačka postane velika žitnica. Ovaj doprinos bunjevački Hrvata prvi je spomnio *Farkas Bertalan* 1842. (Szabadka századjai - spominje nas kao Dalmate), a poslii njegov *Iványi* i drugi. Ovu ravan su obogatili i atarskim križovima, pod kojima su ispovidali viru. Oko 220 atarski križova (ne krajputaša, jel ta rič u srpskom jeziku ima drugo značenje) u našem ataru popiso je prof. *Ivan Petrekanić*, a rukopis je u knjižnici *Ivana Antunovića*, u plebaniji (župnom uredu) župe Sv. Roko u Subotici.

Upućeni bi o ovom i njima nalik temama tribali raspredat,

al prija tog se retosiljat od tzv. politički moćnika koji oponašaje Luja XIV. Dok za tako što-god ne podmetne leđa (zauzme se) recimo pridsidnik HAD-a, pridsidnik ZKVH el koji drugi pridnjak, mož početi recimo, od *Jakobčićevog* križa. Njega triba što prija obnoviti, spasiti od propadanja. Kripta *Boze Šarčevića* čeka da je otkrili-mo ispod zakrilja od raslinja. Nameće se nakana makar spomen-tablom obiluziti križ na početku sivačkog puta, označiti zašto se tako zove (rogalj kod buvljaka). Na Kapunji su jedan naspram drugog, kako je izgledala u ravni meandrirana mlaka u dolovima Krivaje i njezini pritoka, a nasuprot nje na drugoj obali vidi se plimenita ravan, izravната grnjačom. A kad se spominje uradak grnjačom, oma triba spomeniti i surduke. Na Kapunji imamo sačuvan dio ante, kadgodašnji međaš atara u pustarama Panonije. Malo znamo kako se čuvo rod žitarica, al još manje o ambaru i o žitnoj jami. Tušta nji su opisali žitne jame, a kako je izgledala, mi je u našem ataru možmo i pokazati. Ambara i žitni jama je još prija sto godina bilo na hiljade, jel ni jedan salaš, ni jedna kuća lancoša el podikojeg zanatnika u naselju nije bila brez ambara i žitne jame. Žalosna je naša nebriga o salašima i životu salašara...

Ovi nikoliko s brda s dola (površno) naređani tema morali bi, ako ništa drugo, makar potaknuti pridnjake da se i o njima bave. Ne bi se smile zatomit jel se njima još više

naglašava zasluga naši pridaka na oplimenjivanju Bačke ravni. Trećeg nema. A ako to nije baš važno, onda se triba pozabavit još važnijim: kako sačuvati ikavicu, talovano jezično blago, kako upotpunit ričnike ikavice...

JAKOBČIĆEV KRIŽ

Nadomak grada kod Male Bosne, nuz drum za Bajmak, na vidiku je križ kojeg su podigli Jakobčići. Slova teksta testamenta sad se jedva vide, a podikoj se samo naziru, pa ih je neupoučenom teško odgonetnut.

U ovom kamenom križu u Bačkoj ravni je primer sam za sebe na kojem je javno objavljen, ispisan testament Jakobčićevi (*Jakabcsics József*) i supruge (*Horvátovits Katalin*). Križ i danas stoji na tom mistu (2013.). Pod njim je bio oproštaj okajani hodočasnika koji su se vraćali iz Juda (Mária Gyűd). Poslii zajedničke zafalne i oproštajne molitve, hodočasnici su ugošćeni paprikašom i onda je svako oči svojim putom (razišli su se).

Testament u križu:

ISTEN DICSŐSÉGÉRE
EMELTÉK EZEN
KÖRÖSZTÖT IDŐSB
JAKABCSICS JÓZSEF
ÉS NEJE HORVÁTOVITS
KATALIN HOZZÁ
ADVÁN TÍZ LÁNC
FÖLDET AZ RAJTA LÉVŐ
HÁZZAL MELYNEK
JÖVEDELMÉBŐL
ELVARODNAK AZ GYŰDI
BÚCSÚRÓL KÖRÖSZTEL

Jakobčićev križ

VISSZA JÖVŐ ÁJTATOS
LELKEK. 1864.

»Na slavu Božju su podigli ovaj križ stariji Josip Jakobčić i supruga Katarina Horvatović dodajući da se iz prihoda od 10 lanaca zemlje i na njemu podignute kuće ugoste okajane duše koje se vraćaju s križom iz Judskog hodočašća. 1864.«

Po ondašnjem adetu, svako čeljade prija neg se udomilo moralo je barem jedared hodočastiti u Jud. Tako su tamo hodočastili i moji bačo i mama, pišće su išli iz varoši, iz Velike crkve, priko Batine, Donjeg Miholjca i Harkanja (Bunjevački: Aršanji) u Jud. Hodočasnici su se na svaki desetak kilometri zaustavljali i molitvom pozdravili križ i molili za zagovor da istraju u nakani. U stvari to je bio i mali pridah od tabananja. Poslii II. svitskog rata vlast nije dopuštala hodočašće s prošijunom, pa je tako prikinut adet da se poštiva volja iz testamenta. Od onda su naši stari hodočastili u Bili Aljmaš /Aljmaš/ kod Erduta u Hrvatskoj.

GRADSKA ŠETNJA KARTOM KLASICIZMA

Razdoblje buđenja građanske klase

Klasicizam se u Subotici javlja točno na prijelomnoj točki kada se grad kvantitativno i kvalitativno mijenja, te od jedne seoske sredine prerasta u građansko društvo

U subotičkoj arhitekturi klasicizam se počeo primjenjivati tek polovicom 19. stoljeća i zapravo se preklapa s razdobljem neoklasicizma u Europi. Prvi i najznačajniji objekt izgrađen u stilu klasicizma je subotičko Narodno kazalište. Stoga je upravo odatle, ispred danas većim dijelom srušenog i u izgradnji novog kazališta, otpočela i gradska šetnja pod nazivom »Klasicizam u Subotici«, koju je treću godinu zaredom organizirala Neformalna skupina »Nasmiješi se Subotici«. Cilj ovih edukativnih gradskih šetnji, koje su prethodnih godina obuhvatile obilazak gradskih objekata građenih u secesiji i neorenesansi, jest upoznavanje s prošlošću grada i promicanje kulturnog bogatstva, te skretanje pozornosti na skrb o izvornom ambijentu stare arhitekture.

KRALJEVSKI KOMESARI

Šetnjom je obuhvaćeno desetak objekata građenih u stilu klasicizma, koji je bio izražajno sredstvo ondašnje građanske klase u nastajanju, te su prve najamne kuće građene u ovom stilu. Izgled i veličina kuće, kao i mjesto u gradu na kojem su podizane, odražavali su položaj i imovno stanje vlasnika.

Tako se klasicizam u Subotici javlja točno na prijelomnoj točki kada se grad kvantitativno i kvalitativno mijenja, te od jedne seoske sredine prerasta u građansko društvo. To je razdoblje koje oslikava buđenje građanske klase, razvijanje poduzetništva i prelazak iz zemljoradničkog gospodarstva u kapitalističko.

»Subotica je 1779. godine dobila status slobodnog kraljevskog grada, imali su magistrat, izabrane senatore, itd., ali nisu mogli naći niti jednog pismenog čovjeka koji bi mogao biti zapisničar, jer nije bilo dovoljno obrazovanih ljudi koji bi se mogli baviti tim poslom. Premda je dobila autonomiju, Subotica nije bila kadra u to vrijeme starati se o sebi. Stoga je grad u suštini imao sreće što je Marija Terezija umrla 1780. godine i njen sin Josip došao na pri-

jestolje, te uveo centralističku vlast i podijelio Ugarsku na deset okruga. On je postavio kraljevske komesare koji su dolazili u Suboticu i obučavali magistrat kako treba upravljati gradom, kako grad treba planirati, kako ga treba graditi. Tada su uvedena pravila o građenju, koja su svi morali poštovati i nije moglo biti bespravne gradnje, a subotička građanska klasa postupno je obučavana u tome kako se razvija grad«, ispričala je arhitektica dr. Viktorija Aladžić, koordinatorica i autorica projekta »Nasmiješi se Subotici«.

EKONOMSKI RAZVOJ

Grad je konačno 1867. godine ostvario potpuno autonomiju, a tada je građanska klasa bila već značajno ojačana i obrazovana. Mnogi građani Subotice su se školovali

u Beču, Budimu i drugim gradovima Europe, tako da je grad i intelektualno, a i ekonomski doživio ogromnu ekspanziju 1869. godine nakon uvođenja željeznice.

Stoga je 19. stoljeće u Subotici obilježeno velikim razvojem, te većina zgrada koje postoje i danas u gradskoj jezgri potječe iz tog vremena.

Premda je Subotica poznatija po svojim secesijskim objektima, jer su najveći i najznačajniji objekti poput Gradske kuće i Sinagoge izgrađeni u tom stilu, u stvari je najveći broj kuća izgrađen u stilu neorenesanse.

»Zato i pravimo ovakve šetnje svake godine – u prvoj smo obilazili objekte izgrađene u secesiji zato što su u njoj napravljena najveća arhitektonska dostignuća, prošle godine je bila neorenesansa zato što je najveći broj objekata u tom stilu, a ove godine klasicizam, jer je on prijelomna točka na prijelazu iz zemljoradničkog, zemljoposjedničkog i seoskog na građanski način života«, kaže Viktorija Aladžić.

Gradska šetnja »Klasicizam u Subotici« organizirana je pod pokroviteljstvom Grada i republičkog Sektora za turizam pri Ministarstvu financija i privrede.

S. M.

MARIJANA SEDLAK: DOSJETLJIVOST TALENTIRANIH

Bijela ruža iz mašte i papira

Prvu umjetnu ružu Marijana Sedlak napravila je u djetinjstvu, a ovoj se vještini vratila ove godine, sada već okružena sa svoje četvero djece

U sumrak 1. svibnja prizor je djelovao kao da je iz druge priče i vremena: jedna mlada žena stajala je izvan gužve palić-

Sedlak je tada prvi put širem krugu ljudi pokazala svoje samouko umijeće i ponudila te male, ljupke proizvode na prodaju.

»Ove godine na Dan žena sjetila sam se kako sam svojevremeno napravila bijelu ružu od papira mami na dar za 8. ožujak. Išla sam tada u 6. razred osnovne škole. Kreacija ruže bila je tako uspješna da je i danas sačuvana. No, to i jest bio produkt samoukog, ali vrlo ozbiljnog posla kojim sam se danima bavila, jer sam tražila način kako da je napravim umjetnu, a da se sačuva prirodan, autentičan izgled cvijeta. Pomoglo mi je u tome iskustvo iz bakinog vrta. Naime, baka je imala puno ruža i od njih pravila sok. Skidala bi latice, a ja sam sudjelujući u tom poslu dobro poznavala njihov oblik i strukturu cvijeta. Po tom sam uzoru napravila ružu od papira, i na tome stala... Ove sam se godine podsjetila

davne vještine izrade papirnatih cvjetova kao mogućnosti dopunjavanja kućnog proračuna, makar toliko da povremeno djeci omogućimo poneki lijep provod i izlazak. Tako su nastale bijele ruže za 1. svibnja. Pripremala sam ih mjesec dana.«

Između onih Marijanih ruža u djetinjstvu i ovogodišnjih, zbilo se mnoštvo važnih životnih događaja. Marijana Sedlak, rođena Vuković, danas ima 27 godina, udana je za Miroslava, po profesiji prijevoznika, vozača, i imaju četvero djece: Irenu (osam i pol godina), Vesnu (šest i pol godina), Miroslavu (četiri i pol) i jednogodišnjeg Antuna. Irena je u trećem razredu, a Vesna prvašić u Osnovnoj

školi »Ivan Milutinović«. Pripadaju najvećem broju mladih obitelji s nesigurnim radnim mjestima, pa tako i prihodima, gdje se nad svakim dinarom brine. Marijanin kreativni pristup i talent da od »običnog materijala« stvori lijep predmet i dekoraciju, koje je za sada na početku još uvijek malo ljudi vidjelo, možda je temelj profesionalne vizije i djelatnosti u neko pogodno vrijeme. Jer, kako višegodišnje iskustvo kazuje, upravo u ovom vremenu velike nezaposlenosti poznavatelji starih obrtničkih vještina ili umjetničkih djelatnosti nalazili su načina za (samo) zapošljavanje na temelju vlastitih znanja i vještina.

K. Korponaić

kog šetališta, uz bijelu klupu na koju je položila koricu bijelih cvjetova. Nekoliko ih je držala u ruci. Prodaje li ih, ili ih je dobila na poklon? Romantična slika mlade žene s ljupkim cvjetićima u smiraju prazničnog dana i jest bio izuzetan trenutak: Marijana

Marijana Sedlak

POMOĆ UČENICIMA SLABIJEG MATERIJALNOG STANJA

Pripreme za dopunsku nastavu

Na inicijativu »Kršćanske omladinske udruge Fáklya«, koju je podržalo nekoliko organizacija i udruga građana, prvi put će se u prostorijama Caritasa organizirati dopunska nastava za đake osnovnih i srednjih škola. Namjera je omogućiti dopunsku nastavu i učenicima koji je, inače, ne mogu priuštiti iz materijalnih razloga, ali im je potrebna kako bi mogli uspješno završiti svoje školovanje. Cijena jednog sata dopunske

nastave iznositi će 50 dinara, što je pet do deset puta manje od uobičajene tržišne vrijednosti, ali, ipak, izdvajanjem i ovog iznosa motivira djecu i mlade na odgovoran i ozbiljan pristup k ovom obliku pomoći u učenju. U planu je organiziranje sata iz matematike, mađarskog i srpskog jezika, fizike i kemije, a moguće je obratiti se za pomoć u nastavi i za druge predmete. Đaci zainteresirani za dopunsku nastavu mogu se prijaviti na dvije e-mail adrese: caritaspotora@gmail.com; caritasdopunskanastava@gmail.com. Akcija se realizira u okviru IPA projekta »Zajedno je bolje!«.

K. K.

POGLED S DRUGE STRANE: PRIORITETI I ODRASTANJE

Zapuštena igrališta uz jezero

»Djeca su uvijek ispred odraslih, na fotografijama...« – aforizam je *Duje Runje*, vrsnog pedagoga i upornog zastupnika dječjih interesa, stručnjaka, nažalost rano preminulog. Riječi davno zabilježene, a aktualne kroz sva vremena, podsjećajući kako mi, odrasli, svakoga dana imamo razloga zastati i zapitati se: činimo li ovaj svijet zdravim i udobnim za djecu?

Što pružamo generacijama koje rastu? Puno je aspekata o kojima bi se moglo na ovu temu govoriti, no zadržimo se tek na jednom njegovom segmentu: na igri, tj. uvjetima za igru, jer upravo je ona osnova razvoju djeteta u najmlađoj dobi.

ZAVIRIMO NA PALIĆ

Na društvenim mrežama stvara se pokret »gdje nam rastu djeca« sa sve više pristaša i ciljem ukazivanja okruženju na nebrigu u stvaranju i održavanju parkova i igrališta kao prostora za najmlađe stanovnike urbaniziranih naselja. »Naša djeca uče održavati ravnotežu na klackalicama.

Tužno je vidjeti zahrđale sprave, rasklimane, s polomljenim sjedištem, na betonskoj podlozi...«, jedan je od komentara roditelja.

A nisu sve prepreke u novcu, niti u ovodržavnoj ili svjetskoj krizi. One su u nebrizi za druge, megalomanskim, skupim i neostvarivim planovima, dok nam ono što imamo naočigled propada zbog neodržavanja koje bi trebalo spadati u rutinske, svakodnevne ili svakogodišnje poslove.

Zavirimo na Palić, kao jedan od subotičkih reprezenata. Dok se godinama planiraju i projektiraju veliki zahvati uz Paličko jezero (jer ćemo tada kada to ostvarimo jednoga dana - ljeta, svejedno, privući ogroman broj turista), netko je ispustio iz vida kako su svih minulih desetljeća Paliću vjerni ostali - Subotičani. Pa i kada je u jezeru zabranjeno kupanje, za ovdašnje sta-

novnike paličke obale su najpoznatije izletište, šetalište, ugodna oaza u vrelim danima i najbliže zračne toplice. Mnogima zato što su im druge turističke destinacije financijski nedostupne, a do našeg jezera se stiže i biciklom, ali i pomoću ljubavi koju Subotičani nose u srcu za »panonsko more« i uspomene na vrijeme kada je ovdje na kupanje dolazio »cijeli grad«.

ZABORAVLJENI TOBOGAN

S odraslima na jezero dolaze i djeca, a dječja su igrališta zapuštena, s davno postavljenim, neobnavljanim i neosuvremenjenim rekvizitima. Na Muškom štrandu i Vikend naselju, gdje su ovoga ljeta i pokraj zabrane kupanja posjetitelji uz vodu tražili osvježanje, igrališta su zapuštena i zanemarena. Još uvijek stoji veliki vodeni tobogan, zaboravljen ili ostavljen za neko bolje vrijeme? Tužan je

prizor molova u raspadanju, tuševa bez slavina i zaostalih rekvizita iz prošlih vremena. Ruiniran je i rekreacijski prostor između Muškog štranda i Vikend naselja, nekada dobro posjećen i sadržajno osmišljen palički kutak. Na ovom prostoru u blizini Veslačkog kluba postoji odbojkaški teren, postolja za stolni tenis, drveni rekreacijski rekviziti, penjalice i ljuljačke za djecu, ali je svemu potrebno obnavljanje. Pusto, zapušteno, napušteno... Kako će djeca naučiti voljeti Paličko jezero ako na njegovim obalama ne skupljaju radosne uspomene na vedrim i sigurnim igralištima i slike lijepih prizora kraj vode? Kako će ga naučiti čuvati i uređivati ako ovakav model odnosa i ponašanja prema velikom daru prirode ne ponesu iz djetinjstva? Mogu li se do toplih dana iduće godine naći majstori za popraviti što se još popraviti može?

K. K.

LEMEŠANI NA SNIMANJU EMISIJE RTV NOVI SAD

»Državni posao«

Prošlog tjedna članovi dramskog odjela HBKUD-a »Lemeš« su bili na snimanju jedne epizode »Državnog posla« RTV Novi Sad. Organizator ovog susreta je bio *Nikola Ivanković* glumac amater i fan »Državnog posla«. Iz Lemeša je put Novog Sada otišlo četvero glumaca amatera. Oni su imali prigodu vidjeti pripreme za snimanje, samo snimanje i zaviriti iza kulisa, upoznali su se s akterima serijala, družili i naravno popričali o glumi. Susret glumaca nije mogao proteći bez lemeškog kulena.

To je bilo izvanredno iskustvo jer premda nisu profesionalni glumci Lemešani se ponose dugom tradicijom amaterske glume. Tako iz društva najavljuju premijeru nove predstave HBKUD-a »Lemeš« »Tripit Bog pomaže«, autora *Marjana Kiša* iz Subotice koja će se održati 6. listopada u Lemešu.

L. K.

Lemešani sa Đorđem Čvarkovim (Dimitrije Banjac), Torbicom (Nikola Škorić - drži Lemeški kulen) i Boškićem (Dejan Ćirjaković)

OBITELJ FREUDINGER POSJETILA SONTU

Na grobovima predaka

Gila Freudinger iz Izraela, tada mladu djevojku, u ove je krajeve prije 40 godina po prvi put doveo njezin otac *Erno*. Doveo ju je s razlogom, želio joj je pokazati mjesta u kojima su živjeli njihovi preci. Među tim mjestima, rasutim na širokom prostoru od Apatina do Subotice, pa i dalje, do Budimpešte i Beča, bila je i Sonta. U Sonti su živjeli pripadnici četiriju generacija obitelji Freudinger. Gila Jewnin, rođena Freudinger i njezin brat blizanac *Reuven* rođeni su 1950. godine u Izraelu i već s potomcima treće generacije žive u selu Netzer – Sereni,

blizu Tel Aviva, glavnog grada Izraela. Gila, najstarija članica obitelji stara je 63, a najmlađa *Yuli* svega jednu godinu. Reuven je preminuo prije 10 mjeseci, pa je Gila preuzela na sebe zajedničku ideju upoznavanja potomaka s poviješću i tradicijom predaka svoje obitelji i tako se upustila u ovo putovanje sa svojom djecom, bratovljevom suprugom i njihovom djecom. U petak 20. rujna put ih je doveo u Sontu. »Brat i ja smo željeli biti spojnice naših potomaka s precima unatrag nekoliko generacija. Nažalost, brat nas je prerano napustio, a ja sam riješila pod

svaku cijenu našu zajedničku ideju i realizirati. Ljubav prema našim korijenima usadila sam im beskrajnim pričama o našoj višestoljetnoj tradiciji i ponosna sam na ovu misiju«, putem tumača nam priča Gila, promatrajući negdašnju kuću njezinoga oca, s vidljivim emocijama na licu i suzama u očima. Bila su uzbuđena i njezina i bratovljeva djeca. Fotografirali su svaki detalj, postavljali su bezbrojna pitanja. Osim posjeta negdašnjoj obiteljskoj kući obišli su i staro židovsko groblje, smješteno u dvorištu današnjeg salaša *Klapčić*, na samom izlasku

iz Sonte, pokraj željezničke pruge Sonta - Bogojevo. Na tom groblju, u dubokom hladu starih bagrema, počivaju njihovi preci. Na obostranu veliku radost upoznali su rodbinu koja i danas živi u Sonti. U njihovim spontanitim kontaktima nakratko su izbrisani vrijeme i prostor koji ih dijele. U međusobnim pričama, dakako uz posredstvo tumača, došlo se do zajedničkih predaka, bez greške su pronađene zajedničke grane na obiteljskom stablu. Nakon kratkog predaha u prostorijama MZ Sonta i dugog opraštanja od preostale rodbine, nastavili su svoj put tragovima predaka koji dalje vode do Apatina, Sombora, Pačira, Bajmoka, Subotice, Budimpešte, Beča. »Drago mi je što je tetka Gila inicirala ovo putovanje i to je naš moralni dug prema mojem ocu Reuvenu. Upoznavanje žive rodbine na ovim prostorima za nas je pravo bogatstvo, a hodajući stazama prošlosti naših predaka, svakako ćemo obogatiti budućnost naših potomaka«, rekao je na rastanku Reuvenov sin *Amir*.

Ivan Andrašić

27. rujna 2013.

Zabilježiti pravi trenutak

Kaže se kako su fotografi ljudi s trećim okom, da na svijet gledaju malo drugačije... Njihova percepcija i sposobnost da zabilježe pravi trenutak na pravi način omogućavaju nam da zavirimo i u njihov osobni svijet i tako dobijemo sliku ove ili one stvarnosti. Mogućnosti današnjih tehničkih dostignuća igralište su za kombiniranje različitih vidova izražavanja, pa je i ova izložba rezultat jedne takve igre.

U petak 20. rujna u monoštorskoj knjižnici organiziran je zanimljiv zvučni i video događaj koji je okupio lokalne fotografe. Predstavljani su radovi Monoštoraca koji se bave fotografiranjem, a koji se razlikuju po tematici i stilovima, od fotografija koje će jednoga dana ući u kronike Monoštora kao dokumenti jednog vremena, pa do pravih umjetničkih fotografija.

Kombinacijom fotografija i glazbe predstavljeno je petero autora: *Vladimir Kamčević, Zlatko Pangarić, Olivera*

Kombinacijom fotografija i glazbe predstavljeno je petero autora: *Vladimir Kamčević, Zlatko Pangarić, Olivera Rac, Gordana Mučalov i Goran Vilov*

Rac, Gordana Mučalov i Goran Vilov.

Zanimljiva tematika – od elemenata okruženja i prirode, životinja, ljudi, pa do nebeskih objekata izazvala je oduševljenje kod publike. Osim emitiranja prezentacije svih autora skupa, na pet monitora vrtjele su se fotografije svakog autora pojedinačno, pa je svatko mogao uživati u onim fotografijama koje su na njega ostavile najjači dojam.

Program je vodila *Zdenka Mitić*, a omogućio ga je Kulturni centar »Laza

Kostić« Sombor – projekt koordinatori za kulturu u selima, uz potporu Mjesne zajednice Bački Monoštor i Udruge građana »Podunav« i »Rumunka«. Značajno je napomenuti kako je tehnička podrška omogućena uporabom računala koji su ranije ove godine dobiveni kao donacija švicarske humanitarne udruge »Općine zajedno«, koja ima dugu povijest pomažanja Gradu Somboru i naseljenim mjestima.

Z. M.

Opet nema kupca za brodogradilište

MONOŠTOR – Prodaja imovine brodogradilišta »Brodomont« u stečaju iz Monoštora nije uspjela niti iz petoga pokušaja. Stečajni upravitelj *Milorad Veljović* kaže da do isteka roka za uplatu depozita nitko od zainteresiranih kupaca koji su otkupili dokumentaciju nije uplatio depozit, pa je prodaja zakazana za sutra proglašena neuspjelom.

Kupci su bili obvezni do 23. rujna uplatiti depozit od 17,8 milijuna dinara za prvu cjelinu i 21 milijun za drugu cjelinu. Ukupna procijenjena vrijednost imovine brodogradilišta iz Monoštora je 83,31 milijuna dinara. Imovinu čine dvije cjeline, prva – građevinski objekti, zemljište i oprema, koji su procijenjeni na 40 milijuna, i druga – nezavršeni tanker »Otel« procijenjen na 47,25 milijuna dinara.

Z.V.

Alibaba i razbojnici u Monošturu

MONOŠTOR – Učenici nižih razreda OŠ »22. oktobar« iz Monoštora i mališani koji su došli u pratnji svojih roditelja prošloga su četvrtka imali priliku uživati u predstavi pod nazivom »Alibaba i razbojnici«. Ovu predstavu izvela su djeca iz Stanišića, učenici OŠ »Ivan Goran Kovačić«, pod vodstvom

svoje knjižničarke *Fransoaz Molnar*. Do suradnje je došlo kroz projekt »Koordinatori za kulturu u selima« Kulturnog centra »Laza Kostić« iz Sombora.

Sedamnaestero malih glumaca odlično su izveli ovaj komad, kojega je s djecom ne samo uvježbala, nego i osmislila gospođa Molnar, inspirirana istoimenom istočnjačkom bajkom. Kostimi za predstavu također su dizajnirani i izrađeni od strane idejnog tvorca, uz pomoć roditelja.

Kroz fabulu i podrazumijevanu pobjedu dobra nad zlom, gledateljima je ukazano na prave vrijednosti koje su danas često potisnute, a mali glumci su briljirali kroz svoje likove.

Z. M.

ŠIDANI U POSJETU VUKOVARU

Očuvanje Bosuta i Studve zajednički interes

Predstavnici nevladine organizacije Pokreta za zaštitu i njegovanje rijeke Bosut u Šidu, župnik župe Šid vlč. *Nikica Bošnjaković* i pomoćnik predsjednika općine Šid *Đorđe Tomić*, 17. su rujna bili u službenom posjetu općini Vukovar. Osnovni razlog ovog posjeta Vukovarsko-srijemskoj županiji bio je radni sastanak sa županom *Božom Galićem* i njegovim suradnicama *Natašom Radojčić* iz Odsjeka za zaštitu prirode i okoliša i *Vedranom Džoić*, voditeljem projekta iz Agencije za razvoj Vukovarsko-srijemske županije »Hrast«. Tom prigodom predsjednik pokreta *Dejan Bulatović* upoznao je župana s aktivnostima pokreta na zaštiti rijeke Bosut i Studve od sočivice, sprečavanju ilegalnog izlovljavanja

nja ribe, uklanjanju divljih deponija, kao i planovima za izmuljavanje i čišćenje korita i izgradnju vizitorskog centra na lokalitetu Gradina.

»Ovaj sastanak je od velikog značaja za našu organizaciju. Dogovorili smo sa županom Vukovarsko-srijemske županije izradu zajedničkih projekata s kojima ćemo aplicirati pred međunarodnim fondovima. U uzvratnoj posjeti župana, koja je dogovorena, mi ćemo pripremiti svu neophodnu dokumentaciju i krenuti u izradu jednog ozbiljnog projekta za izlovljavanje rijeke Bosut i sprečavanje sočivice, kao i za rješavanje drugih problema na ovim dvjema rijekama«, istaknuo je Bulatović.

S obzirom da obje rijeke protiču jednim dijelom i kroz Republiku Hrvatsku, postoji

zajednički interes da se one očuvaju, kao i njihovo prirodno okruženje. Predstavnici Vukovarsko-srijemske županije izrazili su spremnost pomoći pokretu, kao i želju za suradnjom s općinom Šid.

»Mi smo s općinom Šid već ranije potpisali sporazum o suradnji i do sada ostvarivali kontakte. Želimo na konkretnim projektima surađivati i osobno podupirem napore i želje pokreta da se sačuva rijeka Bosut, kao i druge rijeke. Rijeka Bosut je i naša županijska rijeka i puno znači za naš kraj. Spremni smo kroz europske fondove prekograničnom suradnjom, zajedničkim projektima koji će se definirati u našoj Razvojnoj agenciji, konkurirati za financijska sredstva. Postoji volja i s jedne i s druge strane i

Božo Galić i Dejan Bulatović

nadam se da će suradnja dati dobre rezultate«, izjavio je župan Vukovarsko-srijemske županije Božo Galić.

Inače, spona buduće suradnje ovog pokreta i općine Šid s jedne i Vukovarsko-srijemske županije s druge strane, jest vlč. *Nikica Bošnjaković*, župnik župe »Presveta srca Isusova« u Šidu i upravitelj župa u Moroviću, Gibarcu, Kukujevcima, Sotu i Erdeviku. Velečasni Bošnjaković rodom je iz Nijemaca kroz koje protiče rijeka Bosut i za koju je, kaže, emotivno vezan.

S. Darabašić

Stvaralaštvo seoskih žena Vojvodine

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana seoskih žena, Zavod za ravopravnost spolova i Pokrajinsko tajništvo za gospodarstvo, zapošljavanje i ravopravnost spolova organizirali su i ove godine tradicionalni Sajem stvaralaštva seoskih žena u Vojvodini.

Nakon Novog Sada, Sombora, Indije i Subotice, sajam je ove godine organiziran u Kikindi, 21. rujna, na prostoru glavne gradske ulice. Ova se manifestacija organi-

zira s ciljem predstavljanja izuzetnih vještina i bogatog stvaralaštva seoskih žena, kao i spremnosti i optimizma žena da revitaliziraju selo i Vojvodinu učine turistički atraktivnom.

Sajam je okupio oko 180 ženskih udruga iz 39 vojvođanskih općina i gradova, kao i ženske udruge iz Rumunjske i Mađarske. Predstavljene su autentične rukotvorine i proizvodi starih zanata koji čuvaju tradiciju i bogato kulturno naslijeđe vojvođanskog

Monoštorke s tradicionalnim rukotvorinama – šokačke šule, drvene klompe, tkane torbice, pčelarski proizvodi, ručno rađen nakit, sokovi, pekmez...

višenacionalnog ambijenta. U sklopu sajma održan je i Forum za prekograničnu suradnju seoskih žena, na kojemu je razmatrana uloga poljoprivrede u ekonomskom osnaživanju žena sa sela. Isto

tako posjetitelji i sudionici sajma mogli su izabrati suvenir manifestacije pod nazivom »Mojih ruku djelo«, s ciljem osmišljavanja suvenira karakterističnih za Vojvodinu.

Z. Mitić

HRVATSKI JEZIK S ELEMENTIMA NACIONALNE KULTURE U SOTU

Nastava može početi

Prije rata 1992. godine u Sotu je živjelo 57,62 posto Hrvata, dok taj postotak danas iznosi 40,07 posto, tako da su ispunjeni svi zakonski uvjeti da se u tom mjestu provede odluka o uvođenju hrvatskog jezika i latiničnog pisma u službenu uporabu

Poslije dvije godine od kada je u lokalnom parlamentu općine Šid prihvaćena odluka da se pristupi izmjeni Statuta općine i nakon koje je uslijedila javna rasprava i zakonska procedura za uvođenje hrvatskog jezika u službenu uporabu u naseljenim mjestima Sot i Batrovci u šidskoj općini, učenici osnovne škole u Sotu od ove jeseni će izučavati ovaj predmet.

Prije rata 1992. godine u Sotu je živjelo 57,62 posto Hrvata, dok taj postotak danas iznosi 40,07 posto, tako da su ispunjeni svi zakonski uvjeti da se u tom mjestu provede odluka o uvođenju hrvatskog jezika i latiničnog pisma u službenu uporabu.

ZAKON ĆE SE KONAČNO POČETI PRIMJENJIVATI

»Na temelju višegodišnjeg inzistiranja čelnih ljudi hrvatske zajednice, zakon će se konačno početi primjenjivati i u ovoj općini, što ranije nije bio slučaj. Od ove godine u Sotu počinje nastava na hrvatskom jeziku, gdje će se izučavati hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Smatram to iznimno značajnim, jer se u tom predmetu ne obrađuje samo hrvatski jezik, nego se istovremeno potiče i njeguje pripadnost

hrvatskom narodu«, istaknuo je Darko Sarić Lukendić.

Darko Sarić Lukendić

Prilikom proslave blagdana Imena Marijina i manifestacije »Pokažimo svima što znamo i imamo«, bio je nazočan i Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji je tom prigodom pozvao roditelje da upišu svoju djecu na predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture i na taj način iskoriste svoja zakonska prava.

Punu potporu izučavanju ovog predmeta dala je i Mjesna zajednica Sot. Tamo ističu kako im je poštovanje jedni drugih od iznimne važnosti, pogotovo u mjestu Sot, gdje žive pripadnici i jedne i druge nacionalnosti i vjeroispovijesti.

»Mi ćemo već na sljedećem sastanku Savjeta Mjesne

zajednice razmatrati i podržati uvođenje hrvatskog jezika u službenu uporabu u našoj školi. To je zakonsko pravo koje treba poštovati i dajem svoju potporu tome. Smatram da su istog mišljenja i drugi članovi Savjeta, a isto tako i mještani Sota, jer

Milisav Arišić

mi ovdje svi zajedno radimo i lijepo surađujemo«, izjavio je predsjednik MZ Sot Milisav Arišić.

OD ANKETE DO NASTAVE

Kako je istaknula ravnateljica OŠ »Srijemski front« u Šidu, učinjene su sve pripremne radnje da nastava na hrvatskom jeziku počne u što kraćem vremenskom roku.

»U suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem, prošle godine u našem područnom odjelu u Sotu napravljena

je anketa među učenicima i roditeljima. Tada je utvrđeno da postoji 13 učenika koji bi fakultativno pohađali predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Mi smo ove godine uputili zahtjev Školskoj upravi u Novom Sadu zajedno s HNV-om, da nam odobre jednu stručnu osobu, koja će održavati nastavu za djecu u Sotu«, rekla je ravnateljica OŠ »Srijemski front« Šid, Vesna Kuzminac.

U općini Šid su nam rekli kako je urađeno sve što je bilo do njih, da je skupštinska odluka donesena 2011. godine i iznijeli su stav da je poštovanje prava nacionalnih manjina od iznimno velikog značaja, pogotovo u šidskoj općini gdje živi veći broj

Vesna Kuzminac

pripadnika različitih vjeroispovijesti.

Mališani iz Sota sada će imati mogućnost i u svojim školama učiti hrvatski jezik. S obzirom da su najveći broj mladih iz Sota i članovi HKD »Šid« i redoviti na satima vjeronauka, izučavanje ovog predmeta bit će kruna njihova rada na putu učvršćenja njihovog nacionalnog identiteta.

S. Darabašić

JOSIP IZ VAŠICE

Danas ga je bolest prikovala za postelju i ne može fizički do Vašice, ali može virtualno, i vrlo se često na fejsu susretne s poznatim licima iz Vašice, Šida, Morovića...

Upoznavanje preko televizije

Vašica je malo selo, od Šida udaljeno tek 2–3 kilometra jugozapadno, koje se na listinama spominje vrlo rano, već u 13. stoljeću, dok arheološko nalazište Gradina na Bosutu svjedoči da je života tamo bilo i puno prije. No, nismo se upoznali u Vašici, mada sam odlazio tamo, jer njegovi su se odselili rano, još 1961. godine, i skućili se u Lapovcima, u Vinkovačkom Novom Selu, Neudorfu, kako tamo vole reći.

Upoznali smo se tek 1998. godine nakon emitiranja dokumentarnog filma na HRT-u, »Sjećanja na Gibarac«, koji je godinu prije sniman na terenima Osijeka, Čepina, Poganovaca, Budimaca i Tovarnika, s prognanim Gibarčanima. Potaknut emocijama, nazvao je istu večer i tako smo se upoznali.

IZ VAŠICA U VINKOVCE

Josip Cigler rodio se u Vašici 26. siječnja 1948. godine, no njegovi preci, zapravo djed Tomaš, doselio se u Srijem iz Selenče 1907. godine u Jankovce, a u Vašicu 1919. Njegov otac Ivan nastavio je obiteljsku tradiciju, svi Cigleri su zidari, ali je oženio *Elizabetu Nemet* iz Županje, koja je u Vašici otvorila obrt za proizvodnju soda-vode, klahera i sinalka i izrodili su jedinca *Josipa*. Odrastao je u tom okruženju, trčao Čajama i Rodinjakom, vršnjake dovodio u sodaru da okreću veliki kotač, častio ih sokovima i vodio evidenciju mušterija radi povrata boca. Tako je upoznao čitavu Vašicu i okolicu, a često s mamom ili s pajtašima razvio sodu zapregom koju je vukao njihov konj. Imali su veliku kuću u centru Vašice

i prodali je općini, koja je tu otvorila zdravstvenu ambulantu. U Vinkovcima je završio osmi razred i upisao srednju ekonomsku, a poslije i Pedagošku akademiju u Slavonskom Brodu, odsjek hrvatski ili srpski jezik i jugoslavenska književnost, a uz to i povijest.

Nakon studija se zaposlio kao nastavnik u osnovnoj školi u Jarmini, u prigradskom naselju, gdje je hrvatski predavao Zagorcima. Neposredno potom zapošljava se u Odgojnom zavodu u Vinkovcima kao odgojitelj, ali ne zadugo, jer odlazi u Vinkovačke novosti na poslove marketinga, gdje ostaje gotovo trideset godina, do umirovljenja. Veći dio radnog vijeka vezan je za informiranje, a vezan je i za Bačku Palanku, gdje je s prijateljima osnovao Arheološko-muzeološku sekciju za opći-

ne Bač, Bačka Palanaka i Odžaci. Bilo je to udruženje koje je zanimalo mnogo toga, od povijesti i arheologije, etnologije i numizmatike do tradicije i baštine. Svatko je bio zadužen za poneku oblast, a njemu je pripala arheologija i speleologija. No, kako na ovom području i nema spilja, odlazili su do Like, Banovine i Dalmatinske zagore. Ipak, kopao je po Gradini, po Vinkovcima i Sopotu i drago mu je da je upravo arheologija pokazala da su Vinkovci jedan od najstarijih europskih gradova. Okupljali su se najmanje jednom godišnje, tiskali zbornike u šapirograf tehnic i iz toga vremena pamti *Ivana Nemešića* iz Odžaka, *Branka Plavšića* iz B. Palanke, *Tibora Sekelja* iz Subotice, *Pavla Rajtrera* i jednog profesora iz Bača, ne sjeća mu se imena. U Vinkovcima je upoznao medicinsku sestru *Veru*, uhvatio je za ruku i doveo kući, izrodili su dvije kćeri i imaju četvero unučadi, a najstariji, koji nosi djedovo ime, već je konstitucijom nadmašio djeda.

BILO GA JE SVUGDJE

U životu se bavio svim i svačim. Bavio se glazbom i kao srednjoškolac imao svoju grupu, VIS »Bezimeni«. Istina, okušao se i u zbornom pjevanju, sve dok profesor na jednoj od proba nije shvatio da netko kvari, upro prstom u njega i rekao, ti krupni, van. Bio je dugo vezan za informativnu djelatnost, ali nikad nije volio da mu kažu da je novinar. On je propagandist, ali kao student je pisao za Vinkovački list, crtice iz povijesti Vinkovaca i okolice. Ogledao se i na filmu, u seriji o Đuki Begoviću, prema romanu *Ivana Kozarca*

u režiji *Branka Schmidta*. Bila je to već 1990., naišao je u Radio Vinkovce da obide dečke što rade noćni program, kad tamo u studiju *Šmidt, Šovagović, Asja Potočnjak i Slobodan Ćustić*. Šovagovića je već znao, i on ga upita jel poznaje ovog redatelja? »Znam, Branko Bauer«. Svi su prasnuli u smijeh, njemu bilo krivo, zna da ima neko švapsko prezime. Tih je dana *Vanja Drach* napustio ekipu zbog obveza u Zagrebu, a Šovi je netko rekao za krupnog momka iz Radio Vinkovaca. Prihvatio je i igrao pintera, Nijemca Štefija, susjeda Đuke Begovića, i svi su ga u Vinkovcima gledali s poštovanjem kada je serija krenula. Godine 1991. montiran je i film Đuka Begović, ali tu ga već nije bilo odveć. Tako sam ja njega gledao na televiziji, baš kao i on mene.

Ogledao se i kao pčelar, jedno desetak godina, imao je mali Zastavin kamion sa 46 košnica, a ubrzo je nabavio stari autobus sa 76 košnica i selio svoje pčele od Borinaca do Odžaka, Kule i Lemeša u Vojvodini, pa do Like i Plitvičkih jezera i dalje diljem Hrvatske. Baš ga je bilo svugdje.

Odlazio je i do Vašice, susretao se sa starim poznanicima, *Đaćaninom, Ciprićem, Pršićem* i tko bi ih sve pobrojio. Pričali su o sodari, hvalili klaher i sinalko i *Ljubicu*, kćerku od učiteljice, u koju su svi bili zaljubljeni. Danas ga je bolest prikovala za postelju i ne može fizički do Vašice, ali može virtualno, i vrlo se često na fejsu susretne s poznatim licima iz Vašice, *Šida, Morovića*. Razmijene uspomene i dojmove, sjeti se Vašice i mladalačkog odrastanja.

Slavko Žebić

U ORGANIZACIJI HKPD »TOMISLAV« IZ GOLUBINACA

Večeri i noći Ilije Žarkovića Žabara

»Asteroidi« su osamdesetih snimili i singlicu s Ilijinim pjesmama i glazbom. Uz »Asteroide« nastupio je i rock sastav »Srce« koji je nastavio put »Asterodia«.

Po prilično pro hladnoj subotnjoj večeri mnogo-brojna publika je uživala u tamburaškoj glazbi, poeziji i rokenrolu i sjećanju na jednog čovjeka koji im je to sve darovao.

U publici su bili nazočni i golubinački župnik vlč. *Vjekoslav Lulić*, pravo-

slavni paroh *Danilo Stegnjajić*, predsjednik Mjesne zajednice Golubinci *Mirko Jovanović*, predsjednik Općine Stara Pazova *Đorđe Radinović*, te ispred Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice *Mato Groznica*, kao i mnogobrojni predstavnici lokalnih udruga.

I. Radoš

Poziv poljoprivrednicima

SOMBOR – Povjerenstvo za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta Grada Sombora uputilo je javni poziv vlasnicima sustava za navodnjavanje i odvodnjavanje, ribnjaka i vlasnicima objekata za uzgoj i držanje životinja, da do 30. listopada dostave dokumentaciju potrebnu za dokazivanje prava prečeg zakupa državnog zemljišta. Javnim je pozivom propisana dokumentacija za dokazivanje prava prečeg zakupa. Zahtjev s potrebnom dokumentacijom podnosi se neposredno na pisarnici ili poštom, u zatvorenoj kuverti s naznakom na prednjoj strani: »Zahtjev za ostvarivanje prava prečeg zakupa po osnovi vlasništva na infrastrukturi za 2014. godinu«, ili »Zahtjev za ostvarivanje prava prečeg zakupa po osnovi uzgoja i držanja životinja za 2014. godinu«, na adresu Gradska uprava Grada Sombora, Uslužni centar Gradske uprave Grada Sombora, Trg cara Uroša br. 1, Sombor – za Povjerenstvo za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta.

Z. V.

Podrijetlo podnevnog zvona

Piše: dr. Zsombor Szabó

Tri godine poslije pada Konstantinapola 1453. godine u turske ruke, sultan *Mehmed II.* pokrenuo je tri turske armije: anadolsku, rumelijsku i svoju vlastitu da se obračuna s »vijekovnim neprijateljem« Hrvatsko-Ugarskim Kraljevstvom. Početkom srpnja 1456. godine započeo je s 27 golemih topova i 7 merzera opsadu Beograda (Nándorfehérvár), ključne utvrde u obrambenoj liniji Ugarske Kraljevine.

Tvrđavu i grad branili su *Mihály Szilágyi*, šogor *Jánosa Hunyadija*, i kapetan *Iloka János Geszti* s oko 5.000 iskusnih vojnika. Plan turskog sultana bio je s jedne strane branitelje izmoriti glađu, a s druge strane velikim opsadnim topovima srušiti zidove Gornjeg grada i preko ruševina izvršiti odlučujući napad na branitelje. S brodovima koje je lancima vezao jedan uz druge ispod Zemuna, Mehmed II. je onemogućio dovođenje pomoći snagama pod opsadom preko rijeke Dunav.

PROBOJ BLOKADE NA DUNAVU

Hunyadi sa svojom profesionalnom vojskom i *Ivan Kapistran* koji je predvodio uglavnom vojno neiskusne križare (uglavnom Hrvate i Mađare) zakasnili su na bojište, jer je turska opsada već bila počela kada su dvije kršćanske vojske stigle i ulogorile se ispod Zemuna. Hunyadi je ubrzo uvidio kako sve snage mora koncentrirati na proboj riječne blokade, pa su dereglije, okupljene kod Slankamena, 14. srpnja krenule u žestoki napad na tursku riječnu flotilu. Šajkaši, koji su uglavnom bili Srbi, uspjeli su probiti blokadu i potopiti nekoliko tur-

Turski juriš na unutarnju tvrđavu (Zemun u pozadini)

skih galija, a četiri su zarobili. Branitelji grada pod opsadom primijetili su ovaj obrt u boju i s brodovima usidrenim u luci Donjeg grada napali turske brodove s leđa, koji su se tako našli između dviju vatri i panično pobjegli. Kršćani su ovladali rijekom i počeli doturati hranu, municiju i pojačanje braniteljima. Hunyadi i Kapistran su osobno došli u grad ohrabriti branitelje. Turci su sa svoje strane pojačali bombardiranje grada, radi rušenja zidova.

ODLUČUJUĆI JURIŠ JANJIČARA

Nakon izvršene pripreme turski je juriš počeo 21. srpnja nakon večernje molitve. Turci su u mraku uspjeli zauzeti vanjske utvrde i preko jednog spuštenog

mosta navalili su na unutarnju tvrđavu Gornjeg grada (turska minijatura prikazuje ovaj dio bitke). Kršćani su uspjeli vatrom odbiti napad, a nekoliko stotina janičara koji su se zatekli unutar Gornjeg grada su masakrirani. Sutradan ujutro Hunyadi je došao u grad i naredio da nitko ne smije iz grada jurišati na Turke. Ali križari, željni osvete i plijena, oglušili su se o naredbu i na otvorenom polju započeli bitku s Turcima, koji su bili iskusniji u ovakvim borbama. Križari su pretrpjeli velike gubitke, ali i turski redovi su se pokolebali, jer je poginuo glavni zapovjednik janičara, a sam sultan je bio ranjen. Noću između 22. i 23. srpnja turska se vojska povukla, za sobom je ostavila sve topove i većinu opreme i tako su kršćani osvojili bogati plijen. Ova je pobjeda osigurala sigurni mir na jugoistočnim granicama Ugarske za sljedećih 70 godina.

CRKVENA ZVONA U ČAST POBJEDE

Pobjeda Hunyadija i Kapistrana veličana je diljem Europe, te je papa *Kalisto (Callixtus) III.* odredio da svakog dana u podne zvona zvone u kršćanskim crkvama pozivajući na molitvu i slaveći pobjedu nad Turcima. *Ladislav Heka* napominje kako je vjerojatno poziv na zvonjavu crkvenih zvona u podne upućen mjesec dan prije slavne pobjede, kako bi vjernici bili pozvani na molitvu za uspješan ishod bitke i pobjedu nad Osmanlijama. Tako kada u nedjelju sjednete u podne ručati, sjetite se na trenutak hrabrih ljudi koji su odbili Turke, bar za izvjesno vrijeme.

Župa Surčin i crkva Presvetog Trojstva

Kao prigradsko naselje Surčin se formirao u podnožju obronka Bežanijska kosa, koji se proteže uz Savu do Zemuna. Hrvati su, doseljavajući se u ovo naselje, zauzeli vrh tog obronka, a naseljavanjem su odredili i zemljište za gradnju crkve. Na tom zemljištu stajao je veliki drveni križ, dok je kasnije na tom mjestu izgrađena i crkvena zvonara u kojoj su bila dva zvona. Ispred križa vjernici su napravili sjenicu ispod koje je služena misa.

OSNIVANJE ŽUPE I CRKVE

Crkva u Surčinu sagrađena je 1896. godine. Bila je solidno izgrađena od cigle i pokrivena crijepom, a bila je lijepo uređena iznutra i izvana. U crkvi se nalazio jedan oltar s kipom Svetog Trojstva i dva manja oltara s kipovima Srca Isusova i Srca Marijina. Kako u crkvi nije bilo sakristija, svećenik se oblačio iza oltara gdje se nalazio ormarić s crkvenim ruhom. Crkva je imala i toranj s tri zvona. Kako je u crkvi vladao nered, velečasni Fischer je počeo uvoditi red. Prvo što je uradio jest da je djevojke smjestio u djevojačke redove ispred oltara, i svaka je imala svoje mjesto koje nije smjela mijenjati bez župnikove dozvole, a ako neka djevojka ne bi došla na službu Božju morala se ispri-

čati ili bi bila potjerana iz reda. Zatim je crkveni prostor razdjelio na mušku i žensku stranu, tako da su muškarci sjedili na desnoj strani, a lijeva strana je bila za žene. Uveo je i kršćanski nauk za mlade, te je ženska mladež imala vjeronauk svake nedjelje poslije večernje mise, a muška je imala o Korizmi ili Adventu svake nedjelje poslije večernje mise. Godine 1938. dolazi do osnivanja samostalne župe Surčin, i u to vrijeme u Surčinu je bilo 152 katoličke obitelji. Za prvog upravitelja ove župe imenovan je 10. kolovoza 1938. godine *Jože Peternjek*, koji nije htio primiti imenovanje te je na njegovo mjesto došao Petar Fischer. Iste godine kada je imenovan velečasni Fischer je osnovao Treći red sv. Franje kojemu su pristupale samo starije žene. Ubrzo poslije osniva Križarsko bratstvo za mušku mladež i udrugu Mali križari za školsku djecu, dok je za oženjene muškarce postojalo Pjevačko društvo Zrinski. Svakog tjedna je tim društvima župnik držao sastanke i nastojao preko njih djelovati u duhu kršćanske obnove, a ta su društva priređivala svoje javne priredbe. Godine 2005. pastoralnu skrb o ovoj župi preuzima prečasni *Marko Kljaić*, koji je iste godine 22. kolovoza imenovan njenim upraviteljem. Odmah po dolasku na novu

službu prečasni se zajedno sa svojim vjernicima upoznao s aktualnim potrebama župe i našao rješenja za tekuće probleme. U rujnu iste godine počelo je uređenje župnog doma. Na sakristiju crkve su stavljenje nove letve, njezin krov je pretrešen, a i uredila se unutrašnjost crkve. Godine 2006., osim na župnoj crkvi u Surčinu, započeli su i radovi na fasadi župne kuće, a 25. veljače 2007. započeti su i radovi na fasadi tornja i crkve, koji su završeni iste godine 22. travnja.

ŽUPNI DVOR

Gradnja župnog dvora započela je 1930. godine, a iste godine župni je dvor u cijelosti bio završen. Sagrađen je od cigle i maltera, a sastojao se od 8 prostorija i velikog podruma, sobe su bile popođene daskom, a hodnici betonom. Uslijed nedostatka svećenika Surčin nije dobio samostalnog župnika i ostao je filijala župe Ruma, a župni dvor je iznajmljen za potrebe škole. Kako su se Crkvena općina i Upravna općina Surčin dogovorile za iznajmljivanje župnog doma za školu i nastavnički stan, morao se izbiti zid između dvije sobe kako bi se pretvorile u učionicu, a za nastavnički stan iznajmljena je soba i kuhinja. U svrhu vođenja zadrugarskih poslova jedna

soba župnog doma iznajmljena je i Hrvatskoj seljačkoj zadruzi.

HRVATSKA ŠKOLA

Važan događaj u povijesti Surčina bio je otvaranje prve hrvatske škole 1859. godine. Na parceli koju je općina dala za gradnju škole već je bila izgrađena kuća koja je pripadala Crkvi. Kako je školski arhiv tijekom Prvog svjetskog rata bio uništen, broj učenika i način rada su nam do danas ostali nepoznati. Prvi učitelj ove škole bio je *Anton Habenschus*, koji je u Surčinu učiteljevao 16 godina. Nakon njega došao je učitelj *Adolf Marković*, koji je ostavio najdublji trag za sobom, on je naime osnovao gospodarsku podružnicu i učiteljsko društvo. Surađivao je s lokalnim novinama i pisao putopisne tekstove, a bio je veoma zaslužan za gradnju rimokatoličke crkve u Surčinu. Njegovim zalaganjem je 1894. godine sagrađena vrlo moderna školska zgrada i učiteljski dom. Za vrijeme Prvog svjetskog rata obuka u školi je prekinuta jer ju je bila zaposjela vojska koja je uništila sav njen inventar. Poslije rata, uslijed povećanja broja djece, 1930. godine otvoren je još jedan odjel u hrvatskoj školi te je pokraj učitelja angažirana i učiteljica.

Ana Dujčić i Dario Španović

Ples muza na Dunavu

Na obali Dunava, u prekrasnom ozračju vikend naselja »Staklara«, održana je sedmi put zaredom Međunarodna likovna kolonija »Sonta 2013.«. Organizatori, članovi likovne sekcije KPZH »Šokadija« iz Sonte, okupili su slikare iz Hrvatske, Austrije, Mađarske i Srbije. Na samom rubu Vojvodine, s prekrasnim pogledom na jesenski kolorit Dunava i blagom, jutarnjom izmaglicom okupanih rubnih šuma Hrvatske, okupili su se sudionici kolonije: *Laslo Kelcs* iz Beča, *Ildiko Monus* iz Segedina, *Ana Tudor* s Hvara, *Josip Dekan* iz Belog Manastira, *Emil Jakšić* i *Milan Milić* Jagodinski iz Novog Sada, *Ruža Tumbas*, *Cilika Dulić Kasiba* i *Sofija Čović*, iz Subotice, *Bojan Šimunović* iz Apatina, te domaćini *Svetlana Zec*, *Bara Dobraš* i *Stipan Lukić*.

NA OBALI RIJEKE

Po prvi put u radu kolonije sudjelovala su i djeca, polaznici »Šokadijine« male škole slikanja. Jutarnju svježinu ubrzo je ublažila topla dobrodošlica predsjednika »Šokadije« *Zvonka Tadijana*.

Uslijedila je tradicionalna zdravica i isto tako tradicionalni doručak u prirodi. Uz delicije s vatre u aranžmanu *Stanka Klecina* i njegove ekipe, oko se otimalo i za mediteranskom korpom Ane Tudor. Poslije ove okrepe umjetnici su pošli za svojim muzama.

Druženje je nastavljeno u prostoru Šokačkog doma u Sonti, uz već postavljenu izložbu slika nastalih toga dana na Dunavu. Kako je u zdravničarskom tonu kolonija na Dunavu otvorena, tako je i riječima zahvale izrečenim u smiraj dana najavljen i skori rastanak novih-starih prijatelja.

Predsjednik Hrvatske likovne udruge »CroArt« *Josip Horvat* zahvalio je domaćinima za sve što su umjetnicima pružili i uručio im dar svoje udruge – rad akademskog slikara *Dubravka Mokrovića* iz Zagreba, kao i sliku subo-

tičke slikarice *Katarine Mandić*, podrijetlom iz Sonte. Na stolu su se potom našli kotlići s podunavskom delicijom – ribljim paprikašem i mali dodatak u vidu ribe pržene u kotliću. I za kraj, na veliko zadovoljstvo umjetnika, blagdan za sva osjetila upotpunili su članovi tamburaškog sastava KPZH »Šokadija«.

KOMENTARI

Emil Jakšić: »Na koloniji sam sudjelovao neplanirano, poziv iz 'Šokadije' odistinski me je obradovao. Iako sam svoj radni vijek proveo u Novom Sadu, rodna Sonta me sve češće zove na povratak. Kupio sam i uredio salaš u blizini Dunava, rado ću se uključiti i u rad 'Šokadije', pa se nadam da je današnji dan samo početak naše plodne suradnje.«

Ildiko Monus: »Obradovao me je poziv na ovu koloniju, a sada vidim da me predosjećaj nije prevario. Ovo nije samo puko slikanje, nego i druženje s

dobrim ljudima. Odavno nisam osjetila toliku prisnost s osobama koje prvi put vidim.«

Josip Dekan: »Za mene je svaki dolazak na 'Šokadijinu' koloniju emotivni udar. Sonta je mjesto u kojem sam rođen i u kojem sam proveo veliki dio života, a Sonta i Sončani za mene će uvijek biti i najveće nadahnuće.«

Josip Horvat: »Višegodišnja suradnja 'CroArta' i 'Šoka-dije' dala je jako dobre rezultate. Veseli me što kvaliteta kolonije iz godine u godinu raste, a nadam se da će 'Šokadijini' entuzijasti taj trend znati održati. Naše početno druženje i slikanje na Dunavu uz paprikaš, u ovih nekoliko godina je preraslo u događanje na koje dolaze respektabilna imena, a prošle i ove godine čak i akademski slikari. Domaćinima hvala na gostoljubivosti, sve su organizirali besprijekorno.«

I. Andrašić

Izložba Kristijana Sekulića

SUBOTICA – Otvorenje postava slika akademskog slikara *Kristijana Sekulića* iz Novoga Sada bit će održano danas, 27. rujna, s početkom u 11 sati, u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (Harambašićeva 14, Subotica). Postav će otvoriti *Ljubica Vuković-Dulić*, povjesničarka umjetnosti. Kristijan Sekulić je rođen 1969. u Novom Sadu, gdje je završio srednju umjetničku školu za dizajn grafike. Od 1992. do 1994. živi i radi u Pragu, Beču i Budimpešti. Od 1994. do 1996. radi kao vanjski suradnik – asistent scenografa na TV NS, te kao honorarni suradnik Nezavisnog, izrađujući strip »Lala« s antiratnim i antirežimskim porukama. S manjim prekidima od 1999. do 2004. živi i radi u Göttingenu (Njemačka), a potom u Mellingenu i Solothurnu (Švicarska), gdje postiže zavidan uspjeh. Na poziv msgr. *Stjepana Milera* vraća se u domovinu i izrađuje na srednjem dijelu stropa svetišta Gospe Snježne na Tekijama serijal slika iz ciklusa Slavnih otajstava krunice, kao i veliku scenu bitke kod Petrovaradina 1716. Godine 2000. dobiva zvanje »počasnog sakralnog slikara« pri Đakovačko-srijemskoj biskupiji. Od 2007. do 2011. u cijelosti je oslikao unutarnje zidove dviju pravoslavnih crkava. Od 2011. radi na obnovi unutrašnjosti crkve sv. Ivana Nepomuka u Gibarcu. Imao je 18 samostalnih izložaba, a sudjelovao je na 16 skupnih. Dobitnik je nagrade za slikarstvo grada Berna 2003. Zastupljen je u ilustriranoj monografiji Muzeja Vojvodine o sudionicima na kolonijama od 1997. do 2007. Jedan je od osnivača Hrvatske likovne udruge »Cro Art« u Subotici. Živi i radi u Novom Sadu.

Izložba će biti postavljena do konca prosinca 2013. godine.

Koncert »Vile Velebita«

SOMBOR – Glazbeno društvo »Vila Velebita« iz Požege u pratnji Velikog tamburaškog orkestra glazbene škole iz Požege održat će danas, 27. rujna, koncert u velikoj dvorani HKUD-a »Vladimir Nazor«. Početak je u 20 sati.

Z. V.

Festival bunjevački pisama

SUBOTICA – Festival bunjevački pisama, XIII. po redu, bit će održan u nedjelju 29. rujna u sportskoj dvorani Tehničke škole »Ivan Sarić« (MEŠC) u Subotici. Početak je u 20 sati. Karte se u preprodaji mogu kupiti u knjižari Plato, ili naručiti na mobitel: 060/016-11-67, a na dan koncerta na ulasku u dvoranu. Cijena ulaznice je 250 dinara. Organizator ovog festivala je Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisama«.

Iz ničega napravio nešto

APATIN – Izložba slika nastalih na koloniji »Likovno pajašenje 2013.«, održana u svibnju ove godine na salašu Jakšić u ataru Sonte, upriličena je u apatinskoj

likovnoj galeriji »Meander«. Uz zvuke tamburaša KPZH »Šokadija« izložbu je najavio umjetnik iz Apatina *Dušan Gladić*, a otvorio jedan od sudionika svibanjske kolonije, likovni umjetnik, pisac i pjesnik *Milan Milić Jagodinski* iz Novog Sada.

»*Emil Jakšić* je, ukoliko govorimo o njegovu salašu, iz ničega napravio nešto. Mi, njegovi prijatelji, u većini akademski slikari, željeli smo dati svoj doprinos promidžbi onoga što je vjerojatno budućnost žitelja ovih prostora. Družili smo se četiri dana, a danas su pred vama djela nastala za vrijeme toga druženja, ili kako je to domaćin rekao, pajašenja.«

Rodom Sonćanin, žitelj Novog Sada, a od ove godine sonćanski salašar, *Emil Jakšić* je čovjek s vizijom glede budućnosti jednoga dijela svojih novih-starih sumještana. »Prezadovoljan sam odazivom Apatinaca, a ova izložba je kruna mog ovogodišnjeg rada. No, znam kako je to i novi početak, jer želim realizirati svoju viziju, u kojoj će salaši razasuti po ataru moje rodne Sonte dobiti svoje mjesto u razvoju turizma na ovim prostorima«, kaže Jakšić.

I. A.

Stručni skup, nove knjige i predstava

SUBOTICA – Dobitnik nagrade za životno djelo na području književnosti »Balint Vujkov – Dida« za 2013. godinu je književnik i urednik *Ivan Balenović* iz Petrovaradina, odluka je organizacijskoga odbora XII. dana Balinta Vujkova – dana hrvatske knjige i riječi, koji će biti održani od 17. do 19. listopada 2013. godine u Subotici, u organizaciji Hrvatske čitaonice, a u suorganizaciji subotičke Gradske knjižnice i uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Bogat program namijenjen je svim dobnim skupinama. Tako će se na programu »Narodna književnost u školi« okupiti učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, 17. listopada u dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo«.

Na stručnom skupu 18. i 19. listopada u Gradskoj knjižnici, koji će od ove godine biti organiziran bienalno, okupit će se dvadesetak sudionika, a glavne će im teme biti književnost, jezik i kulturna povijest bačkih Hrvata.

Ovogodišnje Dane Balinta Vujkova prate i zanimljivi programi od kojih organizator izdvađa predstavljanje knjige »Panonizam hrvatskog pjesništva« *Gorana Rema* i *Sanje Jukić*, u petak 18. listopada, te predstavu »Svijest« *Antuna Karagića* u izvedbi Hrvatskog kazališta iz Pečuha, u subotu 19. listopada u Narodnom kazalištu u Subotici.

I ove će godine, drugi put zaredom, biti proglašena najbolja knjiga za 2012. godinu, dodjelom nagrade »Emerik Pavić«, a prvi put bit će dodijeljena trijenalna nagrada za najbolju knjigu u području znanosti i publicistike »Tomo Vereš«. Nagrade je ustanovio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

ZAHVALA OLGİ ŠRAM

Želja za nastavkom suradnje

Ispred Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, a osobito ispred likovnog odjela ovoga Centra, *Marinko Prčić*, *Marinko Piuković* i *Nedeljka Šarčević* zahvalili su povjesničarki umjetnosti *Olgi Šram*, dugogodišnjoj suradnici, za nesebičan trud i zalaganje za hrvatsku zajednicu u Vojvodini. Povodom njenog odlaska u mirovinu, u skromnom oproštaju u petak 20. rujna domaćini su joj u znak zahvale darovali umjetničku sliku, te iskazali želju za nastavkom suradnje.

Olga Šram je u Subotici u Modernoj galeriji Likovni susret radila 29 godina, a s hrvatskom zajednicom i udrugama, zatim s HKC-om »Bunjevačko kolo«, kao i s likovnim odjelom ovoga Centra i kolonijom slamarki iz Tavankuta, surađivala je preko 20 godina. »Radi se o velikom razdoblju i pamte se neki najznačajniji događaji«, rekla je Olga Šram.

Olga Šram, Nedeljka Šarčević, Marinko Prčić i Marinko Piuković

Pitali smo je kada joj je bilo najteže, a ona je odgovorila: »Devedesetih godina kada je obnovljen likovni odjel HKC 'Bunjevačko kolo' i kada su se počele formirati hrvatske udruge i institucije, tada je bilo najteže za suradnju.« Kako je rekla sugovornica, najviše ju je ispunjavao rad s ljudima, no iako ljudi stvaraju i najviše problema, ujedno donose i ugodne i radosne trenutke

u određenim programima i projektima. »Ostat će mi u sjećanju jako puno dobrih i dragih ljudi s kojima je bilo dobro raditi«, rekla je Olga Šram i dodala kako je teško izdvojiti neki poseban događaj ili manifestaciju po čemu će pamtiti Suboticu, ali ono što joj je bilo novo, kako je rekla, jest Dužijanica. »Dužijanica je za mene bila otkriće, nisam u tome odrasla. Zatim, nešto što

je za pamćenje jest sam grad – grad secesije i specifičan mentalitet ljudi koji je doista poseban.«

Pokraj svog profesionalnog posla povjesničarke umjetnosti, bila je aktivna u mnogim kulturnim manifestacijama vezanim uz hrvatsku zajednicu u Vojvodini. Svako njezino angažiranje bila je njezina dobra volja.

Ž. V.

UMJETNIČKA POETIKA

Melinda Šefčić u magazinu »Tinted«

ZAGREB – U drugom broju internet-skog magazina za vizualnu umjetnost »Tinted«, među desetero odabranih umjetnika predstavljeno je i stvaralaštvo akademske slikarice *Melinde Šefčić*. Osim njezinih radova, u magazinu je publikovan i tekst u kojem autorica pojašnjava svoj rad i vlastitu umjetničku poetiku. »Svojim radom želim pridonijeti novom aspektu razumijevanja snage umjetničke kreativnosti, jer vjerujem da umjetnost okrija istinu prikazivanjem istine«, ističe se u tekstu.

Inače, magazin »Tinted« je pokrenut nedavno i ima za cilj prezentaciju i afir-

maciju mladih hrvatskih likovnih umjetnika. Prema njihovu sloganu, riječ je o magazinu kreiranom »iz ljubavi prema umjetnosti«, a tekstovi u njemu objavljuju se na engleskom jeziku. Časopis je dostupan na inetrnetskoj stranici: <http://issuu.com/tintedmag>.

Melinda Šefčić je rođena 1986. godine u Subotici, gdje je završila srednju i osnovnu školu. Prošle je godine završila master studij slikarstva na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, gdje trenutno pohađa i doktorski studij. Do sada je imala dvije samostalne izložbe u Subotici, a sudjelovala je i na skupnim

izložbama u Hrvatskoj, Srbiji, SAD (New Yorku), Portugalu, Grčkoj, Italiji, Francuskoj i Makedoniji. Članica je Hrvatskog društva likovnih umjetnosti.

Do uspjeha – predanim radom

»Za pravog umjetnika ne postoji jedan izvor inspiracije, ona je svugdje, samo je pitanje obraćate li pozornost na to«, kaže mladi somborski slikar Davor Gromilović

Na »Somborskom salonu 2013.« Kulturnog centra »Laza Kostić«, nagrada je dodijeljena mladom akademskom slikaru iz Sombora Davoru Gromiloviću. Osim novčanog iznosa nagradu čini i samostalna izložba koju će organizirati Kulturni centar »Laza Kostić«. Ovo priznanje Davor je osvojio u konkurenciji 34 rada, koje je za izložbu odabrao Sava Stepanov, povjesničar umjetnosti. Lijep povod za razgovor s Davorom o njegovu umjetničkom radu. Kaže, iznenadila ga je nagrada, jer je rad s kojim je konkurirao na »Somborskom salonu« takvo promatranje slike s kojim se ljudi ne susreću baš svaki dan. U pitanju je kompozicija pod nazivom »Four«.

»Generalno govori o umjetničkoj igri i prostoru i ima u sebi neku, hajmo reći vremen-sku notu. Samo promatranje te slike donekle je vezano uz moj koncept koji razrađujem i na kojem konstantno radim. Iznenadila me je otvorenost samog žirija da prihvati nešto novo. Ako uvidamo novu kvalitetu, samim tim možemo očekivati i veći progres. Ako stalno odbijamo nešto novo što ima svoju kvalitetu, primjerice suvremenu likovnu scenu, možemo očekivati

da ćemo samo potvrditi našu konzervativnost«, kaže naš sugovornik.

VJERAN SUVREMENOJ UMJETNOSTI

Do sada je imao četrdesetak skupnih i devet samostalnih izložbi. Izlagao je u Srbiji, te u Njemačkoj, Nizozemskoj, Sloveniji i Crnoj Gori. Njegov umjetnički izričaj je suvremena umjetnost.

»Mlada generacija tu umjetnost umije više iščitati, njima je taj likovni jezik blizak. Ako ja citiram nešto iz nekog crtanog filma oni će to prepoznati, jer je to dio njihova djetinjstva i vrlo će im biti jasno na što ciljам. Kao inspiraciju koristim jako puno izvora. Radoznao sam i puno istražujem. Nekada je to i književnost, a na posljednjoj samostalnoj izložbi najveći utjecaj je imala klasična ruska glazba XIX. i XX. stoljeća. Nekada su to događaji, nekada snovi. Za pravog umjetnika ne postoji jedan izvor inspiracije, ona je svugdje samo je pitanje obraćate li pozornost na to«, kaže Davor.

Nema omiljenu tehniku i dodaje kako se svaki umjetnik koji ozbiljno izučava crtež bilo kojim sredstvom koje se koristiti za crtež, može izraziti, samo treba da zna što mu

nudi tuš, olovka, što može postići s pasteli-ma, što s uljem ili akrilom. »Najviše u crtanju koristim tuš, olovku, profesionalne marke-re, akril, akvarel, ponekada i sprej. Ulje koristim slabije, jer nemam uvjete za rad s ovim materijalom«, priča nam ovaj mladi somborski umjetnik.

MURAL U ZAGREBU

Razgovor s Davorom obavili smo u kratkoj pauzi koju je napravio, jer ovih dana puno radi s obzirom da ga čeka nekoliko zanimljivih izložbi i projekata. U tijeku je izložba bačkih slikara u Mađarskoj na kojoj sudjeluje i Davor. Kaže kako je poziv dobio iz KC »Laza Kostić« poslije nagrade »Somborskog salona«, a za tu je izložbu pripremio nove radove. Ovaj mladi somborski slikar je jedan od četrdesetak europskih umjetnika koji su tijekom rujna oslikavali središte Zagreba u ovogodišnjem izdanju Muzeja ulične umjetnosti.

»U pitanju je festival koji je fokusiran na mlade umjetnike, na slikarstvo koje je na zidu, na suvremeno. Poslije toga čeka me, krajem listopada, skupna izložba u Ljubljani u Kino Šiški.«

SLIKAR OD DJETINJSTVA

Pitamo ga i o samim počecima i o tome je li slikarstvo bilo njegov dječjački san. Odgovor je bio očekivan - crtanje i igranje s plastelinom za njega je bila najzanimljivija dječja igra. Već u osnovnoj školi znao je kako želi biti slikar ili kustos. Poslije srednje škole logičan slijed bila je Akademija umjetnosti u Novome Sadu. Bilo je tada i onih koji su ga odgovarali od toga uz opasku da se od umjetnosti ne živi lako. No, nije želio praviti kompromise i nije želio da mu slikarstvo bude hobi već profesija. Završio je prvo osnovni studij, a zatim i master studije, a dvije godine radio je kao asistent na akademiji u Novom Sadu.

»No, više mi odgovara da budem posvećen svome radu, jer to što radim ne može se raditi dva sata dnevno ili jednom tjedno, to je svakodnevni rad. Radim pet do 10 sati dnevno, ali to ne doživljavam kao napor«, kaže Davor.

Zlata Vasiljević

Stvaranje svijeta

»U početku stvori Bog nebo i zemlju. Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanom i duh Božji lebdio je nad vodama. I reče Bog: Neka bude svjetlost! I bi svjetlost. I vidje Bog da je svjetlost dobra; i rastavi Bog svjetlost od tame. Svjetlost prozva Bog dan, a tamu prozva noć. Tako bude večer, pa jutro – dan prvi...«, početak je Staroga zavjeta – Knjige postanka, izvještaj stvaranja svijeta. Ovako je započelo i biblijsko predavanje koje je održano u ponedjeljak, 23. rujna, u prostorijama pastoralnog centra »Augustinianum«. Predavač ovoga biblijskoga ciklusa je doc. dr. Ilica Čatić, profesor Svetog pisma na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu.

Kako je pojasnio prof. Čatić biblijska predavanja zamišljena su kao peto ili šestogodišnji ciklus. »Prvo što radimo je Stari zavjet, zatim Evanđelje po Ivanu, Djela apostolska i potom bi radili 2-3 Pavlove poslanice i radi općeg interesa vjernog puka Knjigu otkrivenja. To je neki osnovni ciklus, da vjernik - kršćanin upozna i Stari zavjet i jedno od evanđelja, te razvoj Crkve u djelima apostolskim i unutarnji život Crkve prema Pavlovim poslanicama. Nakon ovoga osnovnog kurikulumu, možemo ponovno ispočetka Knjigu postanka... petoknjižje i sva evanđelja«, rekao je prof. Čatić. Kako je predavač rekao, teško je obraditi sve knjige, jer je sve preobimno, a na ovaj

način je napravljen jedan uži izbor važnih tema i knjiga. »Kada smo ono osnovno svladali, onda možemo ići ponovno u detalje. Bibliju možemo izučavati cijeli život«, kazao je prof. Ilica Čatić.

Ova predavanja su već ranije započela u Zemunu i Petrovaradinu, a odnedavno i u Osijeku, te sada u Subotici.

Ono što je bitno reći jest da na ova predavanja nikada niste zakasnili, te se možete naknadno uključiti. Sva presko-

POSLEDNJI POZDRAV

Zlata K. Stipić

(1957.-2013.)

našoj članici i aktivistici.

Zahvalni na svemu što je uradila za našu zajednicu, čuvat ćemo uspomenu na Vas.

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini

čena predavanja mogu se pronaći i na internetu, na web portalu koji uređuje sam prof. Čatić www.sveto-pismo.net kao i na osobnom profilu na facebooku - prijatelji Svetoga pisma.

Sljedeće predavanje bit će održano 28. listopada u prostorijama »Augustinianuma« u Subotici s početkom u 19 sati. Informacije o budućim predavanjima ćete moći pronaći i na stranicama katoličkog mjesečnika Zvonik, te na stranicama »Hrvatske riječi«.

Ž. V.

Proštenje u Bregu

Na dan Svetog Mihovila, 29. rujna, u Bregu će biti proslavljeno Bereško proštenje. U župnoj crkvi sv. Mihovila sveta misa počinje u 10 sati i 30 minuta. Nakon euharistijskoga slavlja, nastaviti će se slavlje u obiteljima s gostima i rođacima.

Z. V.

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaaradio@tippnet.rs
www.mariaaradio.rs

POMOŽITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Nepravda i bezosjećajnost za one koji trpe i nemaju stvarnost od davnina prati međuljudske odnose. To je i tema Isusove prispodobe o bogatašu i siromašnom Lazaru (usp. Lk 16, 1-3).

UPOZORENJE BOGATIMA

Biblija kao riječ Božja na mnogim mjestima nam govori o tome kako je Bog na strani siromaha, kako će priteći u pomoć nevoljnicima. Isto tako, česte su opomene bogatašima. No, ne treba to razumjeti kako je Bog isključivo na strani siromaha, a protiv bogataša. Isus je došao svima navijestiti radosnu vijest, on hoće da se svi ljudi spase. Znamo da se družio s carinicima i grešnicima, a to nisu bili bijedni ljudi poput siromašnog Lazara. Oni su bili imućnici, ali samo u materijalnom smislu. Zato je Isus išao kod njih da, poput dobrog pastira, učini sve da dobije nazad izgublenu ovcu. U tom kontekstu treba shvatiti ovu prispodobu. Ona je upućena bogatima, ne da ih osudi, nego da ih probudi, da, ako već nisu, počnu raditi za svoje spasenje dok su ovdje na zemlji. Jer, bogatstvo je varljivo. Ono pruža samo ovozemaljsku sigurnost, a na nebu njegova vrijednost nestaje.

je. Bogataš iz Isusove prispodobe imao je na zemlji sve, ali nakon svega što je stekao završio je u paklu.

Isus priča ovu prispodobu da oči bogataša, zaslijepljene bogatstvom, otvori za siromaha, u konačnici za život koji je važniji od bogatstva. Lazar je gladan i u čirevima ležao pred bogataševim vratima, ali ovaj ga nije vidio. Bogataš nije bio zao čovjek. Nigdje ne piše da se nepošteno obogatilo. Kako se čini nije bio škrtac, nego je okupljao ljude oko sebe i s njima se gostio (usp. Lk 16, 19). Može se zaključiti da je bio društven i druželjubiv čovjek. No, on se gostio sa sebi ravnima. Nije na svoje gozbe zvao siromaha, jer da jest, Lazar ne bi ležao gladan pred njegovim vratima. Velik, nepremostiv jaz bio je među njima dvojicom. Isto kao što je i danas. Siromašni i bogati nikada ne sjede za istim stolom. Neki su toliko siromašni da ne sjede za nikakvim stolom, jer nemaju što jesti, a bogati se i dalje bezbrižno goste i vesele. Na takvo ponašanje Isus upozorava. Ponor koji postoji između siromašnih i bogatih na ovom svijetu ostaje i na onom, ali u vječnosti taj ponor je u korist siromaha. Dok je Lazar u krilu Abrahamovu, bogataš je u paklu (usp. Lk 16, 22-23).

Ovu strašnu sliku Isus koristi kako bi bogataši shvatili ozbiljnost situacije u kojoj se nalaze. Sebičnost i neosjetljivi-

vost za tolike koji su u potrebi vode prema završetku bogataša iz prispodobe. Jer, on nije počinio nikakav izravni grijeh, on nije učinio ništa. To je grijeh propusta koji ga je stajao vječnosti. On koji nije nikoga trebao nije ni pomislio da bi netko trebao njega. Ostao je zarobljen u svom materijalizmu propustivši ublažiti siromahu muke ovozemaljskog života.

Riječi ove prispodobe u današnjem svijetu trebale bi odjekivati snažnije nego u Isusovo vrijeme, kad je jaz između bogatih i siromašnih možda veći nego ikad. A vapaji siromašnih i gladnih do njihovih srca sve teže dopiru. No, Isusovo milosrđe veće je od ljudske sebičnosti i ravnoduš-

uvijek postoji netko tko je u odnosu na mene Lazar, a ja ga ne vidim.

BOJ ZA ŽIVOT VJEČNI

Vidimo iz prispodobe o Lazaru i bogatašu da život vječni nije lako zaraditi. To nam poručuje i Prva Pavlova poslanica Timoteju: »Teži za pravednošću, pobožnošću, vjrom, ljubavlju, postojanošću, krotkošću! Bij dobar boj vjere, osvoji vječni život...« (1 Tim 6, 11-12). Život vječni zahtijeva mnogo truda i napora. Ako se ozbiljno shvati borba za njegovo osvajanje, onda to uistinu i jest boj, ali jedini koji donosi vječnu nagradu. U jednoj rečenici Pavao sažima sve vrline koje krase pravog vjernika. No, nitko se ne rađa savršen, s usađenim svim potrebnim vrlinama. Boj se i sastoji u tome da se borimo protiv svojih mana i loših sklonosti. Takve su bojeve vodili svi sveci. Bilo im je teško, lomili su se u sebi, ali su ustrajali u toj borbi. Njihovi nam životi svjedoče da su bili pravedni, pobožni, postojani, krotki, da su vjerovali i ljubili. I kada zbunjeno zasta-

nemo i postavimo sebi pitanje kako ćemo postići takav život koji vodi u vječnost, možemo posegnuti za životopisima velikih ljudi naše vjere i tu ćemo pronaći odgovore.

nosti. On želi spasenje svih, te ova prispodoba ostaje kroz sva vremena kao trajno upozorenje i poziv na promjenu. A upozorenje je i nama koji se ne svrstavamo u bogataše, jer

TU OKO NAS...

Piše i uređuje: Branka Dulić

Jesen nam je stigla, bar kalendarski i to ne možemo zaniijekati, no lijepi i vedri dani nam se još uvijek smiješe, bar po prognostičarima. Nekako po nekoj uobičajenoj već viđenoj putanji, povlačimo se u svoje domove, tražimo u predvečerje neki topliji kutak. Tako i naša rubrika dobija nove obrise, neke nove boje...

Kako to već biva, novi gost rubrike je pred nama. Poznata osoba, i to ne samo u našem okruženju, nego i šire. Gdje ima dobre tambure, dobre muzike, gdje je iskustvo dostiglo zrelost, tu je *Stipan Jaramazović*, umirovljenik, koji je više nego zadovoljan svojim trenutačnim statusom, nađe si vrijeme za sve i uživa u mirovini. Kako i ne bi, mobitel koji je u jednom momentu bio pred nama, svjedočio je o unaprijed zakazanim koncertima, svirkama...

Cijela obitelj muzicira i bavi se glazbom – kći *Sonja* je profesorica tambure u Muzičkoj školi, sin *Nikola* svira s ansamblom »Ravnica«, supruga također svira u orkestru... Što reći, glazbe na pretek. Ne znamo kako na to reagiraju

Zadovoljni realisti

unučice *Doris* i *Lucija*, koje dijele s djedom subotnja prijedpodneva, naravno s osmišljenim programom. No, vjerujemo da niti one neće daleko od obiteljskih korijena.

TU NEGDJE PRIČA POČINJE...

»Počeo sam davne 1959. godine, još se sjećam i datuma, 13. siječnja 1959. OKUD

‘Mladost’ je formirao novu tamburašku sekciju. U to vrijeme čika *Lazo Malagurski* je vodio sekciju u ‘Mladosti’. No glavni, da tako kažem, propagator svega je bio moj pokojni profesor fizičkog odgoja reprezentativac *Antun Katančić*. Recimo, znao je doći na čas, uključiti onaj veliki magnetofon na dvije minute, to je bio kratki ritual, a volio je tamburaše. Za ono vrijeme,

slobodno mogu reći, da je on bio taj koji je razvio kod mene ljubav prema tamburi, mada se i kod nas kod kuće pjevalo, i bilo je uvijek živo. No, baš na tu ljubav prema tamburašima je on kod mene najviše utjecao. U Beogradu sam tijekom studija svirao, bio sam kod *Laze Popova*. On je imao orkestar gdje glazbenici nisu znali note, ja sam znao, i to je meni bilo strahovito dosadno i veoma sporo. Tako da sam otišao u AKUD ‘Ivo Lola Ribar’, narodni orkestar je vodio *Jašarević*. Tamo sam naučio dosta o glazbi, ne toliko o tamburi. Po završetku studija sam s par drugova osnovao ‘Subotički tamburaški orkestar’. Imam jednu plavu svesku, i dan-danas kad pročitam o standardima u glazbi, to je i danas aktualno. Od kad je prošle godine osnovan kvartet, mogu kazati da je sve ispunjeno. Ja sam jedan od tih koji je stvarao standarde u glazbi. Kad se osvrnete unatrag 50 godina, zaista je došlo do promjena u svim segmentima u glazbi, to je nebo i zemlja«. Stipan je po prirodi realisti, i možda ga je baš ta njegova realističnost

TURISTIČKA AGENCIJA "SUBOTICA-TRANS"
Sređinski put 84., 24000 Subotica
licenca OTP mtrs broj 406/2010 od 24.02.2010.
PIB: 100960042, Matični broj: 08049548,
B.L.F. 205-179140-48 Komercijalna banka,
TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
www.sutrans.rs, turizam.sutrans.rs
e-mail: ta.sutrans@gmail.com

Aranžman obuhvaća: Prijevoz turističkim autobusom na datoj relaciji
Smještaj u hotelu
u Pragu na bazi 3 ND
Pratioca grupe
Lokalne vodiče,
troškovi organizacije

PRAG-DREZDEN-BRATISLAVA

23-27.10.2013

Cijena aranžmana: 135 eura

dovela tu gdje je. Da bude zadovoljan onim učinjenim, a to je na koncu i najbitnije.

PUTOVANJA, PODUČAVANJA....

Stipan je ponosan na ono što je učinio na polju glazbe i tambure. Danas vodi tri skupine koje podučava. Prva skupina su oni koji ne znaju svirati, zatim tu je dječja grupa ili juniorska, djeci je draže da ih se zove juniorska skupina. Upravo ovu juniorsku skupinu trenutačno priprema za natjecanje i festival u Novom Sadu.

Na pitanje o putovanjima odgovara kako je mnogo putovao, no najdalje je bio u Izraelu. To je bilo i najzahtjevnije, svirali su u najprestižnijim dvoranama.

Tu je još jedna zanimljivost koju je Stipan podijelio s nama, a o kojoj, kako kaže, malo tko zna ovdje u Subotici. Naime, radi se o Banjaluci, gdje postoji svjetski tamburaški savez. Svjetska asocijacija tamburaša iz svijeta organizira svake godine ljetni kamp za omladinu koji znaju svirati, a Stipan je jedan od četiri voditelja kampa.

Nadalje, naš sugovornik

je još član žirija glazbenog festivala u Požegi. Na pitanje o hobiju, dodaje: »Ako bih pričao o hobiju onda sam kao hobist dobio najviše od tambure, ako se uzme u obzir da nisam živio od tambure«.

JELO I TAKO TO....

»Volim dobro jesti, volim dobre stvari pojesti, slano više volim nego slatko. Volim guštati, no ne kuham. Kavu kuham i žena me pita kako uspijevam uvijek potpuno identičnu kavu skuhati. Ja znam valjda koliko zrna treba staviti«. Naš današnji sugovornik ne dijeli recept s nama, bar ne onaj klasični na koji smo navikli, ne zamjeramo, prihvatamo i kavu, što da ne. Ovoga puta malo drugačiji pristup nekom receptu, ili evo primjerice kavi.

Stipan preporučuje kavu bez šećera. Dobro odmjerite, pazite da ne pokipi, sklonite s vatre i guštajte je bez šećera... Aroma duže traje i okus je bolji.

Na koncu, poziv za upis novih članova koji žele svirati tamburu. Ovo smo zamoljeni da dodamo, iako smo se zapričali, ali evo dobro je ispalo, nismo ni ovo ispustili.

Jesen na stolu

Vrijeme je zimnice, finih i mirisnih pita, savijača i kolača od jesenjih plodova, primjerice savijača od jabuka, bundeve, oraha, Iako je oko nas sve tako kompjuterizirano, jurimo i nemamo vremena ama baš ni za što, sama pomisao na onu dragu i mirisnu zimnicu, budi sjećanja na neko prošlo vrijeme na koje se svi raznježimo. Sjetimo se naših baka, djedova, kojih možda više nema, obitelji koja je rado sudjelovala u svemu tome. I baš zato, svaka jesen čini da u našim domovima zamirišu ti opojni mirisi. Dopustimo da zamirišu naše slastice, kuhani kompoti, džemovi i još ponešto.

Savijača s jabukama

Potrebno je:

500 g heljdinih kora, ili po želji / 2 kg jabuka / cimet / grožđice / pšenične klice / šećer po želji

Priprema:

Jabuke naribati, dobro ih ocijediti u slučaju da su malo sočnije. Uzmite dvije kore, filajte ih jabukama i grožđicama, pospite pšeničnim klicama, ili eventualno stavite malo šećera, ako volite slađe. Postupak ponavljajte dok ne potrošite kore. Premažite kore kiselom vodom, ne uljem. Stavite u ugrijanu pećnicu na 200 stupnjeva i pecite jedno 15-20 min. Kad vam kore porumene, izvadite savijaču. Prekrijte dok je još topla platnenim ubrusom. Savjet: ne stavljajte šećer u jabuke, one već imaju u sebi dovoljno šećera, zdravije je i ukusnije.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000-Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495; 0600/553-774, 0600/567-465

Badawi

Ponedjeljkom i petkom **POPUST 20%**
 na pedijatrijski, ginekološki i opći pregled!

Poliklinika za vašu obitelj

od 1991 sa vama!

ŽUPA I UDRUGA – MJESTA OKUPLJANJA

Zajedništvo mladih iz Rume

Župa Uzvišenja svetoga Križa iz Rume je zajednica koja bi se mogla pohvaliti brojem mladih, kao i dobrom suradnjom između župnika vlč. *Željka Tovilova* i mladih.

ŽUPSKI ZBOR

Kad pričamo o crkvenim aktivnostima u koje su mladi uključeni, prvo ćemo spomenuti crkveni zbor. U ovaj zbor, koji broji oko 15-ak članova, uključeni su i mladi, kao i stariji vjernici, a probe se održavaju jednom tjedno. Zbor je četveroglasni i svake

jama župne dvorane, a drži ga vlč. Tovilo.

MJESTO OKUPLJANJA

Najveći postotak mladih aktivan je u Hrvatskom kulturnom prosvjetnom društvu »Matija Gubec«, gdje se mladi najviše i druže. Naime, ovo je društvo osnovano davne 1903. godine i do danas radi bez prekida, a broji oko 420 članova. Kada netko spomene ovo društvo prvo što im padne na pamet jest veliki tamburaški orkestar, koji je iznimno važan za Rumu, ali pokraj tog orkestra osnovni

plaju kako bi naučili svirati i jednog se dana pridružili velikom orkestru. Za razne svečanosti aktiviraju se i mladi iz dramske sekcije, koji za posebne prigode izvode igrokaze, recitacije, skečeve, koji se tradicionalno izvode za Božić i za blagdan Svetog Nikole.

U okviru društva organizira se i turnir u malom nogometu na kojem se uz rum-sku mladež okupe i mladi iz ostalih srijemskih društava. Pokraj ovog turnira u Rumi se pred Uskrs održava još jedan nogometni turnir i to između oženjenih i neoženjenih muškaraca i mladića. HKPD »Matija Gubec« jednom godišnje organizira izlet na kojem se okupe svi članovi društva, i mladi i stariji.

Ipak, najveći broj mladih se najviše okupi za Tri kralja, kada već tradicionalno neoženjeni momci iz Rume organiziraju igranku. Oni uoči Tri kralja idu po kućama i pjevaju božićne pjesme, a djevojke ih dočekaju vinom i srijemskim domaćim kobasicama. Običaj pjevanja počinje tako što se kreće iz crkve gdje prvo otpjevaju poznatu božićnu pjesmu »Narodi nam se«, te krenu po kućama i ne staju dok sve obitelji ne posjete. Zanimljivo je da se sve iz dvorišta što se može ponijeti sakriva, jer momci sve što vide nose sa sobom, a

od hrane i pića što ih sakupe naprave igranku.

MIŠLJENJE MLADIH

Mladi iz Rume također redovito odlaze na susrete srijemske katoličke mladeži, a s mladima iz ostalih župa se druže tako što odlaze i na razne zabave koje se organiziraju i u okviru hrvatskih društava u Srijemskoj Mitrovici, Golubincima, Petrovaradinu, Zemunu, te u samoj Rumi.

Studentica *Ivana Matešić* kaže za naš list: »Sad zbog obveza na fakultetu nemam baš puno vremena, ali čim

nedjelje na svetoj misi svojom pjesmom slavi Boga. Također, na svetim misama mladi su zaduženi za čitanja, dok mlađa djeca čitaju molitve vjernika. Nakon mise mladi se zadržavaju u svojoj župnoj dvorani gdje se druže. U crkvi se organizira i župni vjeronauk koji je podijeljen u dvije skupine: mlađu, koju čine djeca od 1. do 4. razreda, i stariju, koju čine djeca od 5. do 8. razreda. Vjeronauk se održava subotom u prostori-

zadatak ove udruge jest okupljanje i edukacija članstva, naročito mladih, da uz umjetnost, glazbu, igru i obrazovanje obogate svoj osobni život i da pozitivno utječu na okruženje i životni prostor kome pripadaju.

Mladi angažirani u HKPD »Matija Gubec« aktivni su u tamburaškim i dramskim sekcijama. Veliki tamburaški orkestar broji oko 32 člana, ali tu je i škola za tamburu gdje se mladi i najviše oku-

ugrabim nešto slobodnog vremena na župi sam. Jako volim pjevati tako da sam redovna na zboru, a i nastupala sam na koncertima našeg velikog tamburaškog orkestra. Kao mala pohađala sam i školu za tamburu. Redovna sam na misama i druženjima i skupovima koji se organiziraju preko crkve, kao što su susreti mladih. Također, odlazim i na razne druge zabave koje se organiziraju u okviru nas mladih i hrvatskih udruga.«

Ana Dujić

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Dida Nikolina vršalica

Dida Nikola Dulić rođen je davne 1844. godine, a umro 1929. Svojih 85 godina života proveo je na Pavlovcu, mjestu pokraj Đurđina, 25 km zapadno od Subotice. Pokopan je u Subotici na Bajskom groblju, kao i negova tri brata. Bio je oženjen *Vitom Piuković*, koja mu je rodila petero djece. Tri kćerke i dva sina, *Martina* i *Paju*. Sa svojom je obitelji živio na salašu koji je okruživalo 33 jutra zemlje. Dida Nikolin salaš i salaši njegove braće bili su nanizani jedan kraj drugog zajedno sa zemljom, koju danas obrađuju njihovi potomci.

ZEMLJOPOSJEDNIK

Na umrlici Nikole Dulića piše kako je bio »zemljoposjednik«. Umrlica je na književnom hrvatskom jeziku i potvrđuje da je Nikola bio bogat seljak, zemljoposjednik, a ne običan zemljoradnik. Osim umrlice, pripadnost Nikole Dulića imućnijem sloju stanovnika svjedoči i činjenica da je imao prvi vršalicu na Pavlovcu, Đurđinu i široj okolini. Kupio ju je u Budimpešti 1911. godine. Vršalica je zaradila dobar novac koji je Nikola

stavio u Austrougarsku banku. Ne zna se točan iznos računa, ali poznato je da je mogao kupiti za taj novac 50 lanaca zemlje. Godine 1918. kada je propala Austrougarska, propala je i Austrougarska banka, a s njom zajedno i dida Nikolin novac u njoj.

OD JUTRA DO SUTRA

Priložena fotografija snimljena je 1911. godine na Pavlovcu i na njoj se vide nova vršalica i radnici koji su je opsluživali. Vršalica se nalazi između dviju kamara slame, jedne čitave koja je obično bila viša od 5 metra, i jedne već načete. Vlasnik vršalice Nikola Dulić je treći s lijeve strane, a ostala tri muškarca kraj njega su braća – *Antun*, *Ivan* i *Stipan* (zvani dida Stevan). Ostalih radnika koji su opsluživali vršalicu bilo je od 36 do 40. Među radnici-

ma je bilo muškaraca, žena i starije djece. Težina posla koju bi radnik obavljao određivala bi visinu njegove zarade. Muški poslovi su bili teži, fizički zahtjevniji, pa su zato bili i bolji plaćeni. Međutim, bilo je i jakih žena za koje su nošenje pljeve ili neki drugi ženski poslovi bili lagani, te su radili muške poslove, tj. »u muško«. Kao što je bilo žena koje su radile »u muško«, događalo se i da neki muškarci rade »u žensko«, ukoliko su fizički manje izdržljivi, ali bi im plaća bila smanjena. Zarada se primala u novcu ili u žitu. Radilo se oko vršalice »od jutra do sutra«. Nakon radnog dana radnici se nisu vraćali u svoje domove, nego su ostajali spavati oko vršalice u slami, košarama i ambarima salaša čije se žito vrlo. Zbog malo vršalice, vršidba je znala trajati po šest, sedam tjedana. Najprije se žito kosilo, zatim

se vozilo i skupljalo u kamare. Kada se sve sadilo u kamare, počela je raditi vršalica ako ju je gazda posjedovao, a ukoliko nije, morao je čekati red na nju. Nakon što bi vršalica ovrla žito iz kamara, nosilo bi se u džakovima kolima u ambar ili na tavan, te je zbog tog prijevoza kamara uvijek bila blizu salaša u kome će se skladištiti žito.

Nakon što je dida Nikolina vršalica iz 1911. godine zastarjela, 1926. godine u njegovu je obitelj stigla nova vršalica i traktor s jednim cilindrom i željeznim točkovima. Model ove vršalice i traktora se danas koristi za demonstraciju nekadašnje vršidbe na manifestaciji Takmičenje risara u sklopu Dužijance. Vršalicu i traktor je kupio Pajo, Nikolin sin. Pajo Dulić kasnije je predao obje vršalice svom najstarijem sinu *Ranku*. Nakon Drugog svjetskog rata, 1949. godine Ranku su oduzete vršalice i zemlja koju je stekao i naslijedio. Ostalo mu je kod kuće troje gladne malodobne djece, kako navodi moj sugovornik *Alojzije Dulić*, zvani *Braco*, koji je i sam potomak dida Nikole Dulića, *Morkana*.

Jelena Dulić

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

ZAŠTO OPADA LIŠĆE?

Drveće za preživljavanje treba vodu. Zimi vlada oskudica zbog zamrzavanja tla, ali i iz razloga jer je voda na površini prisutna samo u obliku snjega. Da ne bi presušilo u to vrijeme, drvo odbacuje lišće preko kojeg se u običnom sunčanom danu izlučuje i do 70 litara vode, a u ekstremno vrućem danu i do 400 litara. Budući da drvo zimi može koristiti samo najmanje količine vode, ono odbacuje dijelove preko kojih najviše gubi vodu, a to je lišće.

ZAŠTO IMAMO 2 OKA?

Oči su dvije kuglice promjera 2 cm, a svako teži oko 8 g. Iako možemo gledati s pomoću samo jednog oka, oba su nam potrebna da bismo mogli procijeniti udaljenost i živjeti u trodimenzionalnom svijetu.

HRCKOVE MOZGALICE

Školski pribor

1. Mogu biti voštanje i drvene, 2. Predmet koji služi za brisanje, 3. Školski pribor za oštrenje olovaka, 4. Služe za bojenje, ali nisu bojice, 5. Školski obrok, 6. S njime povlačimo ravnu crtu, 7. Predmet iz kog se uči, 8. Mjesto za olovke, kemijske, gumice..., 9. U nju stanu knjige, pernica, užina...

Riješi križaljku i pronađi predmet koji nedostaje.

Otvoren vrtić »Marija Petković – Biser«

Dragi čitatelji Hrckovih stranica!

Novi vrtić »Marija Petković – Biser« svečano je otvoren u utorak 24. rujna. Vrtić je smješten u sjeni župne crkve Marija Majka Crkve u Aleksanrdovu, u Subotici, u prostorijama gdje su doskora bile smještene časne sestre Kćeri milosrđa. Objekt je preuređen te je sada postao mjesto boravka za 18 »Anđelčića« kako se zove skupina djece koja boravi u ovome prostoru. S djecom rade odgojiteljice *Emina Kujundžić* i *Biljana Mrđanov*, te teta *Neda* koja skrbi o hrani i higijeni. U ovome se vrtiću radi na hrvatskom jeziku, po programu Marije Montessori, a prisutan je i vjerski odgoj.

Otvorenju je prethodila svečana sveta misa koju je predvodio subotički biskup mons. Ivan Penzes, uz koncelebraciju svećenika Subotičke biskupije.

Zanimljivi su podaci da je kod ovogodišnjeg upisa, kako nam je rekao ravnatelj PU »Naša Radost« *Jašo Šimić*, u porastu obdanišni smještaj djece i to za 4 posto. »Prošle je godine upisano 4.040 malšana, a ove godine 4.078 djece. To je jedan od razloga za otvaranje vrtića. Osobito je u porastu jasleni smještaj, što je indikativno za nas. To je najmlađi uzrast i to je pokazatelj da roditelji rade i da im je neophodan smještaj djece. Nažalost, zabavište, odnosno postotak predškolskog uzrasta je u opadanju«, pojasnio je *Jašo Šimić*.

PU »Naša radost« sveukupno sada ima 56 objekata, te će ovih dana biti otvorena još dva vrtića. Kako je rečeno, jedan objekt je preseljen, a pokraj ovoga bit će otvoren još jedan novi objekt.

Nakon misnog slavlja biskup je s djecom razgovarao i o svojim dogodovštinama iz vrtića kada je on bio mali

Biskup Penzes blagoslovio je dvorište, gdje se djeca igraju, i sam objekt u kojem djeca borave

Pitali smo vlč. Ivicu Ivankovića Radaka, župnog vikara, koji je značaj ovoga vrtića u župnoj zajednici. »Jako je važno biti privržen zajednici i rasti u njoj. Stoga je ovaj vrtić najbolji način da netko od malih nogu živi svoju vjeru, raste u svojoj vjeri i župnu zajednicu osjeća kao svoju.«

Vrpca na ulasku u vrtić »Marija Petković – Biser« presjekli su subotički biskup mons. Ivan Penzes i Snežana Flego, savjetnica ravnatelja u PU »Naša Radost«

Druženje mališana, roditelja i uzvanika nakon otvorenja.

**PETAK
27.9.2013.****HRT 1**

06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:17 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:10 Vrijeme
10:11 Vrtovi svijeta - Vrtovi New Delhija,
11:00 Ni da ni ne: Seksualni odgoj
11:45 Abeceda zdravlja
12:00 Dnevnik 1
12:20 TV kalendar
12:33 Nasljednica s Vendavala
13:15 Reporteri
14:10 Abeceda zdravlja
14:20 Vijesti iz kulture
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:39 Vrijeme
14:40 Ekumena, religijski program
15:10 Indeks, emisija o školstvu
15:40 Alpe Dunav Jadran
16:13 Heartland
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:05 HAK - promet info
18:06 Abeceda zdravlja
18:18 Znanstveni krugovi
18:45 Putem europskih fondova
19:00 Iza ekrana
19:30 Dnevnik
20:03 zaba.hr, emisija pod pokroviteljstvom
20:05 Griffin i Phoenix, američki film
22:00 Na terapiji, TV serija
22:35 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:10 Putovanje u Vučjak, dramska serija
00:00 Nema dana do blagdana, američki film
01:35 Igrani film (strani) - repriza dnevnog filma
03:15 Znanstveni krugovi
03:45 Reprizni program
04:35 Emisija pučke i predajne kulture
05:05 Riječ i život, religijski program
05:35 Hrvatska uživo
06:25 Iza ekrana
06:50 Luda kuća

HRT 2

06:53 Mala TV
07:25 Tom i Jerry
07:50 Teletubbies
08:15 Papreni detektivi
08:35 Život s Derekom
09:00 Školski sat: Pogled u kazalište

10:25 Pozitivno
10:55 Biblija
11:05 Mjesto pod suncem - ostati ili otići
11:55 Hotel dvorac Orth
12:45 Hughove čarolije s tri sastojka, dokumentarna serija
13:10 Osmaši ne plaču, nizozemski film
14:45 Degraasi (7), serija za mlade
15:10 Školski sat: Pogled u kazalište
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Mjesto pod suncem - ostati ili otići (6), dokumentarna serija
17:20 Tree Hill 7, serija
18:05 Briljanteen
18:45 Novi klinici s Beverly Hillsa, serija
19:30 Mala TV
20:00 Kad Miki kaže da se boji
Tko su junaci Johnnyjevih pjesama
21:40 Ljubavnice
22:40 Nijemi svjedok
23:30 Nijemi svjedok
00:20 Sinovi anarhije
01:10 Noćni glazbeni program
02:30 Noćni glazbeni program - Glazbene emisije iz arhiva HTV-a
06:40 IN magazin R

nova

07:05 Monsuno, crtana serija
07:30 Fun with Flupe, crtana serija
07:40 Štrumpfovi, crtana serija
08:05 TV izlog
08:20 Kako vrijeme prolazi, serija
09:20 TV izlog
09:35 Djevojka imena Feriha, serija
10:35 Sutkinja Maria Lopez, serija
11:05 Ninja ratnici, serija
11:35 Zauvijek susjedi, serija
12:40 IN magazin R
13:25 Ninja ratnici, serija
13:55 Navy CIS, serija
14:50 Zora dubrovačka, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha, serija
20:59 LIDL - Minuta u Europi
21:00 Zora dubrovačka, serija
22:00 Navy CIS, serija
23:00 Spider-Man, igrani film

01:15 Dokaz života, igrani film
03:40 Ezo TV, tarot show
05:10 Duboko more, dok. film
05:50 Dnevnik Nove TV
06:40 Kraj programa

RTL

05:35 RTL Danas, informativna emisija
06:10 Exkluziv Tabloid, magazin
06:35 Ben 10: Ultimate Alien
07:00 Moji džepni ljubimci, animirana serija
07:20 Virus attack
07:40 Galileo - nove epizode
08:45 Obitelj Rey, telenovela
09:40 Tog se nitko nije sjetio!, game show
10:50 Avenida Brasil, dramska serija
11:50 Miješani brak, humorna dramska serija
12:50 Tajne, dramska serija
13:55 Sulejman Veličanstveni
15:00 Heroji iz strasti
16:00 Heroji iz strasti
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo - nove epizode
18:05 Exkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 RTL Vrijeme, informativna emisija
19:10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Vatrei prsten, fim katastrofe
23:05 Eurojackpot
23:10 Vatrei prsten, film katastrofe
23:30 Epidemija, igrani film, drama/ horor
01:35 Marinci, igrani film, akcijski

**SUBOTA
28.9.2013.****HRT 1**

07:32 TV kalendar
07:45 Bubnjevi Apaša, američki film
09:05 Normalan život
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Vrijeme
10:11 Subotom ujutro
11:45 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:10 Duhovni izazovi
13:40 Prizma, multinacionalni magazin
14:25 Kulturna baština
14:45 Kućni ljubimci
15:20 Smrt u sedamnaestoj, kanadski film

17:00 Vijesti
17:10 Vrijeme
17:11 HAK - promet info
17:20 Putovanja željeznicom
18:10 Manjinski mozaik
18:30 Lijepom našom
19:30 Dnevnik
20:00 Vrijeme
20:10 Sljedeća tri dana, američki film
22:30 Obitelj Borgia, serija
23:25 Dnevnik 3
00:00 Kraljica Margot, francuski film
02:18 Bubnjevi Apaša, američki film
03:31 Subotom ujutro
05:06 Reprizni program
05:20 Veterani mira
06:05 Prizma, multinacionalni magazin
06:50 Lijepom našom

HRT 2

06:55 Mala TV
07:20 Moj mali planet, crtana serija
07:25 Wot wot's, crtana serija
07:35 Jura iz džungle, crtana serija
08:00 Rimske tajne, serija za djecu
08:35 Babybonus, emisija pod pokroviteljstvom
09:05 Sportske igre mladih
09:20 Mjesto pod suncem - ostati ili otići
10:10 Miroslav Bulešić - Moja osveta je oprost, dokumentarni film
11:00 Pula: Proglašenje blaženim Miroslava Bulešića, prijenos mise
13:00 Dolina sunca, serija
14:30 Volim Hrvatsku
15:40 Obrtnik i partner
16:10 Poreč: Croatia Rally
17:20 Hokej na ledu, KHL: Medveščak - Barys Astana
20:00 Kaštelanski dir 2013.
21:10 Oblak, dokumentarni film
22:30 Sinovi anarhije
23:20 Zakon!, humoristična serija
23:55 Garaža, emisija
00:25 Noćni glazbeni program - spotovi
02:25 Noćni glazbeni program - Glazbene emisije iz arhiva HTV-a

nova

06:10 In magazin
06:45 Zauvijek susjedi
07:15 TV Izlog
07:30 Bratillas
07:35 Winx club

08:00 Mia i ja, animirana serija
08:25 Štrumpfovi, crtani film
08:50 Power Rangers samurai
09:20 Power Rangers samurai
09:45 Ninja ratnici, serija
10:45 Zauvijek susjedi, igrani film
11:50 Roditelji u bijegu, igrani film
13:45 Spider-Man, igrani film
16:00 Štrumpfovi, crtani film
16:30 Provjereno
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno - nastavak
17:45 Stella, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Ukrađeni identitet, igrani film
22:15 Ninja ubojica, igrani film
00:05 O za osvetu, igrani film
02:30 Dobri Nijemac, igrani film
04:20 Ezo TV, tarot show
05:50 Dnevnik Nove TV
06:40 Kraj programa

RTL

06:00 RTL Danas, informativna emisija
06:35 Obitelj Rey, serija
07:15 Krv nije voda, serija
08:10 Virus attack, animirana serija
08:30 Chuggington, animirana serija
09:00 Aladdin, animirana serija
09:25 Timon i Pumbaa, crtani film
10:10 Exkluziv Tabloid, magazin
10:55 Galileo - nove epizode, emisija
12:05 Čudesan izum, igrani film
13:55 Krokodil Dundee 2, film
16:10 Krv nije voda, serija
17:10 Milijunaši iz močvare, dokumentarna serija
17:50 Milijunaši iz močvare, dokumentarna serija
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 Galileo - nove epizode, emisija
20:00 Transporter 3, igrani film
22:20 Taxi 2, igrani film, akcijska komedija
00:10 Pogled u budućnost, film
02:00 Astro show, emisija uživo Prvi.

**NEDJELJA
29.9.2013.**

07:52 TV kalendar
08:05 Svi kraljevi ljudi, američki film
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Vrijeme
10:11 Press klub
11:00 Ubojstvo, napisala je
11:45 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje, emisija
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva, talk emisija
15:05 Mir i dobro, duhovni magazin
15:35 Divlji u srcu 7, serija
16:25 Vrtlarica, emisija
17:00 Vijesti
17:10 Vrijeme
17:11 HAK - promet info
17:15 Priče o avetnjacima
18:05 Volim Hrvatsku, dokumentarna emisija
19:30 Dnevnik
20:10 Stipe u gostima
20:50 Gospodska kuća - Eaton Place
21:40 Damin Gambit, emisija
22:25 Dnevnik 3
23:00 Klasika mundi
00:15 Igrani film
02:15 Press klub
03:05 Nedjeljom u dva
04:05 Damin Gambit, emisija
04:45 Mir i dobro, duhovni magazin
05:15 Plodovi zemlje, emisija
06:05 Split: More

06:53 Mala TV, animirani filmovi
07:20 Pipi Duga Čarapa, serija
07:45 Corto Malteze, animirana serija
08:10 Animanijaci, serija
08:35 Feliksova pisma
09:00 Grčki mitovi, serija za djecu
09:25 Ni da ni ne
10:17 Pozitivno
10:47 Biblija
10:57 Fažana: Misa, prijenos
12:05 The Penny Promise (Obećanje), američki film
13:40 Babybonus
14:15 Večer na 8. katu, talk-show

14:55 Koncert zabavne glazbe / festival
16:00 Nedjeljom lagano, zabavno-sportska emisija
19:30 Magazin LP
20:00 Mongoli, talijansko-francuski film
22:55 Jim Jones Revue, snimka koncerta
00:00 Noćni glazbeni program - spotovi
02:00 Noćni glazbeni program - Glazbene emisije iz arhiva HTV-a

06:40 Zauvijek susjedi, serija
08:05 TV Izlog
08:20 Bratillas, crtana serija
08:25 Winx club, crtana serija
08:50 Mia i ja, crtana serija
09:20 Štrumpfovi, crtana serija
09:45 Power Rangers samurai, crtana serija
10:15 Power Rangers samurai, crtana serija
10:40 Ninja ratnici, serija
11:40 Zauvijek susjedi, serija
12:45 Vještice iz Eastwica, serija
14:40 Čovjek iz Virginije, igrani film
16:30 Štrumpfovi, crtana serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 In magazin vikend
18:00 Nad lipom 35
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Stella, serija
21:25 Zavjet šutnje, igrani film
23:25 Prva nedjelja, igrani film
01:20 Otrovnja Ivy: Novo zavođenje, igrani film
02:55 Vještice iz Eastwica, serija R
04:35 Dnevnik Nove TV
05:25 Kraj programa

06:20 RTL Danas
07:00 Krv nije voda
07:50 Chuggington
08:20 Virus attack
08:40 Aladdin
09:05 Timon i Pumbaa
09:50 Galileo - nove epizode
11:00 InDizajn s Mirjanom

**HTV2 29.09. 2013 16:00
NEDELJOM, LAGANO
zabavno-sportska emisija**

Nedjeljno zabavno-sportsko popodne studijski je show za cijelu obitelj. Sjajan voditeljski par Mila Horvat i Duško Čurlić bit će zaštitni znak programa »Nedjeljom lagano«. U zabavno-sportskoj emisiji Mila i Duško će ugostiti protagoniste doma-

će sportske i društvene scene u ležernoj nedjeljnoj atmosferi posvećenoj sportu ali i drugim zanimljivim temama. Uključenja i reportaže iz svijeta sporta i zanimljivi gosti u studiju izmjenjivat će se s nastupima perjanica hrvatske glazbene scene koji će u domove cijeloj obitelji donijeti ponajbolje izvođače i pjesme u posebnim izvedbama uživo. Ekipa programa »Nedjeljom lagano« s veseljem očekuje sve gledatelje u ovom televizijskom zabavno-sportskom obiteljskom okupljalištu tijekom nadolazećih nedjeljnih popodneva. Voditelj projekta: Aleksandar Kostadinov
Voditelj: Mila Horvat i Duško Čurlić
Scenarij: Tomislav Baran
Redatelj: Tihomir Žarn
Urednik: Bruno Kovačević i Aleksandar Kostadinov

Mikulec
11.55 Milijunaši iz močvare
13.10 Na putu za Montevideo, dramska serija
14.10 Transporter 3, igrani film
16.30 Krv nije voda, serija
17.40 RTL Extra Magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.10 Galileo - nove epizode
20.00 Nevini - TV premijera, igrani film
22.00 CSI: Miami
00.45 Taxi 2, akcijska komedija
02.30 Astro show
03.30 RTL Danas
04.05 Kraj programa

**PONEDJELJAK
30.9.2013.**

06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:17 Kad srce zatrepri
10:00 Vijesti
10:10 Vrijeme
10:11 Ekspedicija: Pedeseti stupanj
11:00 Što vas žulja?
11:45 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:23 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:05 Glas domovine
13:30 Pogled preko granice - Hrvati u BiH
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Vrijeme
14:11 Vijesti iz kulture
14:18 Jezik za svakoga
14:30 Društvena mreža
16:03 Heartland
16:46 TV kalendar
17:11 100% poduzetnik

17:15 Hrvatska uživo
18:05 HAK - promet info
18:06 Jezik za svakoga
18:20 Potrošački kod
18:50 Odmori se, zaslužio si
19:30 Dnevnik
20:03 zaba.hr,
20:05 TV Bingo
20:25 Znanstveno popularni film
21:00 Fokus
22:00 Na terapiji
22:35 Dnevnik 3
23:10 Mala pljačka vlaka
01:50 Potrošački kod
03:15 Glas domovine
03:40 Što vas žulja?
04:25 Pogled preko granice - Hrvati u BiH
04:50 Reprizni program
05:10 Hrvatska uživo
06:00 Luda kuća (1), TV serija

07:25 Tom i Jerry, crtana serija
07:50 Teletubbies, animirana serija
08:15 Papreni detektivi, serija za djecu
08:35 Život s Derekom, serija za djecu
09:00 Školski sat
09:45 Sportske igre mladih
10:00 Briljanteen
10:40 Dr. Oz, talk-show
11:20 Obrtnik i partner, emisija pod pokroviteljstvom
11:55 Hotel dvorac Orth, serija
12:45 Hughove čarolije s tri sastojka, dokumentarna serija
13:10 Smrtonosna anestezija, američki film
14:45 Degraasi, serija za mlade
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik

16:30 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
17:20 Tree Hill 7, serija
18:00 Kuhajmo zajedno, emisija pod pokroviteljstvom
18:05 Svaki dan dobar dan
18:50 Dr. Oz, talk-show
19:30 Mala TV
19:55 Najava
20:00 Dobra žena 2, serija
20:45 Top Gear
21:40 Igra prijestolja serija
22:35 Domovina
23:30 Kalifornikacija serija
23:55 Lovci na natprirodno, serija
00:40 Noćni glazbeni program - spotovi
02:40 Noćni glazbeni program

07:15 Monsuno, crtana serija
07:40 Štrumpfovi, crtana serija
08:05 TV izlog
08:20 Kako vrijeme prolazi, serija
09:20 TV izlog
09:35 Djevojka imena Feriha, serija
10:35 Sutkinja Maria Lopez, serija
11:05 Ninja ratnici, serija
11:35 Zauvijek susjedi, serija
12:40 IN magazin
13:25 Ninja ratnici, serija
13:55 Navy CIS, serija
14:40 Zora dubrovačka, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV

20:05 Djevojka imena Feriha
20:59 LIDL
21:00 Zora dubrovačka, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Navy CIS, serija
23:25 Pobješnjeli Max 3, igrani film
01:35 Divino novo ruho
02:10 Sutkinja Maria Lopez
02:35 Ezo TV, tarot show
03:35 Navy CIS
04:20 Divino novo ruho
05:05 Dnevnik Nove TV R
05:55 Kraj programa

05:55 RTL Extra Magazin
06:40 Ben 10: Ultimate Alien
07:05 Moji džepni ljubimci
07:25 Virus attack
07:40 Miješani brak
08:45 Galileo - nove epizode
09:40 Tko će ga znati!
10:50 Obitelj Rey, telenovela
11:40 Avenida Brasil
13:00 Miješani brak, humorna dramska serija
13:45 Na putu za Montevideo, dramska serija
14:55 Tajne, dramska serija
16:00 Heroji iz strasti, dramska serija
16:55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
17:05 Galileo - nove epizode
18:10 Exkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 RTL Vrijeme
19:10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Tajne, dramska serija
21:00 Sulejman Veličanstveni - nove epizode, povijesna dramska serija
22:10 Lovac na ubojice - TV premijera, igrani film, akcijski
00:00 RTL Vijesti
00:25 CSI: Miami
03:55 RTL Danas

UTORAK 1.10.2013.

06:42 TV kalendar
06:52 100% poduzetnik
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatrepri
10:00 Vijesti
10:10 Vrijeme
10:11 Ekspedicija: Pedeseti stupanj - na zemljopisnoj širini ekstreme
11:00 Što vas žulja?
11:45 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:23 Nasljednica s Vendavala
13:05 Reporter
14:10 Vrijeme

14:11 Vijesti iz kulture
14:18 Jezik za svakoga
14:30 Društvena mreža
14:35 Društvena mreža: Strani dokumentarni film
15:25 Društvena mreža
16:00 Heartland, serija
16:45 TV kalendar
17:00 Vijesti
17:10 Vrijeme
17:11 100% poduzetnik
17:15 Hrvatska uživo
18:05 HAK - promet info
18:06 Jezik za svakoga
18:20 Pravilo
18:50 Odmori se, zaslužio si, TV serija
19:30 Dnevnik
20:03 zaba.hr
20:05 Lea i Darija, TV serija
20:50 I to je Hrvatska: Poljud
21:05 Dokumentarni film C - Pogledi
22:00 Na terapiji, TV serija
22:35 Dnevnik 3
23:10 Zdravo društvo
23:55 Koncert
00:55 Pravilo 72
01:25 Znanstvenopopularni film
01:55 Zdravo društvo
02:40 Duhovni izazovi
03:10 Jezik za svakoga
03:30 Što vas žulja?
04:15 Reprizni program
05:10 Hrvatska uživo
06:00 Luda kuća, TV serija

06:55 Mala TV
07:30 Crtani film
07:40 Crtani film
07:50 Teletubbies
08:15 Papreni detektivi
08:35 Život s Derekom
09:00 Školski sat
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz, talk-show
11:05 Mjesto pod suncem - ostati ili otići
11:55 Hotel dvorac Orth, serija
12:45 Hughove čarolije s tri sastojka
13:10 The Kid From Nowhere, američki film
14:45 Degrassi, serija za mlade
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Mjesto pod suncem
17:20 Tree Hill 7, serija
18:00 Kuhajmo zajedno
18:05 Svaki dan dobar dan
18:50 Dr. Oz, talk-show
19:30 Mala TV
19:55 Najava
20:00 Dobra žena 2, serija
20:45 Brazil s Michaelom Palinom
21:40 Igra prijestolja, serija
22:35 Domovin, serija
23:30 Kalifornikacija, humoristična serija
23:55 Lovci na natprirodno,

00:40 Noćni glazbeni program
02:40 Noćni glazbeni program

06:40 In magazin vikend
07:15 Monsuno
07:40 Štrumpfovi
08:05 TV izlog
08:20 Kako vrijeme prolazi
09:20 TV izlog
09:35 Djevojka imena Feriha
10:35 Sutkinja Maria Lopez
11:05 Ninja ratnici, serija
11:35 Zauvijek susjedi, serija
12:40 IN magazin
13:25 Ninja ratnici
13:55 Navy CIS, serija
14:50 Zora dubrovačka, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha, serija
20:59 LIDL - Minuta u Europi
21:00 Zora dubrovačka, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Navy CIS, serija
23:25 Surova Amerika, Igrani film
01:20 Nikita, serija
02:05 Sutkinja Maria Lopez
02:30 Ezo TV
03:30 Navy CIS, serija
04:15 Nikita, serija
05:00 Dnevnik Nove TV

05:45 RTL Danas
06:20 Exkluziv Tabloid
06:45 Ben 10: Ultimate Alien
07:10 Moji džepni ljubimci
07:30 Virus attack
07:50 Miješani brak
08:50 Galileo - nove epizode
09:45 Tog se nitko nije sjetio!
10:55 Obitelj Rey, telenovela
11:50 Avenida Brasil, dramska serija
13:00 Miješani brak
13:50 Sulejman Veličanstveni
15:00 Tajne, dramska serija
16:00 Heroji iz strasti, dramska serija
16:55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
17:05 Galileo
18:05 Exkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Tog se nitko nije sjetio!
20:00 Tajne, dramska serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:10 Chuck, sada možete poljubiti Larryja, igrani film
00:20 RTL Vijesti, informativna emisija

00:40 Lovac na ubojice - TV premijere, igrani film
02:35 Astro show
03:35 RTL Danas, informativna emisija

SRIJEDA 2.10.2013.

06:42 TV kalendar
06:52 100% poduzetnik
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatrepri
10:00 Vijesti
10:10 Vrijeme
10:11 Ekspedicija
11:00 Što vas žulja?
11:45 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:23 Nasljednica s Vendavala
14:10 Vrijeme
14:11 Vijesti iz kulture
14:18 Jezik za svakoga
14:30 Društvena mreža
16:00 Heartland, serija
16:45 TV kalendar
17:00 Vijesti
17:10 Vrijeme
17:11 100% poduzetnik
17:15 Hrvatska uživo
18:05 HAK - promet info
18:06 Jezik za svakoga
18:20 Eko zona
18:50 Odmori se, zaslužio si
19:25 Najava
19:30 Dnevnik
20:03 zaba.hr
20:10 Takvim sjajem može sjati - Zagrebačka škola šansone
21:00 Paralele
21:30 Pola ure kulture
22:00 Na terapiji, TV serija
22:35 Dnevnik 3
23:10 Lovci na glave, norveško-njemački film
00:50 Koncert
01:50 Takvim sjajem može sjati - Zagrebačka škola šansone, dokumentarna serija
02:40 Paralele
03:10 Pola ure kulture
03:35 Što vas žulja?
04:20 Eko zona
04:50 Kulturna baština
05:10 Hrvatska uživo
06:00 Luda kuća, TV serija

06:55 Mala TV
07:30 Crtani film
07:40 Crtani film
07:50 Teletubbies
08:15 Papreni detektivi
08:35 Život s Derekom, serija za djecu

09:00 Školski sat
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz (3), talk-show
11:05 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
11:55 Hotel dvorac Orth, serija
12:45 Hughove čarolije s tri sastojka, dokumentarna serija
13:10 Netko ih je gledao, američki film
14:45 Degrassi, serija za mlade
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
17:20 Tree Hill 7, serija
18:00 Kuhajmo zajedno, emisija pod pokroviteljstvom
18:05 Svaki dan dobar dan
18:50 Dr. Oz, talk-show
19:30 Mala TV
20:00 Nogomet, LP
23:30 Kalifornikacija, serija
23:55 Lovci na natprirodno
00:40 Noćni glazbeni program - spotovi
02:40 Noćni glazbeni program - Glazbene emisije iz arhiva HTV-a

06:40 IN magazin
07:15 Monsuno, crtana serija
07:40 Štrumpfovi
08:05 TV izlog
08:20 Kako vrijeme prolazi
09:20 TV izlog
09:35 Djevojka imena Feriha
10:35 Sutkinja Maria Lopez
11:05 Ninja ratnici, serija
11:35 Zauvijek susjedi, serija
12:40 IN magazin
13:25 Ninja ratnici, serija
13:55 Navy CIS, serija
14:50 Zora dubrovačka
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:00 Zora dubrovačka, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Navy CIS, serija
23:25 Za ljubav je previše troje, igrani film
01:15 Nikita, serija
02:00 Sutkinja Maria Lopez
02:25 Ezo TV, tarot
03:25 Navy CIS, serija
04:10 Nikita, serija
04:55 Dnevnik Nove TV
05:45 Kraj programa

05.50 RTL Danas
06.25 Ekkluziv Tabloid
06.50 Ben 10: Ultimate Alien
07.15 Moji džepni ljubimci
07.35 Virus attack
07.50 Miješani brak, humorna dramska serija
08.55 Galileo
09.50 Tog se nitko nije sjetio!, game show
11.00 Obitelj Rey, telenovela
11.50 Avenida Brasil
13.05 Miješani brak
13.55 Sulejman Veličanstveni
15.00 Tajne, dramska serija
16.00 Heroji iz strasti
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 RTL Vrijeme
19.10 Tog se nitko nije sjetio!
20.00 Tajne, dramska serija
21.00 Sulejman Veličanstveni
22.10 Sherlock i Watson
23.05 Sherlock i Watson
00.00 RTL Vijesti
00.20 Chuck, sada možete poljubiti Larryja, igrani film, komedija
02.30 Astro show, show, emisija uživo
03.30 RTL Danas, informativna emisija

ČETVRTAK 3.10.2013.

06.42 TV kalendar
06.52 100% poduzetnik
06.55 Dobro jutro, Hrvatska
08.00 Vijesti

09.15 Kad srce zatreperi
10.00 Vijesti
10.10 Vrijeme
10.11 Ekspedicija
11.00 Što vas žulja?
11.45 TV kalendar
12.00 Dnevnik 1
12.23 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13.05 Reporter
14.10 Vrijeme
14.11 Vijesti iz kulture
14.18 Abeceda zdravlja
14.30 Društvena mreža
14.35 Društvena mreža: Tvorci promjene
15.25 Društvena mreža
16.00 Heartland, serija
16.45 TV kalendar
17.15 Hrvatska uživo
18.05 HAK - promet info
18.06 Abeceda zdravlja
18.20 Turistička klasa
18.50 Odmori se, zaslužio si, TV serija
19.25 Najava
19.30 Dnevnik
20.03 zaba.hr
20.05 Večer na 8. katu, talk-show
20.55 I to je Hrvatska: Jarun
21.10 Labirint, unutrašnjopolitički magazin
22.00 Na terapiji, TV serija
22.35 Dnevnik 3
23.00 Vijesti iz kulture
23.10 Drugi format
23.55 Koncert
00.55 Večer na 8. katu
01.45 Labirint
02.30 Drugi format
03.15 Turistička klasa
03.45 Što vas žulja?
04.30 Reprizni program
05.10 Hrvatska uživo

06.00 Luda kuća, TV serija

06.55 Mala TV
07.30 Crtani film
07.50 Teletubbies
08.15 Papreni detektivi
08.35 Život s Derekom
09.00 Školski sat
09.45 Svaki dan dobar dan
10.25 Dr. Oz
11.05 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
11.55 Hotel dvorac Orth, serija
12.45 Hughove čarolije s tri sastojka, dokumentarna serija
13.10 Žena na rubu, američki film
14.45 Degrassi, serija za mlade
15.10 Školski sat
16.00 Regionalni dnevnik
16.30 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
17.20 Tree Hill 7, serija
18.00 Kuhajmo zajedno, emisija pod pokroviteljstvom
18.05 Svaki dan dobar dan
18.50 Dr. Oz, talk-show
19.30 Mala TV
20.00 Dobra žena 2, serija
20.45 Nogomet, Europska liga - emisija
21.00 Nogomet, Europska liga: Ludogorec - Dinamo, prijenos
22.55 Nogomet, Europska liga - emisija i sažeci
23.45 Kalifornikacija,

humoristična serija
00.10 Lovci na natprirodno, serija
00.55 Noćni glazbeni program - spotovi

06.40 IN magazin R
07.15 Monsuno, crtana serija
07.40 Štrumpfovi, crtana serija
08.05 TV izlog
08.20 Kako vrijeme prolazi, serija
09.20 TV izlog
09.35 Djevojka imena Feriha, serija
10.35 Sutkinja Maria Lopez, serija
11.05 Ninja ratnici, serija
11.35 Zauvijek susjedi, serija
12.40 IN magazin R
13.25 Ninja ratnici, serija
13.55 Navy CIS, serija
14.50 Zora dubrovačka, serija
15.50 Zauvijek susjedi, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 In magazin
18.05 Kako vrijeme prolazi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Djevojka imena Feriha
20.59 LIDL - Minuta u Europi
21.00 Zora dubrovačka, serija
22.00 Provjereno
23.05 Večernje vijesti
23.25 Navy CIS, serija
00.25 Dinamit Jackson, igrani film
02.15 Nikita, serija
03.00 Sutkinja Maria Lopez

03.25 Ezo TV
04.25 Navy CIS, serija
05.10 Nikita, serija
05.55 Dnevnik Nove TV

05.45 RTL Danas
06.20 Ekkluziv Tabloid
06.45 Ben 10: Ultimate Alien
07.10 Moji džepni ljubimci
07.30 Virus attack
07.50 Miješani brak
08.50 Galileo - nove epizode
09.45 Tog se nitko nije sjetio!
10.55 Obitelj Rey
11.50 Avenida Brasil
13.00 Miješani brak
13.50 Sulejman Veličanstveni
15.00 Tajne
16.00 Heroji iz strasti
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo - nove epizode
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.05 RTL Vrijeme, informativna emisija
19.10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Tajne
21.00 Sulejman Veličanstveni - nove epizode
22.00 CSI
23.00 CSI
00.00 RTL Vijesti, informativna emisija
00.20 Sherlock i Watson, kriminalistička serija
02.15 Astro show, emisija uživo
03.15 RTL Danas, informativna emisija
03.50 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13,05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19,30 - 20,00

• Europski magazin - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • Kulturna povijest (utorkom) • Znanjem do zdravlja (srijedom) • Razmišljanje dopušteno (četvrtkom) • Tjedni vodič (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA: Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

Sudačka bruka u Svilojevu

SONTA – U srijedu i nedjelju odigrane su utakmice 6. i 7. kola. Sončani su u srijedu ugostili Rastinu 1918 i u vrlo dinamičnoj i borbenoj igri osvojili prve bodove pobjedom od 4 – 0, poluvrijeme 1 – 0. Dunav iz Bačkog Monoštora odigrao je u Somboru protiv OFK Metalca neodlučeno 1 – 1. Dinamovci su u 7. kolu gostovali u susjednom Svilojevu. U općinskom derbiju zaslužio su pretrpjeli poraz od ekipe Terekveša rezultatom 2 – 3, poluvrijeme 1 – 0. Od dva odlična takmaca, domaćin je bio bolji upravo za taj jedan zgoditak razlike. Prvo poluvrijeme obilježili su stalni napadi Terekveša i brojne prigode. Obrana Dinama bila je čvrsta i izdržala sve pritiske, a u jednoj munjevitoj kontri Marko Vidaković je zatresao mrežu domaćina u 40. minuti i to je bio rezultat prve dionice. Terekveš je poravnao rezultat u 51. minuti, nakon očitog prekršaja nad vratarom Čopićem, kojega nesigurni sudac Štulić nije sankcionirao. U nastaloj gužvi nogometaši Dinama su ga nagurali, glasno psovali i vrijeđali, no on nije imao smjelosti niti jednom od plavih dodijeliti čak niti javnu opomenu. Osam minuta kasnije domaćini su došli u prednost od 2 – 1 iz opravdano dosuđenog penala. Plavi su u 76. minuti preko Brkina poravnali na 2 – 2, a na travnjaku su već sijevale varnice. Igralo se sve oštrije, a nekoliko obojanih nedopuštenih startova sudac uopće nije sankcionirao. U takvoj igri bolje su se snašli domaćini, pa su pobjedu osigurali svojim trećim zgoditkom u 83. minuti.

I. A.

Poraz protiv Radničkog

BAJMOK – Nogometaši Zrinjskog 1932 doživjeli su prvi poraz na gostovanju kod Radničkog (2-0) u 4. kolu Gradske nogometne lige. U sljedećem kolu na svom terenu u nedjelju, 29. rujna, od 15,30 dočekuju momčad Elektrovojvodine.

Bačka 1901 – Palić 2:0

SUBOTICA – Golovima Ivanovića Bačka 1901 je u lokalnom derbiju Srpske lige Vojvodine svladala Palić s 2-0 i sada s 9 osvojenih bodova zauzima 9. mjesto na tablici. Naredni ligaški duel crveno-bijeli imaju u nedjelju, 29. rujna, protiv Dunava u Starim Banovcima.

Turnir prijateljstva

SUBOTICA – Organizator i domaćin malonogometnog turnira prijateljstva momčad John Deera pobjedom u finalnom susretu protiv momčadi Stara Moša iz Osijeka (6-1) osvojila je naslov pobjednika natjecanja u kojemu su još sudjelovale i ekipe Ameba (Osijek) i Shandor United (Subotica). Turniru su kao gosti nazočili i predstavnici NK Slavonac (Tenja), a prijateljsko druženje upriličeno je na salašu Vlatka Vojnić Purčara

u Đurđinu. Uzvratni turnir planiran je za prosinac u Osijeku. Rezultati: John Deer – Ameba 4:0, Shandor United – Stara Moša 2:2 (1:2), Shandor United – Ameba 4:1.

ŠAH

Neodlučeno protiv Gunaroša

GUNAROŠ – Šahisti Zrinjskog nastavljaju s dobrim rezultatima, pa su u nedjeljnom duelu protiv domaće ekipe Gunaroša odigrali nedolučeno 4:4. U sljedećem, posljednjem kolu Međuopćinske lige sastaju se s momčadi Starog Žednika, a trenutačno zauzimaju deseto mjesto na prvenstvenoj tablici.

SPORTSKI RIBOLOV

Bački ribolovci opet prvoligaši

BAČ – Sportski ribolovci USR-a »Podunavlje« iz Bača, nakon posljednja dva kola Druge lige Srbije koje je održano na jezeru Čelije kod Kruševca, premoćno su osvojili prvo mjesto i plasirali se u prvu, »Master« ligu. Ovom uspjehu doprinijela su tri člana hrvatske zajednice iz Bača – Milan Krstić, Ante Čavar i Antun Flipović. Ujedno, Milan Krstić je i pojedinačno osvojio drugo mjesto u ligi. Ekipu Bača činili su još i Slavko Milošević, Dragan Kopanja, Pavel Čapelja i Jan Krajčik.

S. Č.

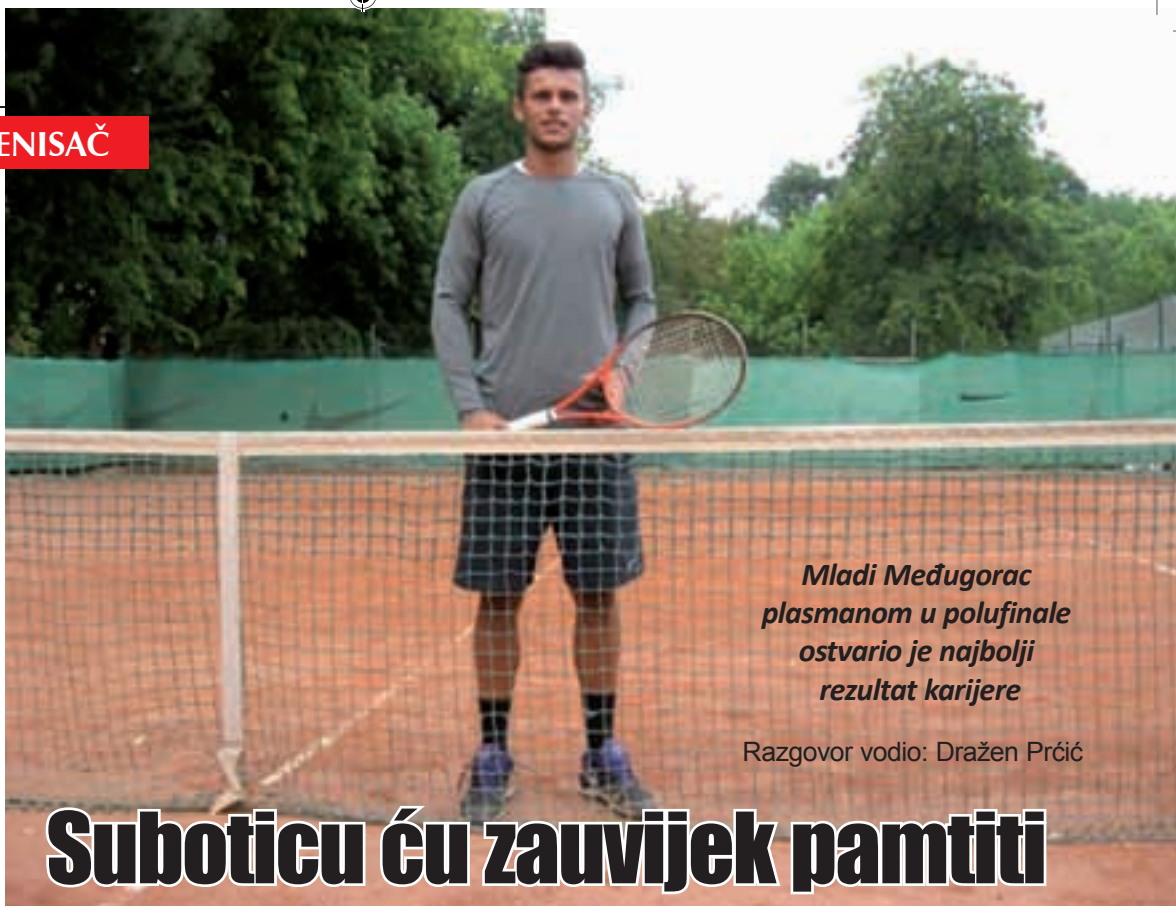

27. rujna 2013.

FRANJO RASPUDIĆ, TENISAČ

Nedavni nastup na Futures turniru u Subotici, ITF natjecanju za nagradni fond od 10.000 \$, mladi Međugorac *Franjo Raspudić* zasigurno će zauvijek pamtiti. Odličnim igrama i trima pobjedama stigao je do svog prvog polufinala, ostvarivši najbolji rezultat u profesionalnoj karijeri. Vrijednom rezultatu zahvaljujući kojem je ostvario značajni pomak na svjetskoj ranking ljestvici, pridonio je i domaćinski ugođaj boravka u paličkoj obitelji *Sabanov* s kojom ga veže životno i sportsko prijateljstvo.

»Na subotički Futures sam stigao kao 1177. igrač svjetske ljestvice, ali sam zahvaljujući pobjedama na terenima TK Spartak u Dudovoj šumi napredovao za par stotina mjesta. Ovaj će mi tjedan zauvijek ostati u najljepšem sjećanju, jer sam konačno uspio potvrditi svoj talent i tenisačku kvalitetu svladavši protivnike koji su po rankingu bili mnogo bolje plasirani od mene. Do ovoga turnira imao sam samo jedan plasman u četvrtfinale, ali sada sam pokazao kako mogu biti još bolji i vjerujem kako ću u sljedećoj sezoni ostvariti još zapaženijih rezultata«, obrazložio je tenisač Franjo Raspudić zašto će mu Subotica ostati zauvijek draga.

Mladi Međugorac plasmanom u polufinale ostvario je najbolji rezultat karijere

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Suboticu ću zauvijek pamtiti

KARIJERA U RAZVOJU

Službeno treći tenisač iz Međugorja, poslije javnosti mnogo poznatijih *Marina Čilića* i *Ivana Dodiga*, 23-godišnji Franjo Raspudić karijeru je započeo u ovom glasovitom hercegovačkom mjestu, iako je po rođenju Mostarac.

»Tenis sam počeo igrati na terenima obitelji Dodig, a sve je to počelo na očev upit bih li se htio okušati s reketom u ruci. Prihvatio sam i zavoлио tenis. Uslijedile su godišne treniranja i brojni uspjesi u pionirskom i juniorskom uzrastu na teritoriju BiH, ali

sam želio napredovati još više i sa šesnaest godina sam se zaputio u Njemačku u Stuttgart, gdje sam na tamošnjoj akademiji proveo pune četiri godine. Nažalost, zbog specifičnog aranžmana u ovoj tenisačkoj ustanovi nisam imao puno prilike igrati turnire, pa je moja profesionalna karijera pomalo kasnila. Zbog toga se moji bolji rezultati tek očekuju u bliskoj budućnosti, jer trebalo je ipak nekoliko godina stjecanja turnirskog iskustva. Vjerujem kako ću sa subotičkim Futuresom započeti niz...«

TENISKI PROFIL

Franju Raspudića krasi neosporni teniski talent, ali do još boljih i većih igračkih rezultata mora popraviti neke od segmenata svoje igre. Prije svega forhand.

»Točno je da moram raditi na svom forhandu i predstojeću stanku između dviju sezona ću posvetiti poboljšanju ovoga udarca. S druge strane moje najjače oružje je

bekhand, uz dosta jak servis i solidnu igru na mreži, te brzina i izdržljivost zahvaljujući kojima mogu parirati i znatno bolje plasiranim rivalima. Sve mečeve u Subotici sam dobio nakon velike borbe i često sam čak bio i u izgubljenim situacijama, ali sam se upravo zahvaljujući navedenim tjelesnim faktorima uspio obraniti i na koncu slaviti pobjede.«

SUBOTICA

»Drugi put sam u Subotici, ponajprije zahvaljujući prijateljstvu s *Ivanom* i *Matejom Sabanovim*, tenisačima s kojima nastupam za TK Osijek i tijekom nastupa na Futuresu stanovao sam kod njih i zbilja se osjećao kao doma. Profesionalnom igraču to puno znači, jer smo tijekom cijele godine stalno po hotelima, hostelima ili privatnim sobama. Zbog toga bih volio još koji put vratiti se u Suboticu, ali kao znatno bolje rangirani tenisač«, pohvalio je svoje domaćine mladi Međugorac Franjo Raspudić.

POGLED S TRIBINA

Košarkaši

Za neke će četvrto mjesto hrvatske košarkaške reprezentacije na Europskom prvenstvu biti osrednji uspjeh, osobito s obzirom na to kako nije osvojena niti jedna medalja, ali četvrto mjesto je veliki uspjeh ove generacije i temelj novih, budućih zapaženih rezultata. Jer, vratimo se samo par tjedana unatrag i sjetimo

strepnje za plasman u skupini u drugu rundu natjecanja, osobito nakon uvodnog debakla protiv Španjolske. Serija od osam uzastopno dobivenih susreta ulazi u povijest EP-a, a pokraj prvog mjesta u skupini donijela je i plasman u polufinale, prvo nakon dugih 18 godina. Nekada sila svjetske i europske košarke, Hrvatska je godinama tavorila u donjem domu igrajući samo epizodne uloge na velikim natjecanjima. Sve do Slovenije, izbornika Jasmina Repeše i neustrašivih hrvatskih košarkaša predvođenih Bojanom Bogdanovićem, koji je izabran u idealnu petorku Europskog prvenstva 2013.

Također, uz plasman među četiri najbolje momčadi Staroga kontinenta, hvale vrijedan je povratak navijača na tribine uz frenetično bodrenje, što prijašnjih godina nije bio slučaj kada je ovaj sport u pitanju. Iz susreta u susret navijači iz cijele Hrvatske, ali i iz dijaspe, hrli su u dvoranu Stožice, uljepšavajući prekrasni okvir priče o buđenju hrvatske košarke. Nemojmo smetnuti s uma kako je četvrta Hrvatska iz sebe ostavila domaćina Sloveniju, Ukrajinu, Srbiju, Italiju, Rusiju, Makedoniju, BiH i druge sudionike smotre najboljih europskih reprezentacija.

Konačno, zahvaljujući rezultatu iz Slovenije ostvaren je izravni plasman na Svjetsko prvenstvo iduće godine u Španjolskoj, te naredni europski šampionat.

Svaka čast košarkaši. Budućnost pripada vama!

D. P.

NOGOMET

Proboj Rijeke

Pobjedom protiv Istre 1961 (3-2), Rijeka je zahvaljujući boljoj gol razlici pretekla Hajduk na prvenstvenoj tablici, zaostajući samo bod iza vodećeg Dinama.

Ostali rezultati 10. kola 1. HNL: Osijek – Dinamo 0:1, Hajduk – Zadar 1:0, Slaven – Split 1:2, Lokomotiva – Hrv. dragovoljac 2:1

FUTSAL

Plasman na Euro

Ukupnim rezultatom 7:1 protiv Slovačke u dodatnim kvalifikacijama hrvatska futsal reprezentacija izborila je plasman na Europsko prvenstvo u Belgiji i nakon 12 godina izborila mjesto na smotri najboljih momčadi Europe.

RUKOMET

Uspješan start

Tri gola razlike (24:21) protiv Celja donijela su uspješan start rukometašima Zagreb CO u novoj sezoni Lige prvaka. Najbolji u redovima višestrukog hrvatskog šampiona bili su vratar Stevanović (11 obrana) i Mandalinić (7 golova). U sljedećem kolu protivnik Zagrepčanima bit će Motor Zaporozje.

HOKEJ

Medveščak – SKA 4:3

Nakon serije od sedam poraza u natjecanju KHL, hokejaši Medveščaka zabilježili su pobjedu na svom ledu (4-3) protiv najskuplje momčadi lige, SKA iz Sankt Petersburga. Zanimljivo, medvjedi su jedine pobjede u 9 kola zabilježili protiv najboljih momčadi druge po jačini svjetske lige.

TENIS

Dodig hrvatski broj jedan

Devetomjesečna suspenzija Marina Čilića polagano ga spušta na ATP ljestvici, pa je od ovoga ponedjeljka Ivan Dodig, trenutačno 34. svjetski tenisač, po prvi puta postao hrvatski broj jedan. Čilić zauzima 35., a Ivo Karlović 80. mjesto na najnovijoj svjetskoj ranking ljestvici.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suterenom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Izrađujem hrastove čamce, 3 do 6 metara dužine i jasenova vesla. Prijevoz po dogovoru. Petar Okruglić, Morović Tel.: 064-3467056 www.okruglic-camci.co.rs

Prodajem Singer šivaći stroj star preko 100 godina. Malo korišten, sačuvan s originalnim papirima, za 100 eura. Tel.: 572-875; 0638838747; 0690094246;

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Crikvenica – izdajem apartmane blizu mora. Tel.: +385 51 241-053.

Prodajem Renault CLIO 1,2 crvene boje, 3 vrata, decembar 2011, prešao 4500 km. Tel.: 063/516-300.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Nudim uslužno kuhanje domaćeg sapuna, sirovina osigurana. 50 posto gotovog sapuna nudim osobi koja poznaje tehnologiju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem stan u Zagrebu – Gajnice, 52,80m² + ostava u podrumu. Stan ima 2 sobe, kuhinju, kupaoću, wc, predsoblje, terasu. Neposredna blizina vrtića, škole, ambulante, tržnice i ostalih sadržaja. Tel.: 064-3690680.

Izrađujem po narudžbi ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke, mađarske i bizovačke papuče. Tel.: 064 0543720.

Povoljno dekoriranje dvorana za vjenčanja i rođendane, izrada perlica za zvanice, poklon korpe i dekorativno pakiranje darova. Tel.: 064 0543720.

Prodajem ulični dio obiteljske kuće. U jednom dijelu potrebna adaptacija. Postoji struja, voda, kanalizacija, kablovska. U najljepšem je dijelu Kertvaroša. Cijena 40.000 eura. Tel.: 024 572-875, 063 8838747, 069 0094246.

Prodajem salaš i 2 jutra zemlje kod željezničke stanice Ljutovo, Mažuranićeva 21. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno TIP 500, TIP 400 meko i oštro od 1, 5, 25 kg. Tel.: 024562-415 ili 064 2779948.

Prodajem slamu – žitnu i zobnu s njive, i čutke. Tel.: 532-570 ili 060 0532570.

Crikvenica, izdajem apartmane blizu mora. Tel.: 385 51 241053.

Mijenjam 2 jutra zemlje i salaš u Ljutovu za garsonjeru u Subotici. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno T-500 krušno, T- 400, čisto i T- 400 oštro. Po narudžbi pečem domaći kruh. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem bojler 10 litara, aspirator i električnu biciklu malu. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem kuću-vikendicu na obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

U centru se izdaje lijep poslovni ured od 35 m² – dvije prostorije s parkingom, na tihom i mirnom mjestu. Cijena 100 eura. Tel.: 064 9738601

Prodajem kuću u Gornjem Tavankutu, 120 m², sendvič zid, etažno grijanje s okućnicom, Tel.: 061 1478823

Prodajem noviju kuću iza Dudove šume, trosobnu s dvorištem, dodatnim prostorijama i garažom. Cijena po dogovoru. Tel.: 064 2525946

Prodajem zemlju 5,62 ha od 2 parcele (cca 10 jutara), Šupljak (ko Palić), 3 km iza stare škole, produžetak senčanske ljetnje ceste, uz kanal. Cijena: 63.000 eura. Tel.: 061 2724822 i 063 1648043.

Izdajem opremljen stan veličine 25 m četvornih sa zasebnim ulazom. Ulica Branka Pešića 41, Zemun. Dogovor na broj telefona 011 3077036 ili 011 2104257.

Hrvatska likovna udruga
»CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge.
Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vuković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO:

Auto spojio Jelenu i Vladimira

Protekle subote u bračne su vode uplovili Jelena Mlinko i Vladimir Zečević. Na svetoj misi održanoj u crkvi Marije Majke Crkve nije bilo mjesta za sjedenje, koliko se okupilo rodbine i prijatelja. Govoreći o mladima, velečasni Ivica Ivanković Radak istaknuo je kako se u Bibliji često navodi svadba. Svadbenim slavljem izražava se slava i radost koja vlada na nebesima, slika braka i obitelji poruka je koju je Bog uputio ljudima, preko primjera braka poslana je poruka izabranom narodu – istaknuo je župnik i dodao kako se Krist upravo prvi put pojavio u svojoj misiji na svadbi u Kani. On je ukazao i na to što je ljubav, na kojoj počiva brak: »Muž se treba žrtvovati za ženu, žena za muža, kao što se Crkva žrtvuje za Krista. Riječ ljubav se čini ispraznom jer je koristimo za sve i svašta. Kršćansko značenje riječi ljubav je žrtvovanje. To je kada dajemo drugima kako bi njima bilo lijepo, a ne nama. Takvo davanje prima zauzvrat i više nego što je dalo. To je moja poruka i mladencima, žrtvovati se, učiniti nešto da drugoga usrećimo. Ako je onaj drugi sretan, sretan sam i ja. U Bibliji se spominje i sol koja ne dopušta da se zemlja pokvari. Sol koja je potrebna za vaš brak je ljubav, da se brak ne obljutavi, ta sol je žrtvovanje. Sebičnost - da meni bude lijepo - nije ljubav. Neka vas u životu prati poruka Kristove ljubavi, požrtvovanosti, i neka to bude sol koja će vas pratiti do konca vašeg života.«

Nakon crkvenog obreda uslijedilo je vjenčanje u Gradskoj kući, te svadbeno slavlje u dvorani Balint. Mlade je vozio veliki crni džip s pločicama na kojima je pisalo »Jelena i Vladimir«. To je posebno zanimljivo jer su se Jelena i Vladimir zapravo upoznali preko automobila. Naime, Jelena je htjela kupiti kola, tražila je neku dobru kombinaciju rabljenog ali kvalitetnog vozila. Putem nekih kontakata potraga ju je dovela do Vladimira. Nakon upoznavanja, uslijedili su sastanci, rodila se ljubav i na koncu je prerasla u brak!

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA Poskupijo onibus pojeptinijo pekmez

Piše: Branko Ivković

Vo mene opet čeljadi da vam štogod ispričam, mislijo sam očitit, al šta ću čitit kojeg andraka kad danas niko više ne čuti, ta već i malo dite kad mu se štogod kaže jel naredi kaže natrag više neg što triba, a o ovim politikunima da ne divanim. Sad ćete me pitat šta su to, a i meni je niki dan moj pajdaš Pera objasnijo. kaže on vako, »ta Braniša ti ako ne svaćaš skroz si glupav da prostiš vidiš valjda da u našim vladama, a imademo ji u svakoj varoši postojidu politikuni, a njima iza leđa divane i naređivadu šta ćedu divanit tajkuni, baš ti je svedno moj Braniša koji su na vlasti, ta nji sve jedan gazda plaća«. Ja se sve niki začudijo i šnjotam da je moždar Pera u pravu, ta da otkaleg okreneš oni svi dobro prodedu, a mi koji guslamo po njivi jal u fabriki nadrljamo, jal uvatimo za kraći kraj, mislim ja onako za se »ta nije ovaj Pera taki glupav ko što izgleda, on se samo tako češlja«. Niki dan sićam se tili niki naši tajkuni kupit zadrugu al sad čutidu, ta ko bog su se digod našli i dogovorili s kime odozgor, zašto bi drukčije čutili, a nama smandrljali cine bome skroz u podrum na doljnu stepenicu, a to bome nije dobro, ja znadem iz iskustva da sa doljnje basamage samo vino valja. Kad odeš u varoš i pogledaš njeve cine bome da sidneš na digod odastrag, već i naša braća Kinezi naučili gulit sirotinju, vrlo su brzo naučili računat na našem sveca njim njevog, a da štogod vridi pa ne bi se ni veštinijo, neg ni do kuće ne trva, kugod one sigračke s proštenja, dica pokvare, a ni kući ne dođu. Niki dan ja išo biciglom u gajgerov atar pa probušijo gumu u nikom dračinjaku, došo kući pa ću zalipit

ono očeš očin, ona plastična neće da primi čiriz za gume nikako, kad sam je onda švornijo priko ogrede, otac je ko je opravijo, neš više kupovat na peci ni škatulju mašine. Neg počo sam vam divanit pa se zamajo z drugim, jestel čuli čeljadi moja da će nam onibus jopet poskupit i to fajin, a ko će tu nagrajsat nego ovaj siroma narod i opet po naši leđi. Sirote ove rabadžije što još radidu ta i dosad su morali dat po one nikake plate za onibus, a sad ćedu njim izgled uzet još i fritalj, ja se niki mislim da je moj dida dobro kazo da je bolje zabadavad ležat neg zabadavad radit, a to je tako vrime došlo kanda. Još je moj dida Grgo kazo, pokoj mu duši da je najbolja zob na državni jaslama, meni to ko djetu bilo smišno, al sad kontam kaki je dida bijo pametan. Bome uvik friška plata nikad ne kasni, ruvo, rana, ta imal boljeg, samo dokleg će to tako trvat. Jedared će se prilit i najdublja časa a onda će bome bit bižte pete, ne valja vako čeljadi. Ta šta me već ova moja viče kugod da sam očo u svit pljuvat u ništa, jevo idem, znam da joj moram pomoć metit koto u katlanku, kuva pekmez od šljiva dobijo ja šljiva da nakupim čoviku bili skuplji rabadžije od šljiva pa podilijo, bar će bit pekmeza, a bar da sam i nakupijo za cefru, al kad nikad čovik nije dosta pametan. »Jevo oma ću doć šta se dereš kugod da sam očo na judav«, bože iz ženom valjda misli da digod pijem. Idem čeljadi moja moram joj pomoć i ona se sirota dosta pati, šta će kad me nije ostavila na vrime. Pozdravlja vas jevo sav Ivković šor i budite mi dobri do drukput.

Ope nikaka vandrovka

Odvud, odnud, bać-Ivu stali zvati na sve strane. Taman dojde natrag iz jedne vandrovke, već mu se triba krenit na drugu. I kakogod i kudgod krene, kadgod može, volji it ajzibanom. Kad sidne u vagonu, ako baš ni ladno, jel kakigod veliki cuk, volji naslonit glavu na pendžer, malo gledat njive okolo štreke, pa u tomu i zažmurit. Oma se siti kako se još davni dana naišo ajzibanima, ni sam više ne zna di. To još onda, ka je vlado naj što vi danas kažu da ništa ni valjo, da je samo zaludi-vo narod, a ope bi svaki od nji tijo bit on potli njega. Eto, misli se bać-Iva, iz njegovoga sela si kadgoda ajzibanom mogo dojt u cilu Evropu. A bome, dolazila i cila Evropa u njegovu državu. Ta ne samo Evropa, dolazijo cili svit. Sića se, u no vrime ka dojde na štaciju, svi nasmijani, svi se lipo divanu ku će, šta će, kako će, te kupiče vo, te kupiče no, danas toga više nema. Ako se ko i lati divana, oma – te struja, te kruz, te doktori, te nema plate, te vladari krađu, oma izgubi volju za svaki divan, pa ka unide u ajziban, nasloni se i zažmuri, ne može to više ni slušat. Tako i sad, zvali ga u veliku Varoš. Veli, kreniče se na put sonim ajzibanom što iz njegovoga sela ide ujutru u pola sedam, pa će vada u osam stignit, nema do njoje ni sto kilometri. Veli, još bi mogo obit i mlađu, ona je sad tamo upisala veće škole. Kad no, ne može nikad bit kako bi on tijo. U prvu varoš ajziban stigo pri sedam, al dalje ne ide. Odavde se tamo di se uputijo krenijo drugim ajzibanom istom u devet. Ka se prisapijo, vidi da je više čeko u prve varoši nego što se vozo. Sijo je na klupu i zagledo se u štreke. Sitijo se i vrimenta ka je išo na veće škole u tu prvu varoš. Štacija uvik bila lipa, friško okrečana, svud visilo cvita. Izmeđ štreka čisti, bili kamečki i brauncki, uvik nakatranisani-jel nauljiti pragovi, milina pogledat. I svita bilo u svako doba. Ajzibani išli na sve strane, od rane zore, do u niko doba noći. I svi bili puni. A parnjača cilo vrime primiščala teretne vagone. Bać-Iva se trgo, niko ga pita koliko je sati. Otvorijo oči, kad no jedan štrekar, dosta mlad. Sve ne može virovat kako izgleda. Navučen u farmerice i željezničarcku reklju i šepu. Neobrijan, a bome iz njega se ositi i rakija. No, više se ničemu ne može ni začudit. Misli se, kaka štreka, taki i štrekari. Oma se siti šta mu je njegov stari puno put pripovido dok je bijo mal. I stari je bijo štrekar, još pri velikoga rata. Po njegovi pripovički, morali su se vladat ko oficiri. Na posov si uvik moro dojt friško obrijan, kika ti ni smila spadat na grlicu od košulje jel reklje, pantalone su morale bit ispeglane, cipele naviksane i izglancane. A kaže, kad unutra u štacije nisu imali posla, nisu smili sist pa sidit, jel otit u bircuz, morali su uređivat svaj prostor okolo štacije. Bać-iva se ope preznijo, vidi da do ajzibana ima još sat i fitalj. Krenijo se u bircuz popit kafu, ništa se u zadnje vrime jako navadijo. Ka je došo na vrata, vidi da je bircuz pun štrekara. Samo se okrenijo i ošo natrag. Kafa mu se više ni pila.

Piše: Ivan Andrašić

27. rujna 2013.

Lincoln: Što god da jeste, budite dobri u tome.

Bonaparta: Ljudi će se uvijek žešće boriti za svoje interese, nego za svoja prava.

Franklin: Ili napiši nešto vrijedno čitanja, ili uradi nešto vrijedno pisanja.

Misto za ruvo!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Ivan Hetrich

Koje je godine i gdje rođen hrvatski redatelj Ivan Hetrich?

Gdje je diplomirao režiju?

Što je sve radio prije nego što je dobio redateljsku priliku?

Po kojim ćemo ga poznatim dramskim serijama zauvijek pamtiti?

U kojim je kazalištima režirao?

Široj je javnosti najpoznatiji kao voditelj kojih programa?

Kada je i gdje umro Ivan Hetrich?

Roden je 25. listopada 1925. godine u Vinokovcima. Na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu. Bio je spiker, izvestitelj, adaptirao je romane i pripovijetke za radio. Kuda idu divlje svinje i kapelski kresovi. U Zagrebu i Subotici. 3,2,1... kreni i kvizokoteke. Umro je 5. travnja 1999. godine u Stubičkim Toplicama.

Našao sam u parku 1.000 eura – pohvalio se Josip.

– I što si uradio s njima?

– Odnio sam ih u policiju. A što bi ti uradio?

– I ja bih lagao da sam ih odnio u policiju!

Kaže Darko Jasni:

Dođi kod mene sutra navečer, nikoga neće biti kući.

I sutra Jasna dođe, pozvoni i stvarno nije bilo nikoga kući.

U tri riječi - **SVJEŽE**, **DOMAĆE**, **ZDRAVO** !

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
- ☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
- ☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
- * Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

u čast 100. obljetnice rođenja
pjesnika Alekse Kokića

Hrvatsko nacionalno vijeće,
Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i
Novinsko izdavačka ustanova „Hrvatska riječ“

raspisuju nagradni literarni i likovni

N A T J E Č A J

za učenike osnovnih i srednjih škola koji pohađaju nastavu
na hrvatskom jeziku ili predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture,
kao i za učenike – članove hrvatskih udruga kulture u Vojvodini

n a t e m u

Ravnica i klasovi pjevaju

Ravnica miriše
blagim
jesenskim vjetrom
duge su njive
opet uzorane.
Sjeme zlatnog
žita
pada ko tiha
proljetna kiša
u brazde mekane
i cme,
u brazde obasjane...

A. Kokić

Autori najboljih radova bit će nagrađeni na svečanoj akademiji
u povodu 100. obljetnice rođenja Alekse Kokića,
14. listopada 2013. godine u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Radove na standardnom hrvatskom jeziku
ili bunjevačkoj i šokačkoj ikavici dostaviti na adresu:
Hrvatsko nacionalno vijeće,
Preradovićeve 13, 24000 Subotica
Rok za predaju radova je 7. listopada 2013. godine

